

Univerzita Karlova

Pedagogická fakulta

Katedra preprimární a primární pedagogiky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

První roky v praxi: pohled učitelů, absolventů Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

The first years in practice: the perspective of teachers, graduates of Primary
teacher education

Kristýna Procházková

Vedoucí práce: prof. PaedDr. Radka Wildová, CSc.

Studijní program: Učitelství pro 1. stupeň základní školy

2024

Odevzdáním této diplomové práce na téma První roky v praxi: pohled učitelů, absolventů Učitelství pro 1. stupeň ZŠ potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Prohlašuji, že jsem při její tvorbě nepoužila nástrojů umělé inteligence jiným způsobem, než je uvedeno ve vyjádření, které je součástí textu práce. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 14. listopadu 2024

Ráda bych poděkovala své vedoucí diplomové práce paní prof. PaedDr. Radce Wildové, CSc. za odborné vedení, konzultace, cenné rady, a především za velkou trpělivost při mém dlouhodobém vypracování diplomové práce.

Dále bych chtěla poděkovat své rodině, zejména svému manželovi, který mě trpělivě podporoval během celého mého studia.

ABSTRAKT

Diplomová práce "První roky v praxi: pohled učitelů, absolventů Učitelství pro 1. stupeň ZŠ" se zabývá zkušenostmi začínajících učitelů v českém vzdělávacím systému, zejména v kontextu jejich přechodu z akademické přípravy do praxe na základní škole. Cílem práce je zjistit, s jakými problémy se tyto noví učitelé nejčastěji setkávají, jak hodnotí své praktické dovednosti získané během studia, a jakou podporu nacházejí ve svých školách. Výzkumná část využívá kvalitativní metody, konkrétně polostrukturované rozhovory s učiteli na počátku jejich kariéry, kteří sdílejí své zkušenosti, obavy a názory na pedagogickou praxi. Teoretická část se zaměřuje na vymezení role učitele, kompetence a profesní rozvoj s důrazem na specifika českého školství. Práce se také zabývá problematikou třídního managementu, komunikace s rodiči, hodnocením žáků a dalšími výzvami, kterým začínající učitelé čelí. Praktická část přináší výpovědi učitelů, které odhalují, že i přes silnou teoretickou přípravu mnoho z nich narazilo na obtíže ve zvládnutí každodenních požadavků školy. Práce dospívá k závěru, že cílenější podpora, jako jsou delší praxe a výuka specifických dovedností, by mohla výrazně usnadnit adaptaci začínajících pedagogů a přispět k jejich spokojenosti a úspěchu ve školní praxi. Studie tak poskytuje komplexní pohled na potřeby a výzvy začínajících učitelů a přináší doporučení pro zlepšení jejich profesní přípravy, která může sloužit jako podklad pro úpravy vzdělávacích programů na pedagogických fakultách i pro zlepšení podpůrných systémů na školách.

KLÍČOVÁ SLOVA

začínající učitel, učitel, žák, třída, rodič, student, absolvent

ABSTRACT

The thesis "The First Years in Practice: Perspectives of Teachers, Graduates of Primary Teacher Education" examines the experiences of novice teachers within the Czech education system, particularly focusing on their transition from academic preparation to practical work in primary schools. The aim of the thesis is to identify the common challenges these new teachers face, evaluate how they assess their practical skills acquired during their studies, and explore the support they receive within their schools. The research section uses qualitative methods, specifically semi-structured interviews with teachers at the start of their careers, who share their experiences, concerns, and insights on pedagogical practice. The theoretical section focuses on defining the teacher's role, competencies, and professional development, with particular attention to the specifics of Czech schooling. The thesis also addresses classroom management, communication with parents, student assessment, and other challenges that novice teachers encounter. The practical section presents teachers' testimonies, revealing that despite solid theoretical preparation, many struggle with the demands of everyday school life. The study concludes that targeted support, such as extended teaching practice and specific skills training, could significantly ease the adaptation of novice teachers and contribute to their satisfaction and success in the profession. This study thus provides a comprehensive view of the needs and challenges of beginning teachers and offers recommendations to enhance their professional preparation, which may inform adjustments to teacher education programs at faculties of education and improvements in support systems within schools.

KEYWORDS

Beginning teacher, teacher, pupil, classroom, parent, student, graduate

Obsah

Úvod	7
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 Učitel	9
1.1 Vymezení pojmu	9
1.2 Profesní standard učitele v ČR.....	11
1.3 Profesní rozvoj učitele	12
1.4 Kompetence učitele.....	14
2 Začínající učitel	16
2.1 Vymezení pojmu.....	16
2.2 Obavy a problémy začínajících učitelů.....	17
2.3 Postavení začínajícího učitele ve školství.....	18
2.4 Podpora začínajících učitelů	19
2.5 Začínající učitel a kázeň.....	20
3 Třídní management	21
3.1 Klima třídy	21
3.2 Plánování a příprava výuky	22
3.3 Komunikace s rodiči	23
3.4 Hodnocení žáků	24
PRAKTICKÁ ČÁST	27
4 Cíl a charakteristika výzkumu	27
4.1 Hlavní výzkumná otázka	28
4.2 Výzkumné otázky	28
4.3 Rozhovory.....	29
4.3.1 Rozhovor č.1.....	29

4.3.2	Rozhovor č. 2.....	33
4.3.3	Rozhovor č. 3.....	35
4.3.4	Rozhovor č. 4.....	37
4.3.5	Rozhovor č. 5.....	40
4.3.6	Rozhovor č. 6.....	44
4.3.7	Rozhovor č. 7 a 8.....	46
4.3.8	Rozhovor č. 9.....	52
4.3.9	Rozhovor č. 10.....	54
5	Závěrečné shrnutí výsledků.....	58
	Závěr.....	60
	Seznam použitých informačních zdrojů.....	62
	Vyjádření k využití nástrojů umělé inteligence.....	65
	Seznam příloh.....	66

Úvod

Začátek učitelství je pro čerstvé absolventy učitelství pro 1. stupeň základní školy obdobím plným očekávání, ale také mnoha výzev. Přejít z fakulty do skutečné školní praxe je náročný, protože noví učitelé musí uplatnit své teoretické znalosti v každodenním životě školy. Tento první krok do učitelství hraje důležitou roli v tom, jak se noví učitelé ve své profesi cítí a jaký vztah si k ní vytvoří. Proto jsem si i toto téma vybrala, jelikož jsem se v začátku psaní této práce také stala začínající učitelkou a provázelo mě spousta výzev, problémů a nečekaných situací. Ráda bych se dozvěděla, jak to vidí a prožívají i ostatní začínající učitelé a hlavně, jak vnímají svou připravenost pro toto náročné povolání.

Tato diplomová práce se tedy zaměřuje na to, jak noví učitelé prožívají své první roky ve školní praxi. Cílem práce je zjistit, s jakými problémy se nejčastěji setkávají, jak se cítí připraveni na svou práci po absolvování fakulty, jakou podporu nacházejí ve svých školách a co by poradili svým budoucím kolegům. Práce se také zajímá o to, co jim v práci přináší radost a kde vidí největší výzvy a problémy.

V teoretické části se práce věnuje tomu, co obnáší být učitelem a jaké jsou požadavky na tuto profesi. Zkoumá také, jak se učitelé rozvíjejí ve své práci, jaké schopnosti potřebují, a jaké výzvy musí zvládnout, když začínají. Praktická část pak přináší rozhovory s učiteli, kteří jsou na začátku své kariéry. Tito učitelé sdílejí své zkušenosti s tím, jak se cítí v novém prostředí, jaké problémy řeší, jak se jim daří komunikovat s rodiči, a jak je fakulta připravila na realitu školního života.

Při realizaci výzkumu jsem se vydala trochu jiným směrem, než jsem měla původně v plánu. Před psaním diplomové práce jsem si stanovila, že se ve výzkumu budu zabývat rozhovory s novými i zkušenými učiteli, dám oběma skupinám stejné otázky a poté vyhodnotím, v čem se obě skupiny shodují a rozcházejí. Když jsem ale měla za sebou pár rozhovorů se začínajícími učiteli, začalo mi dávat větší smysl pokračovat v rozhovorech právě s nimi a sbírat co nejvíce podnětů od této skupiny. Začalo se totiž ukazovat, že několik problémů a témat se v jejich odpovědích opakuje. Zajímavější a podnětější pro mě bylo soustředit se na hloubku jejich zkušeností a zjistit, jak noví učitelé vnímají své první kroky v praxi.

Tato práce tak nabízí pohled na to, co noví učitelé zažívají během svých prvních let v praxi, a snaží se objevit, jak jim tento přechod usnadnit a zajistit, aby byli ve své profesi úspěšní a spokojení.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Učitel

1.1 Vymezení pojmu

Profese učitele je prokazatelně jednou z nejstarších a nejdéle dokumentovaných pracovních rolí, jejíž kořeny sahají až do antického světa. Od té doby se začala formovat unikátní profese pedagoga – učitele s požadovanou speciální kvalifikací, jako osoby, která je pověřena výchovou a vzděláváním druhých, především a nejčastěji pak mladé generace (Ševčíková et al., 2021, s. 19).

V souladu se zákonem č. 563/2004 Sb. je v současné době učitel definován jako pedagogický pracovník, jehož práce zahrnuje přímou vyučovací, výchovnou, speciálněpedagogickou nebo pedagogicko-psychologickou činnost, při které přímým působením ovlivňuje vzdělávaného s cílem poskytnout mu výchovu a vzdělávání (§ 2 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů).

Průcha (2002, s. 21) ve své definici reflektuje multidimenzionální povahu učitelské role a zdůrazňuje její klíčový význam v kontextu vzdělávání. Dochází k názoru, že učitel je profesionálně kvalifikovanou osobou, která systematicky zprostředkovává uspořádané poznatky, dovednosti a postoje z různých vědních oblastí. Učitel je rovněž spoluzodpovědný za integrovaný průběh vzdělávacího procesu, což zahrnuje komplexní přípravu, organizaci vyučovacích aktivit a dosahování stanovených vzdělávacích cílů.

Podle Vališové et al. (2011, s. 12) být učitelem znamená poznávat, rozumět a umět: poznávat svět v jeho proměně a rozumět těmto změnám, poznávat vzdělávací prostředí, rozumět faktorům, které jej utvářejí, rozumět žákům i sobě sama na pedagogickém poli, umět s citem reagovat na školní situace, navrhnout a realizovat optimální vzdělávací strategie a spolupracovat ve skupině kolegů pro dosažení společných cílů ve prospěch žáků.

Dyrtová a Krhutová (2009, s. 9–17) zdůrazňují, že osobnost učitele hraje klíčovou roli jako motivující činitel a hybný faktor v procesu výchovy a vzdělávání. Jejich přístup poukazuje na to, že koncept učitelské profese nelze redukovat pouze na oblast profesních znalostí, ale zahrnuje také širší spektrum dovedností, praktických zkušeností a postojů. Jinými slovy,

učitel by měl ovládat komplexní strategie vyučování a výchovy, které zohledňují jak teoretické, tak praktické aspekty, a to s ohledem na sociální a psychologické dimenze vzdělávání a výchovy žáků. Za základní pilíře jsou pro osobnost učitele považovány zejména tyto komponenty, které hrají klíčovou roli v jeho schopnosti efektivně působit ve vzdělávacím prostředí:

- **Psychická odolnost:** Psychická odolnost je pro učitele klíčová, neboť pracovní prostředí ve školství často přináší emocionálně náročné situace. Udržení klidu a přehledu v těchto okamžicích je nezbytné pro efektivní řešení problémů a zachování kvality vzdělávání. K tomu je zapotřebí nejen odpovídající inteligenční úroveň, ale také kreativita a schopnost operativního myšlení, což umožňuje učiteli rychle a flexibilně reagovat na nečekané události a situace.
- **Adaptabilita a adjustabilita:** Různorodost žáků a proměnlivost vzdělávacích prostředí vyžadují schopnost přizpůsobit se novým situacím a hledat alternativní řešení. Flexibilita v myšlení a jednání umožňuje učiteli efektivně plánovat a realizovat výuku tak, aby co nejlépe vyhovovala potřebám a schopnostem jeho žáků.
- **Schopnost osvojit si nové poznatky, učit se:** Ve stále se měnícím prostředí vzdělávání je pro učitele zcela klíčová schopnost neustále se učit a osvojit si nové poznatky. Je nezbytné, aby učitel aktivně vyhledával nové informace a dokázal porozumět novým konceptům, stejně jako aby byl schopen kriticky reflektovat svou vlastní praxi a flexibilně se adaptovat na nové vzdělávací přístupy a metody.
- **Schopnost účinně regulovat své vnitřní a vnější aktivity:** Schopnost účinně regulovat své vnitřní aktivity se týká řízení emocí a myšlenek učitele, zatímco schopnost účinně regulovat vnější aktivity zahrnuje plánování a organizaci výuky a interakce ve třídě. To znamená, že učitel musí být schopen udržet klid a soustředění a také flexibilně reagovat na potřeby žáků a různé situační kontexty, což přispívá k pozitivnímu prostředí a efektivní výuce.
- **Sociální empatie a komunikativnost:** Učitel by měl být schopen vcítit se do pocitů a potřeb svých žáků a vytvářet prostředí, ve kterém se cítí respektováni a podporováni. Efektivní komunikace je základním prvkem pro budování důvěry a

vzájemného porozumění mezi učitelem a žáky, což napomáhá vytváření pozitivního vztahu ve třídě a podporuje učení a rozvoj všech zúčastněných stran.

1.2 Profesní standard učitele v ČR

Profesní standard představuje klíčový nástroj pro posílení profesionalizace učitelů, což je zásadní krok směrem k vyšší kvalitě vzdělávacího procesu v souladu s cíli kurikulární reformy (Syslová, 2013, s. 137). Jeho hlavním záměrem je definovat očekávané kompetence a kvalifikace nezbytné pro vstup do pedagogické profese (Slavík, 2012, s. 75).

Podle Nezvalové (2003, s. 13) lze profesní standard učitele v ČR chápat jako komplexní soubor klíčových očekávání a kompetencí, které jsou nezbytné pro efektivní výkon pedagogické profese v rámci českého vzdělávacího systému. Tyto standardy mají za cíl zajistit kvalitní vzdělávání a podporovat kontinuální profesní růst a rozvoj učitelů. Jsou navrženy tak, aby reflektovaly potřeby a očekávání současné společnosti, stejně jako dynamické změny ve vzdělávání a pedagogické praxi. Tímto způsobem slouží jako referenční bod pro hodnocení a posuzování učitelského působení a pomáhají vytvářet podmínky pro dosažení vysokých standardů v oblasti vzdělávání.

V rámci standardu učitele v ČR dochází k rozlišení tří hlavních kategorií: začínající učitel, samostatný učitel a vynikající učitel, přičemž jsou stanoveny požadavky na profesní kompetence učitele v následujících oblastech (Pedagogická fakulta MU, n. d., s. 1):

- 1. Osobní profesní rozvoj:** Tato oblast reflektuje neustálé hledání a zdokonalování pedagogických kompetencí učitele. Zahrnuje nejen akademické znalosti v oblasti pedagogiky a didaktiky, ale také schopnost aplikovat tyto znalosti v praxi a neustále se rozvíjet. Klíčovou součástí je schopnost sebereflexe, která umožňuje učiteli kriticky zhodnotit vlastní pedagogickou praxi, identifikovat silné stránky a oblasti na zlepšení a aktivně pracovat na svém profesním růstu.
- 2. Vlastní pedagogická činnost:** Tato oblast se soustředí na samotnou pedagogickou praxi učitele a jeho schopnost efektivně plánovat, realizovat a hodnotit výuku, což zahrnuje schopnost navrhovat a implementovat vzdělávací strategie a aktivity odpovídající individuálním potřebám žáků a vzdělávacím cílům kurikula. Součástí této oblasti je také schopnost hodnotit výsledky výuky, a to jak individuálně, tak ve

skupinovém kontextu, a následně reflektovat tato hodnocení s cílem neustálého zlepšování pedagogické praxe.

- 3. Spolupráce a podíl na rozvoji školy:** Tato oblast se zaměřuje na rozvoj spolupráce uvnitř školního prostředí a zapojení učitele do celkového rozvoje školy. Jde především o aktivní zapojení do týmové práce s kolegy, sdílení know-how a osvědčených postupů, a také o spolupráci s rodiči, odborníky a dalšími partnery. Cílem této spolupráce je zvýšení kvality vzdělávání žáků a podpora jejich celkového rozvoje prostřednictvím vytváření podpůrného a stimulačního školního prostředí.

1.3 Profesní rozvoj učitele

Budoucí učitelé získávají základní profesní dovednosti v průběhu postgraduálního studia učitelství na pedagogických fakultách. Během tohoto studia probíhá zejména osvojování psycho-didaktických kompetencí, které jsou klíčové pro úspěšné vykonávání pedagogické profese. Tyto kompetence jsou rozvíjeny zejména v rámci výuky obecné didaktiky a specializovaných oborových didaktik. Vrcholným bodem profesní přípravy budoucích učitelů je pak řízená pedagogická praxe, která probíhá na cvičných nebo fakultních školách, a umožňuje studentům uplatnit své znalosti a dovednosti v reálném školním prostředí a získat cenné praktické zkušenosti z výuky a interakce se žáky (Dytrtová a Krhutová, 2009, s. 9).

Následný kontinuální profesní rozvoj je neodmyslitelnou součástí výkonu pedagogické činnosti. V souladu s ustanovením § 24 zákona č. 563/2004 Sb. je pedagogickým pracovníkům vymezena povinnost účastnit se po celou dobu svého profesního působení dalšího vzdělávání, kterým si obnovují, upevňují a doplňují kvalifikaci. Hlavním cílem profesního rozvoje pedagogických pracovníků je přitom získání nových kompetencí či rozvoj těch stávajících, což vede k posunu ve výchově a vzdělávání každého jednotlivého žáka (Tesárek, 2021, s. 4).

Šed'ová et al. (2016, s. 65) definuje profesní rozvoj učitelů jako dlouhodobý proces, jehož cílem je neustálé zdokonalování dovedností a znalostí v oblasti vzdělávání. Tento proces je podporován účastí na různých typech aktivit, jako jsou kurzy, školení a semináře, které nabízejí prostor pro kolektivní i individuální učení. Důležitou součástí úspěšného profesního

rozvoje je získávání nových nástrojů, a to jak konceptuálních, tak praktických, které umožňují učitelům efektivně plnit svou roli ve vzdělávacím procesu.

Rozvoj učitelů není primárně odvozen od jejich individuálních potřeb, ale je pevně spojen s potřebami a požadavky školní instituce a širšího pedagogického prostředí. Tento proces by měl být spoluvytvářen mezi ředitelem školy a jednotlivými pedagogickými pracovníky, přičemž každá strana přináší své specifické pohledy a cíle. Konkrétní rozvojový plán by měl být koncipován na základě potřeb a směřování školy, přičemž by měl zohledňovat například plnění vzdělávacích cílů a celkového rozvoje instituce. Současně by měl brát v úvahu individuální potřeby každého učitele, které vyplývají z výsledků jejich pedagogické práce, z hospitací, sebehodnocení a hodnocení znalostí žáků. Důležitou součástí rozvojového plánu je rovněž pravidelné vyhodnocování stanovených cílů a úspěchů, které umožňuje přizpůsobit plán aktuálním potřebám a situacím. Profesionální růst učitelů prochází několika základními fázemi, které jsou klíčové pro úspěšný a efektivní rozvoj jejich pedagogických schopností a dovedností (Sehnalová, 2021, s. 4–5):

- 1. Analýza identifikace rozvojových potřeb:** Prvním krokem je analýza a identifikace aktuálních rozvojových potřeb jednotlivých pedagogů v kontextu konkrétního školního prostředí.
- 2. Plánování:** Plánování profesionálního rozvoje je zásadním předpokladem pro profesionální růst učitele, a to jak z pohledu kvality jeho práce, tak i pro kariérní růst. Je zásadní, aby učitel vnímal význam osobního růstu pro svůj profesionální rozvoj. Během tohoto procesu jsou definovány hlavní cíle pro blízkou budoucnost a současně jsou reflektovány dosavadní úspěchy a výzvy.
- 3. Realizace:** Během této fáze je velmi důležitá podpora učitele ze strany vedení školy, které vytváří příležitosti a prostředí k tomu, aby mohly být naplněny stanovené cíle. Mezi možné metody a nástroje profesionálního rozvoje patří pravidelná reflexe s využitím profesionálního portfolia, vzájemné hospitace, videohospitace a aktivní spolupráce s kolegy a další.
- 4. Hodnocení:** Cílem této fáze je společně s vedením školy zhodnotit, zda učitel úspěšně naplnil svůj profesionální rozvojový plán, a získat relevantní informace pro další profesionální růst. K tomuto účelu se využívají různé nástroje a metody hodnocení,

včetně řízených rozhovorů mezi pedagogem a ředitelem, analýzy dokladů z pedagogické praxe, hodnocení profesního a dokladového portfolia či sebehodnocení, které umožňuje reflektovat dosažené výsledky ve vztahu ke stanoveným cílům a poskytuje podklady pro navrhování dalších kroků profesního rozvoje.

1.4 Kompetence učitele

Pojem kompetence lze definovat jako integrovanou síť znalostí, dovedností, postojů a zkušeností, jež jsou nezbytné pro efektivní výkon dané profese, v tomto případě profese učitele. Tyto kompetence jsou dynamické a adaptibilní, schopné se vyvíjet a přizpůsobovat měnícím se podmínkám ve školství. Učitel je získává a rozvíjí kontinuálně v průběhu celé své profesní kariéry, včetně přípravné fáze vzdělávání. Na kompetencích je pak založený profesní standard, který stanovuje klíčová kritéria a očekávání pro vstup do učitelské profese (viz kapitola 1.2 Profesní standard učitele v ČR) (Nezvalová, 2003, s. 12).

Obecně je možné rozlišit dvě základní oblasti kompetencí, a to oblast oborově předmětových kompetencí a oblast pedagogicko-psychologických a psychodidaktických kompetencí. Oborově předmětové kompetence zahrnují hloubku znalostí a dovedností v konkrétních oblastech vzdělávacího obsahu, zatímco pedagogicko-psychologické a psychodidaktické kompetence se zaměřují na schopnosti a dovednosti v oblasti pedagogické praxe a psychologických principů výuky a učení. V současném kontextu se zaměřením na individualizaci výuky a posilování autonomie žáků se těžiště profesionálních kompetencí učitelů stále více posouvá ke kompetencím pedagogicko-psychologickým a psychodidaktickým, které je možné dále třídit na dovednosti komunikativní, diagnostické a intervenční, poradenské a konzultační a sebereflexivní (Nezvalová, 2003, s. 13).

Tuto perspektivu potvrzují rovněž Dytrtová a Krhutová (2009, s. 9), které poukazují na měnící se podmínky vzdělávání na školách, jež se projevují zejména transformací role učitele a žáka a změnou jejich vztahů ve výchovně-vzdělávacím procesu ve prospěch posilování samostatnosti a odpovědnosti ze strany žáka v procesu vzdělávání. Tato skutečnost předpokládá rozvoj pedagogicko-psychologických kompetencí učitele, které jsou

potřebné k úspěšnému řízení činnosti žáka a ke zvládnání každodenních pedagogických situací ve školním prostředí.

Sehnalová (2021, s. 4) doplňuje, že tradiční model práce, založený na rutinních povinnostech a úkolech, již nedostačuje. Současná situace ve školství vyžaduje jedince schopné nadstandardních výkonů, kteří dokáží předvídat, mají zájem neustále se vzdělávat, disponují odvahou přijímat změny a mají proaktivní přístup. Tito jedinci musí také umět dobře komunikovat a řešit často velmi zátěžové situace profesionálně a s nadhledem. A tímto přístupem ke své profesi a svému životu musí přirozeně také ovlivňovat, učit, motivovat a vzdělávat své žáky a studenty. V nadcházejících obdobích lze tedy očekávat, že budou preferovány především tyto kompetence:

- schopnost zacházet s informacemi,
- adaptabilita a flexibilita,
- ochota učit se,
- schopnost samostatně se rozhodovat a řešit problémy,
- schopnost týmové práce a kooperace,
- ochota nést odpovědnost,
- zvládat stresové situace a předcházet konfliktům,
- dovednost účinné, jasné, dostatečné a srozumitelné komunikace s různými typy lidí.

2 Začínající učitel

2.1 Vymezení pojmu

Začínající učitel je jedinec, který po absolvování postgraduálního vzdělávání či po rekvalifikaci vstupuje do praktického prostředí školy a začíná plnit roli učitele. V této fázi je před ním široká škála úkolů spojených s výukou a pedagogickou praxí, které vyžadují uplatnění jeho odborných znalostí a pedagogicko-psychologických dovedností. Postupně si buduje vlastní pedagogické přesvědčení, které reflektuje jeho osobní názory a hodnoty v oblasti vzdělávání, a formuje své pedagogické dovednosti. Tento proces je často spojen s hledáním vlastního pedagogického stylu a přístupu k vyučování, který se zakládá na kombinaci profesního výcviku a osobních zkušeností (Kolář, 2012, s. 157).

Podle Balabana (2019, s. 6) je začínající učitel vysokoškolským absolventem s vysokoškolským vzděláním a pedagogickou způsobilostí, který ovšem postrádá pedagogickou zkušenost. Charakteristickými rysy začínajícího učitele jsou nedostatek praktických zkušeností, což často vede k omezení jeho schopnosti efektivní sebereflexe. Absence zkušeností a vzhledu do vlastní pedagogické praxe často omezuje jeho schopnost kriticky posoudit svou práci a identifikovat oblasti pro zlepšení. Nedostatek zkušeností může rovněž bránit jeho schopnosti plně reagovat na výzvy, které s sebou nese učitelská profese.

Jak uvádí Dytrtová a Krhutová (2009, s. 14), každý začínající učitel by měl být vybaven několika klíčovými schopnostmi a dovednostmi, které mu pomohou úspěšně se vyrovnávat s výzvami spojenými s pedagogickou praxí:

- Musí být schopen převzít odpovědnost za plánování a organizaci vyučovacích aktivit ve třídě, což zahrnuje schopnost efektivně strukturovat vyučovací materiály, čas a prostředky tak, aby podporovaly učení žáků.
- Měl by disponovat pevným profesním základem v oboru, který dokáže využít k tomu, aby usnadnil proces učení žáků.
- Musí být schopen efektivně vést žáky v procesu učení a používat různé metody kontroly a strategie, které podporují jejich angažovanost a pokrok.
- Je důležité, aby dokázal vytvořit podporující a tvořivé prostředí ve třídě, které podněcuje spolupráci a komunikaci mezi žáky i s ostatními členy školní komunity.

- Měl by být schopen udržet si profesionální image prostřednictvím neustálého profesního rozvoje a vhodného chování a vystupování ve vztahu ke kolegům, žákům a rodičům.
- Důležitá je také schopnost sebereflexe a sebehodnocení, které mu umožní neustále se zlepšovat a rozvíjet. To zahrnuje otevřenost ke zpětné vazbě od kolegů a schopnost používat tuto zpětnou vazbu k osobnímu růstu a zdokonalení pedagogické praxe.

Pokud jde o časové ohraničení kategorie začínající učitel, je možné souhlasit se Ševčíkovou et al. (2021, s. 29), kteří zdůrazňují, že spíše než definování této kategorie pomocí časových parametrů je vhodnější zaměřit se spíše na profesní vybavení a zkušenosti. Tím je kladen důraz na kvalitu přípravy a schopnost učitele zvládat požadavky profesního prostředí, spíše než na to, kolik času strávil v pedagogické praxi. Takový přístup reflektuje dynamiku vývoje pedagogické profese a zdůrazňuje potřebu kontinuálního rozvoje a zdokonalování učitelských dovedností (viz kapitola 1.3 Profesní rozvoj učitele).

2.2 Obavy a problémy začínajících učitelů

Každá škola má své vlastní jedinečné rysy ve formě kultury, politiky a sociálního prostředí, které ji odlišují od ostatních. Nelze proto v postgraduální přípravě učitelů předvídat a pokrýt všechny specifické problémy, kterým by mohli po vstupu do zaměstnání čelit. Platí však, že se také sami učitelé mezi sebou velmi liší v tom, jak zvládají přechod do praxe. Každý z nich současně používá jiné strategie a metody adaptace na nové prostředí. Obecně lze konstatovat, že tento přechod rozděluje učitele do dvou skupin. První, která se dokáže novému prostředí snadno přizpůsobit, a druhou, která se naopak potýká s významnými obtížemi při svých prvních pracovních zkušenostech (Švaříček a Šed'ová, 2007, s. 339).

Přechod ze studentského života do učitelského povolání bývá každopádně často označován a vnímán jako vůbec nejnáročnější období celé učitelské kariéry. Často se používá pojmenování šok z reality, neboť přináší střet mezi idealizovanými představami, které studenti získávají během své přípravy, a skutečnou situací, kterou musí čelit ve třídě jako nezávislí učitelé. Tento šok bývá často způsoben rozdílem mezi bezpečným prostředím studentského života a odpovědností, kterou musí učitel následně nést za své každodenní činy. U učitele se tak mohou objevit pocity, že si vybral špatně své povolání a že je zcela osamocen a ztracen uvnitř systému zvaného školství (Švaříček a Šed'ová, 2007, s. 339).

Zieleniecová (2012, s. 1–4) uvádí, že nejčastější obavy a problémy, které pociťují začínající učitelé, bývají spojeny s plněním jejich sociální role. Sociální role přitom představuje chování, které určitá sociální skupina očekává od svých členů, a je ovlivněna normami, hodnotami a postavením jednotlivce ve skupině. Způsob, jakým jedinec naplňuje svou roli, závisí nejen na těchto faktorech, ale také na míře flexibility dané společenskými očekáváními a na jeho vlastním pojetí role, známém jako sebepojetí.

Učitelství patří mezi profese, které poskytují určitou míru svobody a prostoru pro projev vlastních představ a kreativity. Každý konkrétní učitel formuje svou roli podle společenského pojetí role učitele a v souladu se svým sebepojetím. Důležitou a specifickou součástí tohoto společenského pojetí jsou očekávání žáků. Začínající učitelé mívají často chybnou představu o tom, co si od nich žáci skutečně přejí. Předpokládají, že žáci preferují učitele, kteří jim umožní maximální volnost a nebudou je zatěžovat požadavky na pozornost, učení nebo disciplínu. Nicméně výzkumy ukazují opak – žáci si cení vedení a angažovanosti učitele. Především očekávají, že učitel bude schopen udržet pořádek ve třídě, stanovit jasné požadavky, efektivně vyučovat a zajistit, aby výuka byla zajímavá.

Zieleniecová (2012, s. 3–4) na základě svého rozsáhlého výzkumu identifikuje nejčastější obavy začínajících učitelů, které souvisejí s jejich sebepojetím a sebevědomím ve výkonu jejich role:

- Obava, zda bude mít učitel u žáků dostatečnou autoritu, zda zvládne třídu, zda udrží kázeň, zda jej žáci nebudou ignorovat, zda jej budou brát vážně.
- Obava, zda bude učitel umět řešit konflikty, zda se bude umět vypořádat s nepředvídanými situacemi, žerty, výstřelky, narážkami, schválnostmi žáků, zda bude správně reagovat na chování žáků.
- Obava z přijetí učitele jako lidské bytosti – ne jen jako autority ve třídě, zda si k němu utvoří dobrý vztah, zda na ně udělá dobrý dojem, zda si o něm neudělají chybnou představu.

2.3 Postavení začínajícího učitele ve školství

Postavení začínajícího učitele v rámci školství je významnou tematikou ovlivňující jak vstupní procesy nových pedagogů do profesního života, tak i celkovou dynamiku

vzdělávacího prostředí. Ševčíková et al. (2021, s. 20) poukazují na to, že pozice začínajícího učitele je legislativně dlouhodobě neukotvená, a to zejména díky neexistenci kariérního řádu, jehož měla být součástí. Zákon o pedagogických pracovnících sice výslovně zmiňuje kariérní systém, nejde však o ucelený systém s provázaností obsahu vzdělávání, platových norem a různých kariérních voleb (Kaplán, 2022, s. 11).

Neukotvenost pozice začínajícího učitele v legislativním rámci má zásadní dopady na profesní postavení a rozvoj učitelů. Nedostatek jasných kritérií a podmínek pro profesní postup může vést k pocitu nejistoty a frustrace u nových pedagogů, což může negativně ovlivnit jejich angažovanost a motivaci v profesním životě. Je tedy zřejmé, že legislativní neukotvenost pozice začínajícího učitele představuje výzvu pro efektivní podporu a rozvoj nových pedagogů ve školství a je přitom nezbytné zaměřit se na vytvoření jasných a transparentních kariérních cest pro začínající učitele a posílit podporu pro jejich profesní růst a adaptaci v novém pracovním prostředí.

2.4 Podpora začínajících učitelů

Právní normy České republiky neupravují konkrétní nástroje podpory pro začínající učitele. Některé školy však začínajícím učitelům poskytují pomoc prostřednictvím uvádějícího učitele (Kaplán, 2022, s. 8). Termín uvádějící učitel označuje zkušeného pedagoga, který nového učitele doprovází při jeho vstupu do praxe, ať už z pověření vedení školy nebo na základě žádosti samotného začínajícího učitele, kdy uvádějící učitel vykonává tuto činnost bez nároku na odměnu od zaměstnavatele (Ševčíková et al., 2021, s. 29).

Uvádějící učitel podporuje začínajícího učitele po celou dobu jeho adaptačního období, které trvá od vzniku prvního pracovního poměru učitele do uplynutí dvou let trvání pracovního poměru učitele k právnické osobě vykonávající činnost školy. Toto adaptační období učitele se prodlužuje o dobu, po kterou učitel není schopen vykonávat práci kvůli celodenním překážkám v práci, které trvají nepřetržitě déle než čtyři měsíce. Uvádějící učitel má za úkol zejména metodicky vést začínajícího učitele po celou dobu jeho adaptačního období, průběžně a pravidelně s ním hodnotí jeho přímou pedagogickou činnost a výkon prací souvisejících s přímou pedagogickou činností. Kromě toho jej seznamuje s činností školy a s její dokumentací (§ 24a, 24b zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů).

Výzkum šetření Systému podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů, který byl realizován Národním pedagogickým institutem ČR ukázal, že spolupráce mezi začínajícím a uvádějícím učitelem může přímo ovlivnit setrvání začínajícího učitele ve školství. Ve školách, které mají vytvořený systém uvádění nového učitele do praxe, uvažuje o případném odchodu z konkrétní školy nebo ze školství podstatně méně nových učitelů, než v případech, kdy škola funkční systém uvádění nemá. Nejčastějšími oblastmi, ve kterých potřebují začínající učitelé pomoc, jsou kázeňské problémy, vedení školní dokumentace, hodnocení žáků, práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a komunikace s rodiči (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2022).

2.5 Začínající učitel a kázeň

U začínajících učitelů představuje dodržování kázně během vyučovacího procesu jednu z největších výzev. Kázeň je možné definovat jako dodržování předem stanovených sociálních rolí, úkolů a činností v propojení s uznáváním autority. V kontextu pedagogiky představuje kázeň jeden z cílů výchovy a zároveň klíčový prostředek k efektivní realizaci vzdělávání.

Zvládnutí kázně ve vyučování je úzce spojeno s konceptem managementu třídy. Tento přístup využívá psychologické poznatky k prevenci a řešení projevů neukázněnosti ve třídě. Začínající učitelé se často musí naučit efektivně aplikovat metody managementu třídy a zvládat kázeň jako součást své pedagogické praxe. Projevy neukázněnosti u žáků nicméně představují jeden z hlavních zdrojů stresu pro učitele i žáky. Obavy z nedodržování kázně mohou vést k úzkosti ze školní docházky a dokonce i k předčasnému opuštění učitelského povolání (Balaban, 2019, s. 6–8).

3 Třídní management

3.1 Klima třídy

Podle Čapka (2010, s. 12–13) je klima třídy komplexním fenoménem, který zahrnuje subjektivní hodnocení, sebehodnocení, vnímání, prožívání emocí a vzájemné interakce všech účastníků. Vzniká na základě mnoha vlivů, včetně environmentálních, sociálně-psychologických, sociologických a kulturních souvislostí a označuje jevy dlouhodobé, charakteristické pro danou třídu a daného učitele po několik měsíců či let (Nelešovská, 2005, s. 36, Zormanová, 2014, s. 42). Tím se klima třídy odlišuje od atmosféry ve třídě, která je krátkodobá, situační. Přestože klima působí na všechny účastníky a všichni jej také zřetelně vnímají, jedná se o něco neuchopitelného a konkrétněji téměř nepopsatelného (Čapek, 2010, s. 12–13).

O klimatu ve třídě mohou nejlépe vypovídat jeho účastníci, tedy žáci (a daný učitel). Někteří odborníci míní, že hlavním zdrojem jsou žáci – jejich jedinečná struktura, vlastnosti, chování, které jsou odlišné od jedné třídy k druhé. To rozpoznává každý zkušený učitel a stává se často, že v jedné třídě vyučuje rád, těší se na ni, kdežto v jiné třídě na téže škole vyučuje nerad, s nechtí a často stresován. Žáci v těchto třídách mohou vytvářet odlišné klima tím, jak se chovají, jaké postoje mají k učení, k učitelům apod. Jiní odborníci soudí, že hlavním tvůrcem klimatu ve třídě je učitel, neboť tento subjekt svými vlastnostmi a především rolí, kterou má ve vyučování, může významněji ovlivňovat klima třídy. Mezi učitelovy klíčové dovednosti by tedy mělo patřit také to, jak dokáže vytvářet pozitivní klima ve třídě (Čapek, 2010, s. 14).

Přestože učitel často intuitivně jedná z hlediska dobrého, suportivního klimatu správně, jindy se stejnou intuicí chybí. Klima totiž vytváří činnostmi, které někdy příliš dobře neovládá, ale jsou pro klima ve třídě důležité. Většinu z nich je možné považovat za didaktické a jedná se konkrétně o (Čapek, 2015, s. 545):

- vyučovací metody a edukační aktivity,
- komunikace ve třídě,
- hodnocení ve třídě,
- kázeňské vedení třídy,

- participace žáků.

3.2 Plánování a příprava výuky

Přípravu učitele na vyučování lze chápat jako souhrn všech jeho činností, kterými se vytvářejí nezbytné předpoklady pro splnění předem vytyčených cílů dané hodiny. Tato fáze zahrnuje přípravu dlouhodobou (učitel se seznamuje s charakteristikou třídy, se školními vzdělávacími plány, s projekty, s alternativními učebnicemi svého předmětu i předmětů příbuzných, s tematickým plánem, s profilem absolventa, s novější odbornou literaturou, s dostupnými učebními pomůckami atd.), dále pak přípravu bezprostřední (jde v podstatě o konkrétní přípravu na jednotlivé vyučovací hodiny). Tato fáze tedy u učitele předpokládá rozvržení množství učiva do jednotlivých časových úseků vyučování i promyšlení způsobů a postupů, jejichž prostřednictvím budou jednotlivé části učební látky plnit východně-vzdělávací funkce (Vališová et al., 2011, s. 132–133).

Při plánování školní výuky ve vybraném vzdělávacím oboru vychází učitel z platných kurikulárních dokumentů, v podmínkách školy ze Školního vzdělávacího programu. Jestliže má učitel možnost aktivně se zapojit do přípravy školního kurikula, tj. pokud sám didakticky rozpracovává vzdělávací obsah oboru v úrovni didaktické transformace Rámcového vzdělávacího programu do Školního vzdělávacího programu, vytváří si tak „vlastní učební osnovy“ vyučovacího předmětu. Lze tedy předpokládat, že při projektování konkrétní výuky bude dál snadněji rozvíjet již promyšlené výchovné a vzdělávací strategie (Vališová a Kovaříková, 2021, s. 27).

Příprava na výuku zahrnuje několik základních kroků (Vališová a Kovaříková, 2021, s. 29):

- stanovit výukové cíle (očekávané výstupy), které by měly být v hodině při výuce naplňovány (v souladu s výchovnými a vzdělávacími strategiemi předmětu),
- promyslet si volbu vhodných motivačních prostředků,
- vybrat typ a charakter činností, které budou ve výuce použity (metody, pořadí a časové rozvržení činností, výběr pomůcek),
- promyslet uspořádání učebny vzhledem k formám výuky (frontální výuka, skupinová práce),

- připravit pomůcky, které učitel hodlá využít (metodické materiály, učebnice, učební pomůcky, didaktická technika aj.),
- rozhodnout o způsobu sledování pokroku žáka a hodnocení výsledků učení v průběhu hodiny i po jejím skončení.

3.3 Komunikace s rodiči

Kvalitní vztah učitele a žáka a učitele a rodiče je výsledkem procesu, ve kterém by se vzájemně mělo budovat ovzduší důvěry, vzájemného respektu a vzájemné podpory. Toto vše není možné bez oboustranné vůle, odhodlání, otevřené komunikace a uvědomění si skutečnosti, že tento proces je realizován na základě společného zájmu, kterým je bezpochyby žák, dítě (Raabe, n. d.).

Podle Čapka (2013, s. 11, 17) je vzájemná spolupráce a komunikace rodičů a učitelů velmi důležitým prvkem vzdělávání, zejména na základních školách. Vytváří totiž vzájemnou důvěru, odbourává strach i předsudky, podporuje toleranci a hodnotovou orientaci žáků, posiluje ochotu dětí aktivně se zapojovat do výuky a jejich radost z učení, zlepšuje podporu dětí při překovávání problémů (osobních, rodinných, školních), pomáhá eliminovat nejrůznější sociálně patologické jevy a negativní vlivy z prostředí, podporuje školu při realizaci jejího vzdělávacího programu, je pro žáky modelem pro respektující a konstruktivní jednání mezi lidmi.

Komunikace učitele s rodičem by měla být vedena oboustrannou snahou o dobro pro dané dítě, snahou o spolupráci. Učitel by se měl přirozeně zajímat o zázemí dětí ve své třídě, stejně jako rodiče chtějí poznat, co se ve škole dítě naučí. Je přitom vhodné předkládat nejen klasifikaci, ale také své poznámky, žákovské výtvary, sociometrická měření a měření klimatu, ukázky zlepšení, podložené příklady atd., a tímto způsobem vytvářet sofistikovaný obrázek o žákovi, který bude dobrým vodítkem pro rodiče i později, při výběru jeho další studijní dráhy. Informace by měly proudit plynule oběma směry, ne pouze nárazově při třídní schůzce (Čapek, 2013, s. 19).

Hájková (2011, s. 166) nicméně upozorňuje, že u mnohých rodičů přetrvávají názory, jež nepřejí otevřené a pozitivní komunikaci s učiteli. Je to především názor, že za výchovu dětí je zodpovědná škola, ale přitom jsou mnozí rodiče přesvědčeni o obecně nedostatečně

lidských i odborných kvalitách učitelů. Samotná východiska pro komunikaci učitelů s rodiči žáků jsou tedy problematická, jestliže existují určité bariéry, které je nutno překonat, aby vůbec ke komunikaci mohlo dojít. Učitel s tím musí nutně počítat, a proto si v zájmu pozitivní a produktivní komunikace s rodiči musí včas osvojit metody etické argumentace.

3.4 Hodnocení žáků

Hodnocení je neoddelitelnou součástí činností učitele a činností žáků ve škole (Zormanová, 2014, s. 207) s cílem přispívat k zodpovědnému vztahu žáků k výchově, vzdělání a poskytování zpětné vazby (Maštalíř, 2021, s. 49). Jedná se o náročnou výchovně vzdělávací aktivitu, jak se o tom přesvědčuje nejen každý začínající učitel, ale dokonce také každý zkušený a odpovědný učitel, která mý za sebou léta pedagogické praxe (Kolář a Šikulová, 2009, s. 57–58).

Hodnocení se uskutečňuje jako systematický proces směřující k určení úrovně vzdělání žáků a kvalit jejich výkonů, ale také ke schopnosti vlastní sebekontroly a sebehodnocení. Při hodnocení školních výsledků žáků by měl být kladen důraz na vhodnou motivaci, přiměřenou náročnost i pedagogický takt s ohledem na věkové možnosti, individuální zvláštnosti, schopnosti a dovednosti žáků. Legislativní oporu hodnocení výsledků žáků lze najít v ustanovení školského zákona v §51–52 a ve vyhlášce č. 48/2005 Sb., o základním vzdělání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, v §14–15 (Maštalíř, 2021, s. 49).

Ve výukovém procesu se používají různé typy hodnocení. Každý typ má ve škole svůj smysl a učitel jej volí záměrně a promyšleně (Zormanová, 2014, s. 207):

1. Podle subjektu:

- Heteronomní: Hodnocený je posuzován někým zvnějšku, kupříkladu hodnocení žáka učitelem.
- Autonomní: Vnitřní, kdy se hodnocený posuzuje sám, například sebereflexe učitele, sebereflexe žáka pro portfolio, kdy žák hodnotí své pokroky v daných předmětech za daný měsíc, čtvrtletí.

2. Podle vztahové normy:

- Sociálně-vztahové hodnocení: Je porovnáván výkon žáka s výkony ostatních žáků ve třídě.
- Individuálně-vztahové hodnocení: Je porovnáván výkon žáka s jeho předcházejícími výkony.

O způsobu hodnocení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady (Lechta, 2010, s. 179). Pravidla pro hodnocení žáků jsou součástí školního řádu příslušné základní školy. Průběžné hodnocení i hodnocení výsledků vzdělávání včetně chování žáka by mělo být jednoznačné, srozumitelné, srovnatelné s předem stanovenými kritérii, věcné a všestranné (Maštalíř, 2021, s. 49–50).

Podklady pro hodnocení a klasifikaci výchovně-vzdělávacích výsledků a chování žáka získává učitel zejména soustavným diagnostickým pozorováním žáka, sledováním výkonu žáka a připravenosti na výuku, různými zkouškami a didaktickými testy (písemné, ústní, grafické, pohybové, praktické apod.), na prověřování vědomostí, dovedností a návyků, analýzou aktivit žáků, zvláště se zaměřením na manuální zručnost, samostatnost a celkovou sociální vyspělost, konzultacemi s ostatními učiteli, vychovateli (případně dalšími odborníky), rozhovory s žákem a zákonnými zástupci žáka. Při hodnocení žáka by měl učitel nejen sledovat a posuzovat míru dosažených vědomostí a intelektuálních dovedností, ale také se zaměřit na některé níže uvedené charakteristiky (Maštalíř, 2021, s. 50–51):

- dovednost pracovat soustředěně a se zaujetím,
- zájem o aktivitu, spontánnost,
- pracovitost, vytrvalost, přesnost,
- dovednost sdělovat a obhajovat svůj názor, postoje,
- respektovat názor druhých, tolerovat je,
- tvořivý přístup k řešení problémů,
- dovednost hledání řešení, týmově spolupracovat,
- dovednost shromažďovat informace a materiály i mimo školu,
- dovednost kontroly své práce i práce spolužáka,
- dovednost analyzovat výsledky své práce a zhodnotit je,
- dovednost analyzovat a hodnotit výsledky práce ostatních spolužáků.

Pokud jde o jednotlivé fáze hodnotícího procesu, Kolář a Šikulová (2009, s. 57–58) shrnují následující:

1. zadání úlohy (*učitel*) + pochopení, přijetí úlohy (*žák*),
2. expozice výkonu (*žák*) + průběžná analýza (*učitel*),
3. ukončení výkonu (*žák*) + očekávání (*žák*) + rychlé zpětné promítání výkonu (*učitel*),
4. závěrečná analýza výkonu (*učitel*) + rozhodnutí (*učitel*),
5. vynesení posudku o výkonu (*učitel*) + přijetí nebo nepřijetí posudku (*žák*),
6. uvědomění si možných důsledků daného posudku (někdy jako součást, moment rozhodování) (*učitel*),
7. důsledky v chování a učebním jednání žáka (*žák*).

Většinou tyto etapy probíhají velice rychle, snad dokonce zautomatizovaně, a některé z nich jsou často natolik zformalizovány, že je ani jeden z aktérů procesu hodnocení plně nevnímá. Tyto uvedené fáze jsou platné v jakémkoliv konkrétním procesu hodnocení, ať se děje nejrůznějšími formami a probíhá v jakémkoliv etapě vyučování (Kolář a Šikulová, 2009, s. 58).

PRAKTICKÁ ČÁST

4 Cíl a charakteristika výzkumu

Praktická část této diplomové práce se zaměřuje na popis a analýzu problémů, se kterými se začínající učitelé nejčastěji setkávají, a na zjištění, jakým způsobem jsou tyto problémy řešeny. Velký důraz je kladen na to, co by učitelé pro svůj plynulý a úspěšný start v praxi od fakulty potřebovali.

Pro dosažení těchto cílů jsem zvolila kvalitativní přístup, který umožňuje hlubší porozumění individuálním zkušenostem začínajících učitelů. Hlavní metodou výzkumu byly polostrukturované rozhovory, které mi poskytly možnost získat detailní a osobní pohled na situace, se kterými se tito učitelé v praxi potýkají. Rozhovory byly vedeny s 10 učiteli na počátku jejich kariéry, v prvních dvou až začínajících třech letech.

Učitelé sdíleli své zážitky, pocity a názory na to, co jim přináší největší problémy a jaké formy podpory jim pomáhají tyto problémy překonat. Také radí dalším začínajícím učitelům, na co si dát při startu v praxi pozor.

Při práci na výzkumné části jsem si stanovila harmonogram, který se řídil následujícími fázemi:

- vytvoření otázek do rozhovorů
- hledání a následné oslovení respondentů
- provedení rozhovorů
- přepis audio rozhovorů do psané formy
- zpracování přepsaných rozhovorů do finální podoby pro praktickou část
- vyhodnocení výsledků

Výzkum jsem začala tak, že jsem si stanovila otázky pro rozhovory. Vycházela jsem z toho, co bude pro výsledky nejzajímavější a nejdůležitější. Nakonec jsem jich zvolila 17 otázek, viz kapitola výzkumné otázky. Poté jsem si volila respondenty, tedy začínající učitele. Učitele jsem s prosbou oslovila a pokud souhlasili, sešli jsme se na spolu domluveném místě. Ve školách, kde učí, u nich doma, v kavárně, jednou dokonce i v parku. Učitelům jsem pár dní předem poslala výzkumné otázky, aby dostali představu, na co se jich budu ptát. Často

se ale stalo, že jsem cítila potřebu danou otázku třeba pozměnit, doplnit nebo obohatit o další, a ještě jsem se tedy během rozhovoru doptávala. Po nahrání rozhovorů mě čekal jejich přepis a zpracování. Každý rozhovor jsem si nejdříve přepsala, v této formě je můžete najít v přílohách. Rozhovory jsem opravdu pouze přepisovala, jazykově jsem je neupravovala, zachovala jsem tedy i hovorový a nespisovný jazyk, který učitelé při rozhovorech použili. Poté jsem každý rozhovor začala zpracovávat, jak vidíte ve finální podobě v praktické části. Zpracované rozhovory jsem tvořila intuitivně, často podle toho, co mi přišlo důležité, zajímavé, trefné nebo pokud se něco u vícero respondentů opakovalo. Po zpracování všech rozhovorů jsem mohla začít shrnovat výsledky.

V následujících kapitolách jsou prezentovány zpracované rozhovory, tedy různorodé výňatky, které byly pro mě nejzajímavější. Celé rozhovory poté můžete najít v přílohách této diplomové práce.

4.1 Hlavní výzkumná otázka

Jaké problémy a výzvy nejčastěji zažívají začínající učitelé v českém vzdělávacím systému, jak vnímají svou připravenost na pedagogickou praxi?

4.2 Výzkumné otázky

1. Jak dlouho učíte?
2. Jakou funkci momentálně zastáváte (třídní učitel, párový učitel, asistent)? Kolik hodin máš týdně?
3. Jak dlouho jste začal/a po ukončení studia učit?
4. Škola, na které momentálně učíte, je Vaše první?
5. Jak Vás fakulta připravila na výkon učitelé profese?
6. Co vám při přípravě na učitelé profesi chybělo?
7. Co vás během praxe nejvíce překvapilo?
8. Co je pro vás v praxi náročné?
9. Co se vám v praxi daří? Z čeho máte radost?

10. Jaké jsou vaše největší obavy v průběhu výuky?
11. Jaký byl/je druh podpory pro vás jakožto začínajícího učitele u vás na škole?
12. Je něco od školy a její podpory, co vám chybí?
13. Jaké je jednání s rodiči vašich žáků? Jak se vám daří s nimi jednat? Co tě při jednání s rodiči překvapilo, vyvedlo z míry?
14. Jaké jsou vaše nejčastější problémy při plánování a přípravě vašich hodin?
15. Co byste chtěl/a vylepšit pro vaši budoucí praxi? Jak zlepšit výuku? Osobní cíl/výzva.
16. Uvažoval/a jste někdy o odchodu ze školství? Proč?
17. Jaké doporučení byste dal/a začínajícím učitelům v úplném začátku praxe?

4.3 Rozhovory

4.3.1 Rozhovor č.1

Charakteristika respondentky: 24 let, učí první rokem ve funkci párové učitelky v Praze 4

Ve svém prvním roce praxe paní učitelka učila na pozici párové učitelky ve 2. a 4. třídě. Učit začala v průběhu 4.ročníku na pedagogické fakultě a to doporučuje i ostatním studentům, protože se tím prolíná právě teorie z fakulty s praxí ve škole, kde učí. *„Spousta těch spolužaček, který nejsou v praxi a choděj jenom jako na to studium, tak si vůbec nedokážou představit, nemají to srovnání těch dětí, jak jako jaký mají dovednosti, čeho jsou schopní v různém věku a podobně, protože to prostě tam není.“*

Do zaměstnání se paní učitelka necítila být připravená a ocenila by to i v přípravě na povolání, tedy na fakultě. *„Co si myslím, že by mělo bejt víc zahrnutý, tak je opravdu ten zaměstnanecký jako poměr a vztah. Víím, že jsme se jako v některých předmětech dotkli tý legislativy, školského zákoníku nebo prostě spíš pedagogického zaměstnání...ale spíš to tam do něčeho jako ještě víc zapojit...myslím si, že z toho právního hlediska bych to klidně rozebrala víc, jaký my máme práva vůči škole, vůči zaměstnanci, vůči rodičům. Jaký naopak máme povinnosti, jestli to je teda opravdu jako jestli máme plnou zodpovědnost za vzdělání,*

nebo jestli ta plná zodpovědnost je na rodičích a jakoby víc jestli je to vlastně asi třeba prodiskutovat, rozebrat...”

Příjemně paní učitelku v praxi překvapilo, jakou má nabídku dalšího vzdělávání se. *„A pak mě ale pozitivně překvapilo, samozřejmě, kolik je nabídek vzdělání, kolik je nabídek nějakýho profesního růstu, nejenom jako vzdělávacího, ale i tady na půdě školy.”*

„Taky mě překvapilo to, že člověk hrozně rychle propadne nějakým stereotypům a nějakým vzorcům chování, který vlastně třeba ani nechce dělat, ale dělá, že to přebírá jako tak různě od kolegů.”

Z fakulty se necítí být připravená na to, aby si dokázala rozvrhnout učivo do celého školního roku. Každá škola má jiné tématické plány a je tedy náročné se na to připravit. *„Takže to jsem získala až díky jako praxím, že si dokážu představit, co v kterém ročníku se probírá a co v který části roku ty děcka zvládají a rozhodně jsem nebyla připravená na tu organizační práci toho učitele, což si myslím, že to je ne-li až 50% možná toho, co jako učitel dělá, není to úplně můj případ jako párovky. Ale když vidím třídní učitele, tak si myslím, že opravdu velký procento tý práce je ta administrace, kterou nás podle mě nikdo jako neprovádí na fakultě. To až v tý praxi.”*

Co by paní učitelka při studiu na fakultě ocenila, bylo probrat víc do podrobnosti právní povinnosti učitele. *„Vím, že jsme měli profesní etiku, ale tam jsme se úplně podle mě nezabývali tím jako - jo zabývali jsme se tím, jak je braná ta role, nebo to povolání učitele jako ve společnosti. A jaký má etické kodexy a podobně, což je velmi důležitý, ale myslím si, že z té právní, z toho právního hlediska, bych to klidně rozebrala víc, jaký my máme práva vůči škole vůči zaměstnanci vůči rodičům. Jaký naopak máme povinnosti, jestli to je teda opravdu jako jestli máme plnou zodpovědnost za vzdělání, nebo jestli ta plná zodpovědnost je na rodičích a jakoby víc jestli je to vlastně asi třeba prodiskutovat, rozebrat.”*

Po nástupu do zaměstnání byla paní učitelka překvapená, jak může být zaměstnavatel neprofesionální. Týkalo se to například smluv, které nebyly podepsané v rádech měsíců, ale i samotného přístupu vedení. *„Pak mě hodně překvapilo hodně moc rozdílný přístup učitelů, i když jsem si myslela, že vlastně když jedeš, když že by škola měla být jako víc jednotná, protože má nějakou myšlenku nějakou, něco, s čím se jako chlubí na veřejnosti, ale vlastně*

potom nepřipadá mi tady, že to takhle vnímají všichni, že to je stejně to co, což je samozřejmě dobře, že je to individuální, ale vlastně jsem to nečekala, že to je až tolik ty rozdíly v tý výuce.”

Jako jedno z nejnáročnějších období označuje paní učitelka konec školního roku. Venku je hezké počasí, teplo, takže je těžší udržet pozornost žáků, které to v tohle roční období obzvlášť ve škole nebaví. *„Takže to je pro mě náročný. Jako ne vlastně, jak bych to pojmenovala, asi jako nevyhovět těm potřebám dětí, který vidím, že potřebují, ale protože se potřebuje třeba něco udělat jako jinýho nebo dokončit látku nebo tak, tak to je prostě pro mě náročný jako skloubit to, že bych jim chtěla vyhovět a ty podmínky toho nebo nějaký ten tématický plán, že aby se jako dokončil no.”*

Paní učitelka měla radost z toho, jak se jí daří s kolegy vycházet vztahově. Co považovala za příjemné bylo to, že umí dát kolegům zpětnou vazbu a to i vedení školy. *„To je příjemné a myslím si, že se mi daří jako dávat zpětnou vazbu i vedení, že mi nedělá problém říct nějakou konstruktivní kritiku, což se možná trochu tluče, že jsem předtím řekla, že mám problém dávat negativní kritiku někomu z kolegů. V tomhle to já vidím trošku rozdíl. Jakoby jak to tady funguje a kritiku někomu jako osobně prostě hele, tohleto se mi úplně jako nelíbí. No, takže to v tom vidím trochu rozdíl.”*

Obavy, které paní učitelka pociťuje, se liší v tom, v jaké třídě zrovna učí. Například ve 4. třídě jde o to, jestli žáky daná hodina zaujme, jestli se nebudou nudit, nebudou otráveni a jestli to, co si mají z hodiny vzít, tak si vezmou. *„Že jim jako to, co pro ně připravíme, tak, že jim to nepředáme tak, aby to jako pochopili, že prostě si neodnesou z toho to gró, na který jako cílíme.”*

„No a potom, když obzvlášť je ta motivace dětí jako na 0. Když nejsou motivovaný, tak mě to jako mrzí, protože třeba často hnedka nevím jako, jak bych jim to ozvláštnila jinak, nebo si myslím, že to je třeba docela dobře vymyšlený a je to stejně nebaví. Tak pak mám jako jo z čeho mám obavu, tak je to, že abych se zase nesklouzla k nějakým vzorcům chování nebo hodnocení, nebo i vzorcům, jako toho, jak učitel předává látku, nebo nějak nějak ten obsah vyučování, vzdělávání. Jakoby takovému vzorci, kterej jako není úplně adekvátní, kterej je třeba nerespektující vůči dětem.”

Jako největší podporu od školy si paní učitelka cení toho, že na školu nenastoupila hned jako třídní učitelka, ale párová. *„Tak nejvíc to je ta možnost, že můžu být párový učitel. To jsem za to hrozně ráda, protože nechtěla bych začít, jako kdybych měla jít do praxe například rovnou, tak rovnou mít nějakou třídu, jenom prostě rovnou, jenom jako hodiny i jako sama. Takže to je pro mě asi největší podpora toho, že můžu být jako párový učitel.“*

Jak už bylo řečeno na začátku, velká podpora je pro paní učitelku to, že zároveň s praxí studuje. *„No a potom, co si myslím, že je ohromnou podporou, že můžu u toho ještě studovat, protože prostě se to hrozně prolínalo - praxe tady jako začínající učitelka, tak s tou fakultou jako okamžitou teorií, nějakou reflexí s jako podloženou teorií. Tak to, kdybych mohla mít jako celý svůj profesní život, tak to by bylo jako výborný, protože je člověk furt v nějakým jakoby nadhledu nebo tý sebereflexi. Že potvrzuje jakoby něco, co dělá dobře. Nebo tohle bych neměla dělat, protože teď jsme to zrovna probírali.“*

Při jednání s rodiči paní učitelku překvapilo, že si umí stát za svým názorem a cítí se jistá ve svém oboru. *„Byla jsem překvapená, na kolik dokážu si stát za tím svým názorem a nesklouznout jako k nějaký podřízenosti pod těma rodičema. Zároveň jsem nějak jako cítila jistotu toho, že mám už nějaký základ v tom oboru a že přece jenom už mám za sebou něco. I když to nemám dostudovaný, tak že na něčem stavím ty svoje argumenty, že jsou podložený nějakou opravdu jako odbornou činností nebo odborným studiem. Takže to mě překvapilo, že i jako nějaký asertivní přístup tam byl, že mi nepřipadalo, že bych se jako zalekla toho.“*

V jednání s rodiči opět oceňuje to, že může být takhle v začátku praxe párová učitelka. *„Ale jsem ráda, že zase, že jsem párovka, protože jednat s těma rodičema jakoby samostatně, tak vím, že to je určitě mnohem těžší a takže jsem ráda, že jsem nekomunikovala ve dvou, protože to bylo prostě 2 na 2.“*

Na fakultě by paní učitelka ocenila, aby se jednání s rodičema více probíralo. Třeba v rámci nějakých simulovaných situacích, kde by se vyzkoušela situace se “zlým a hodným” rodičem, nácvik nějaké komunikace apod.

Jako radu začínajícím učitelům by paní učitelka doporučila, aby si po dostudování nejdříve vyzkoušeli funkci párového učitele nebo asistenta. *„Pokud máš možnost, dělej třeba nejdřív asistenta nebo párovou učitelku, prostě jako nemít to třídnictví, třeba jo nebo si vzít jenom*

půl úvazek a zkoušet prostě. Pokud by to někde šlo na nějaké škole, mít jenom třeba nějaký předměty. I jakoby si zkusit, která třída mi vyhovuje.”

„Pak bych doporučila být asertivní, ale i vůči jako zaměstnavateli, protože to, že se jako nedostane smlouva včas, to, že se nedostane platební výměr včas, to je něco, co jako nikdo nikomu neřekne, ale vlastně teď kon zpětně, já už to vím a vím, že by to bylo, že to prostě pro mě bylo potřeba taky, abych měla nějaký čas na rozmyšlenou. Jestli teda tu práci беру nebo ne. A zároveň s tím souvisí, abych teda dostatečně dopředu měla všechny informace o tom, co ta práce obnáší, protože, a to je doporučení další, zjistit si to, jako potom opravdu se pít někde, ať už od vedení nebo třeba od nějakých zaměstnanců v té škole, s někým se spojit, napsat někomu, protože mě osobně vedení řeklo vlastně naprostý minimum toho, co se po mně bude chtít, oproti tomu, co se opravdu reálně po mně jako chtělo.”

4.3.2 Rozhovor č. 2

Charakteristika respondenta: 27 let, učí druhým rokem ve funkci třídní učitelky v Praze 2

Paní učitelka učí na škole druhým rokem, začínala v 1. třídě a momentálně s dětmi pokračuje v 2. třídě. Ve třídě má 28 žáků.

Když paní učitelka nastupovala do své nové funkce, měla díky fakultě jistý přehled, jak to bude fungovat, byla připravena z teorie. Ale co se týká praxe, to se necítila připravená vůbec. *„...že jsem nešla úplně jako do nového prostředí, ale co se týče jako nějaký praxe, tak to téměř jako připravenost 0. No, co taky jsem vůbec jako nevěděla, jak komunikace s rodičema, která byla úplně pro mě nová, to jsem na žádnéjch praxích vlastně nezažila, ani se tomu ta fakulta vůbec jako nevěnuje, to tam je úplně hluchý místo. Co se týče teorie, tak samozřejmě tam ta připravenost byla, ale tu teorii v té praxi to je prostě třeba 1/3 z toho, co já potřebuju nebo co jsem potřebovala vědět, no.”*

Nepřipravenost na praxi pocítila paní učitelka hned v přípravném týdnu školního roku, kdy vůbec nevěděla, co ji čeká, jak si třeba i přichystat třídu pro žáky. *„Ta připravenost do praxe no, protože já jsem vlastně ani třeba vůbec nevěděla, když jsem nastoupila v tom srpnu do toho přípravného týdne, tak já jsem byla jak Alenka v říši divů. Já jsem vůbec neměla jako připravenou žádnou výzdobu do třídy, ani nevím, ani jsem pořádně nevěděla, jak si to mám jako sestavit. Pak teda byl to šílený strach. Za ten týden si to jako opravdu připravit, ale*

naštěstí jsem měla jako skvělý kolegyně, který mi pomohli, a kdyžtak jsem to potom jako za pochodu dodělávala.”

Co paní učitelku velmi překvapilo, a i první měsíce psychicky vyčerpávalo, byla emailová komunikace, především s rodiči žáků 1.třídy. Byla by i ocenila, kdyby byl na fakultě nějaký předmět týkající se psychohygieny. *„Když jsem měla ty rodiče, tak to byla nepřetržitá smršť různých otázek...to jsem z toho měla pak už jako depresi, že to fakt nezvládnou, protože já jsem se ještě taky zajížděla v tý škole a teď najednou jsem měla odpovídat na 1000 dotazů, které jsem třeba ani nevěděla. Tak to samozřejmě jako pomohly ty učitelky, ale bylo to fakt psychicky náročný. Ty 1-2 měsíce v tý škole byly po všech stránkách úplně jako vyčerpávající. No a to právě ta fakulta mě téměř na tohle nepřipravila, že to bude takováhle smršť. Nebo ještě, jestli můžu, takže třeba vůbec není i zaměřený nějaký předmět jako na nějakou psychohygienu toho učitele, jako bylo nám řečeno, že si nemáme tahat jakou práci domů, ale to si myslím, že je málo, že prostě jako nějaký, třeba i tipy, jak se trochu odreagovat...”*

Paní učitelce ztěžuje přípravu výuky velký počet žáků. Ráda by zapojila různé aktivity či hry, ale nechce riskovat ztrátu pozornosti a kázně. *„Pro mě je náročný, že jako je to fakt nabitá třída nebo vůbec ty počty jako v těch třídách. Já učím ve třídě, kde je 28 žáků, někde je to samozřejmě ještě víc a je to masakr, že se nemůžu soustředit na to, co bych chtěla zapojovat takový aktivity, co bych chtěla, musíme a jsem svázaná tou metodikou, která prostě je naplánovaná. Je to super. Samozřejmě vím, co a jak, ale musím to jakoby furt dodržovat. Abysme to zvládli, abysme to stihli a takový to, jak nám říkali na fakultě, jako jak jsme si sestavovali různé ty přípravy, kde byly různé ty hry. No tak to kdybych měla dělat jako v praxi každý den, no tak se zblázním a nic nestihnem a děti budou rozjívěny. Ta kázeň taky v tý třídě, jako se nemůže dělat v takovém, že by jako běhali, protože jakmile se někam rozběhnou nebo je něco mimo, no tak pak už je zase jako dávat dohromady...to je fakt náročný, takže kdyby to šlo, tak jako zmenšit nároky v těch třídách, jako co se týče počtů...”*

Slabina paní učitelky tkví v rychlejších žácích. Ráda by se na ně víc zaměřila a věnovala by se jim. *„...to myslím, že jsem tohleto jako podcenila, protože tam bylo pár dětí, který opravdu byly o dost napřed a občas se tam i nudili, tak to musím jako opravdu zapracovat. Třeba si dojít i do knihkupectví, něco načíst nebo nějaký kurz, kde jako co dělat s těmadle jako*

rychlejšíma žákama, protože jak jich je tam hodně těch dětí a sem tam na ně sama, tak nemůžu říct, tak ty běž tamhle, takže teď jsem šla jako natiskla nějaké jako papírky, co oni si luštěj různě, jak potřebujou a tak, tak to na to se zaměřit na ty rychlejší žáky."

Pokud by paní učitelka uvažovala o odchodu ze školství, bylo by to kvůli jednání rodičů. *„Teď jako spíš v tom 2. roce a bylo to hlavně na úkor těch rodičů, ne dětí, že by se to nezvládalo nebo tak, ale jejich dotazy a jako i někdy jakým stylem se mnou jako jednali. Co se týče jako když byl nějaký problém s tím dítětem. Tak jsem si říkala, mám to zapotřebí, aby se mnou takhle někdo jednal? Jako vím, že fakt tomu dávám maximum svýho času, opravdu tím jako žiju. A když najednou vidíš, že jako cejtíš takovou křivdu, tak jsem si říkala, tak nebude lepší někde bejt tady v kanceláři a mít klid? No a furt jako se obhajovat, to mi přijde na tom to nejhorší, že to ta pozice toho učitelství je, že se musíš v dnešní době obhajovat, proč si tohle udělal a proč neudělal? A takhle a proč bylo to takhle?" „...mělo by se prostě zvýšit postavení toho učitele."*

Nováčkovi by paní učitelka poradila, aby si předem zjistil, co všechno bude do školy potřebovat, aby si co nejvíce o škole zjistil. *„Třeba bych tam už v červnu šla a víc se jako zajímala, co bude potřeba, jako jak to tam funguje a sepsat si to a opravdu, abych jako to měla jako lepší, že teďka už zase jak půjdu znova do tý 1.třídy, tak už teď spousta věcí si nadělám teď, (pozn.autora, rozhovor natáčen v květnu) než potom jako. Takže co se týče tý hlavně tý přípravy, no a asi nepropadat panice a asi si opravdu zjišťovat, jaký to vedení je, protože to je fakt důležitý no."*

4.3.3 Rozhovor č. 3

Charakteristika respondenta: 26 let, učí druhým rokem ve funkci třídní učitelky v Praze 4

Paní učitelka učí na dvojjazyčné soukromé škole prvním rokem. Začínala na jiné, státní škole, ale kvůli neprofesionálnímu chování vedení školu opustila. První rok učila 4.třídou, momentálně učí třídu 3., kde má 17 žáků.

Z fakulty se paní učitelka cítila na praxi opravdu připravená, hodnotí studium velmi pozitivně. *„Myslím si, že můj názor bude nepopulární. Cítím se po fakultě velmi připravená a velmi zkušená. Opravdu bez legrace. Přijde mi, že jako znalosti toho učiva, tak ty jsme asi měli i před fakultou toho prvostupňového, ale opravdu didakticky. A hlavně, práce s tou třídou a s těma dětma, že jsme toho měli hodně, co se týče praxí a potom je toho rozebírání a různý ty metody a jak k dětem přistupovat, třeba i toho vytváření těch pravidel třídních a podobně, tak si myslím, že jsem byla připravená dostatečně.“*

Co jí na fakultě chybělo, byla příprava na administrativu. *„Možná seznámit nás, vyjít s tou administrativou, že vůbec jsme neměli zkušenost, nebo já, s vyplňováním, že se vyplňuje třídnice, co všechno prostě s tím souvisí...takže nám pořád říkali, je to hodně papírování, je to hodně práce, ale neuměla jsem zatím nic představit tak, že jsem si představovala, že papírování a práce po vyučování je opravování sešitů a dělat přípravy, ale je v tom spoustu dalších prostě věcí omlouvat ty hodiny, furt komunikace s rodičema a hlavně prostě ty dokumenty, že vytváření teď třeba máme ty plány pedagogické podpory...“*

Velmi paní učitelku překvapilo to, kolik toho musí řešit mimo samotnou výuku, na to nebyla na začátku vůbec připravená, zároveň ale podotýká, že je dobře si to uvědomit. *„No asi nepříjemně mě hodilo do reality, kolik věcí člověk s těma dětma řeší, mimo to učení, že se řeší, že tenhle toho bouchnul, tenhle si udělal úraz, takže to jít zapsat, tenhle zapomněl penál, ten zapomněl sešit, takže to jdu kopírovat a že řeším zase strašně věci...to mě nějak nenapadlo...že člověk má něco nějaký plán, co chce všechno zvládnout a kolikrát se to nedá, protože nebo že řeším aktuální situace přes den, že ve třídě se děti tak pohádaly jednou, že strašně brečely, ale všichni. Byla to úplně hysterie...takže vůbec byly tak rozložený, že jsme třeba vůbec celou hodinu nemohli dělat nic a jenom jsme to řešili...že člověk musí dělat prostě průběh, že ta výuka má bejt, nebo ten den je podle potřeb těch dětí, že jako ne vždy se dá jet podle plánu a musím nějakým způsobem to přizpůsobit tomu, co ty děti teď potřebuju.“*

Radost dělá paní učitelce to, jak si umí rozplánovat učivo a jak se jí to daří ve třídě probírat. *„...ale že se mi daří si to fakt rozplánovat a potom tam dodržet ten plán, že teď vlastně na konci roku úplně stiháme všechno...učivo jsme vlastně stihli i probrat i procvičit, i když bych někdy procvičovala víc na to ten čas není, ale daří se mi to si to všechno nalajnovat a dodržet. Mám dobrý organizační schopnosti jako i deadliny, dodržování a všechny ostatní.“*

Co je pro ní v momentální třídě náročné je kázeň. Většinu třídy tvoří chlapci, kteří jsou plní energie. „*Pro mě v týdlectý nový škole řešit určitě chování těch dětí, protože mám třídu, kde je většina kluků, hrozně málo holek a hodně řešíme, že jsou hodně živý. Takže kolikrát se poperou o přestávce a máme třídu na takovým frekventovaným místě, že tam furt každej nakukuje a pak za mnou chodí ty kolegyně a řešej to, takže hodně je pro mě obtížný, jako ty děti, když to řeknu, zpacifikovat...*”

O odchodu ze školství uvažovala paní učitelka na předešlé škole a momentálně to bere tak, že pokud by jí psychický stav měl vyčerpávat nebo ohrozit na zdraví, tak to by odešla okamžitě. „*...uvažuju o tom, že třeba někdy, že tam třeba nebudu celý život, protože si nechci nechat zničit nervy a kdyby mě to mělo, jako jsem rozhodnutá, kdyby mě mělo to přestat bavit a nebo by mě to mělo stresovat, že bych určitě odešla...ta práce je to skvělá, ale zdraví je jen jedno, takže to jsem jako rozhodnutá odejít. A uvažovala jsem v momentě, kdy mi začli chodit strašně moc těch Ukrajinců minulej rok, když jsem byla strašně nešťastná ve škole, bylo to hrozně náročný a opravdu ta podpora ze strany kolegyň a i toho vedení nebyla, tak jsem právě přemýšlela. Říkám, já to asi dělat nebudu, ale pak jsem prostě zjistila, že ne všude to takhle funguje, že jsou alternativy a nelituju, že jsem změnila školu, naopak jsem za to vděčná a jako nechci momentálně odcházet té práce. Mě moc baví.*”

4.3.4 Rozhovor č. 4

Charakteristika respondenta: 26 let, učí druhým rokem ve funkci třídní učitelky v Praze 4

Paní učitelka učí druhým rokem na státní ZŠ. Začínala ve 4.třídě a nyní je se stejnými žáky v 5.třídě. Ve třídě má 30 žáků.

Z fakulty se cítí připravená na výuku Hejného matematiky. „*Tak asi co se týče učiva, to znamená jako zvlášť v matematice Hejného metodou, protože tu jsem předtím nezažila. Takže kdybych vlastně na fakultu nechodila, tak bych se s tím asi jako dost prala, protože bych si tím neprošla.*” Co se týká českého jazyka, tak si učivo ucelila, nicméně se v ČJ nenaučila nic, co by momentálně učila děti, což jí přijde jako škoda.

Během svého studia by ocenila mít předmět zaměřující se na administrativu, na kterou nebyla vůbec připravená. „*...tak asi určitě nějaký předmět, který by byl zaměřený jenom jako na administraci, od jakoby emailování po jakoby systémy, jako online třídnictví a aby to*

nebylo tak jako náročný na tom začátku. A pak určitě víc věcí jako do praxe, že to, co jsme teďkon vlastně zažili, se nedá jako s fakultou srovnat, protože to nám tam prostě jako nikdo neřekl a je to takový opravdu, jako že tě hoděj do vody, a že jako musíš se naučit plavat sama.”

Paní učitelka ve svých první letech praxe zažila velmi problémového žáka a ohledně téhle oblasti by ocenila, kdyby se bývali i věnovali na fakultě. *„A myslím si, že jako fakultě chybí předměty typu jako formativní hodnocení a nevím, co jako s problémovými žáky, jaké jsou různé třeba metody, kterými jako i jim zamezíš, aby prostě nebyli problémoví, a protože na jako problémového žáka, s kterým jsem teď byla 2 roky, mě nikdo nepřipravil. Vlastně jsem byla jako dost zklamaná, že jsem nevěděla, že jde jako mít jako nerad nějaké dítě. Když jsem si fakt myslela, že ke každému jako nějaký vztah, pozitivní si jako dokážeš vybudovat, ale byla jsem teď svědkem toho, že jako to není pravda.”*

Příjemně překvapená byla paní učitelka, že když ji zrovna nějaká příprava hodiny nevyjde, umí přirozeně zaimprovizovat, aby výuka plynula dál. *„...že se mi jako opravdu kolikrát stalo, že buďto nějaká příprava, kterou jsem měla, opravdu jako nevyšla, protože jsme se prostě zasekli na jako úvodní aktivitě a překvapilo mě, že vlastně jsem se s tím byla jako schopná během prostě pár minut jako srovnat a nehroutit se z toho, že prostě mi jako příprava přijde vniveč, protože jsem pochopila, že jí prostě použiju druhý den...takže jsem se asi bála tý improvizace a to mě jako příjemně překvapilo, že jsem toho jakoby schopná, i když se prostě jako něco nastane během té hodiny. Takže mám pocit, že to je jako dokážu v tu chvíli vyřešit. Neříkám, že ideálně, ale prostě jako není to tak, že bych si jako nevěděla vůbec rady.”*

Paní učitelka byla díky fakultě připravená na učící složku, na co ale připravená nebyla, byla složka výchovná. *„...to asi no, že jsem jako žila v očekávání, že tady opravdu budu od toho předávat ty jako vědomosti a jako opravdu učení, jako to učivo a to nepřijemné překvapení bylo, že mi přijde, že většinu času vlastně zabírá to ta výchovná složka, která jako opravdu je hodně náročná a na tu mě fakulta fakt nepřipravila. Na tu učící ano. Někaký jakoby to učivo jako takový, ale výchovná složka...nevybavuji si jedinou věc, která by mi z fakulty k tomuhle jako pomohla.”*

Na tento problém navazuje paní učitelka v oblasti, co je pro ní nejvíce náročné - výchova žáků. „*Výchovná složka této práce, to znamená řešit s dětmi jejich vlastní chování a vlastně vztahy mezi nimi a i jako mezi dospělými. No doted'ka jako se s tím dost peru a já jsem prostě celý život byla zvyklá na to, že jako lidi v mém okolí se chovali, nebo i děti, když si pamatuju jako na základku, na gympl, tak že se chovali prostě slušně. Jo jako občas někomu něco ujelo, ale nebylo to prostě na denním pořádku. Každou vyučovací hodinu. Takže výchova.*”

Co se rovněž týká nějaké výchovy nebo i toho, co si nesou děti z domova je to, jak fungují samotní rodiče a komunikace s nimi. Paní učitelka s tím má zkušenosti, které ji zklamaly. „*...nějak jsem jako očekávala, že když jim jako podávám informaci o tom, že jejich dítě se nechová tak, jak by mělo, nebo že je prostě něco špatně, tak že se mi nedostalo jako žádné odezvy, tak to mě jakoby překvapilo, že jsem nějak počítala s tím, že to je jako nějaký úzus jako slušného chování. Ale tak asi se tam jako právě podepisuje to, že ty děti si to prostě nosej z domova. Takže s rodiči tak a stalo se mi bohužel, že i se našlo z těch vlastně 30 dětí z 30 rodičů, vlastně 2, který vlastně šli za mými zády, si vlastně stěžovat vedení na mě, aniž bych já o něčem věděla, aniž by mi něco napsali. A zvlášť u 1 rodičů mě to hodně zklamalo, protože ty nikdy nebyli na žádné třídní schůzce, nikdy na žádné emaily neodpovídali ani nikdy vlastně žádné nepsali. A najednou pak šli zavedením, tak to jsem brala jako velký podraz a právě jakoby kudlu do zad. No, to jsem byla fakt zklamaná.*”

Na konci školního roku pociťuje paní učitelka nedostatek nápadů, jak oživit výuku, aby nespadala k monotónnosti. „*...největší problém je, že už vůbec jsem neměla jako nápady co jako dělat nějakým jiným způsobem, jakoby obměňovat aktivity a aby to nebylo jako monotónní, že jsem fakt už teď poslední měsíc spadala jako k monotónnosti, že se prostě jako pracovalo jen v pracovním sešitě, protože zaprvý jsme ho nestíhali a zadruhý už prostě jsem vždycky po odpoledních tady seděla a fakt jako už mě nenapadlo, co jiného dělat, takže to je jakoby problém konce roku.*”

Jako cíl pro svou další výuku si paní učitelka dala to, že chce děti celoročně více chválit. „*Prostě skvělej výsledek, tak ty jakoby pochválím přede všema, ale je to jako fakt jenom z těch jako písemných věcí a vím to, že jako jsem na začátku roku si na to jako myslím, že chválím i jako třeba během hodiny, ale s postupem prostě roku na to jako zapominám, a pak vlastně si zpětně říkám, že jsem je vlastně mohla víc pochválit, že prostě při té hodině to pak*

sklouzne jenom takovému tomu, jakože někdo něco řekne dobře, tak já řeknu jo skvělý, takhle to má být, ale už tam není jako žádná ta popisná zpětná vazba, jako kterou bych chtěla dávat. Takže asi to, takže nějak víc tam vnést to no...prostě pozitivní zpětnou vazbu, prostě jako celoročně.”

Už během svých první dvou let uvažovala paní učitelka o odchodu ze školství několikrát. *„Bylo to z důvodů vlastně neustálého jakoby porovnávání a srovnávání s tím, co vlastně dělají za profesi mí kamarádi nebo i vlastně přítel doma. A bylo to pro mě jako dost těžké se s tím srovnat, že prostě to v každý tý práci jako vypadá nějak jinak a každá má nějaké výhody, nevýhody. Ale myslím si, že jako ty za poslední půlrok jsem si to jako v hlavě srovnala a jsem jako přesvědčená o tom, že tady v této profesi chci zůstat jako minimálně v rozsahu dalších jako deseti let třeba, ale co bude dál, to už je daleká budoucnost, takhle daleko nepřemýšlím.”*

Pro budoucí učitele má jasnou radu, aby se nebáli říct ne a stáli si za svým. *„Já se to učím vlastně do teďka: říkat ne. Nebát se říct ne na něco, co po vás někdo žádá, ať už je to kolega, nebo i vedení. A prosazovat si své cíle, nebo i klidně sny, nebo i nějaké představy. A nebát se prostě ozvat, že se mi buďto něco líbí, nebo nelíbí. Já na tom pracuji neustále a zatím to není tak, jak bych úplně chtěla. Ale to je asi práce na celý život.”*

„No a 2. věc je, že... to, co jsem zmiňovala, tu jako pro mě nejtěžší složku v této profesi, to tedy vlastně chování a výchova jakoby dětí tak, aby jste počítali s tím, že to fakt není jednoduchý, a že možná zjistíte něco, co jste zjistit jako nechtěli o dětech, že opravdu se obrnit a nebrat si to osobně.”

4.3.5 Rozhovor č. 5

Charakteristika respondenta: 26 let, učí druhým rokem ve funkci třídního učitele v Praze 4

Pan učitel učí na škole druhým rokem, momentálně 4.třídou, kde má 32 žáků. Ve svém první roce převzal v průběhu šk.roku 5.třídou. Učí na státní základní škole.

Na začátku praxe se nejvíce obával toho, aby všichni porozuměli zadání a tématu, což se časem změnilo. *„Jakože kdyby se to stávalo každou hodinu pokaždý, když něco vysvětluju, tak je to blbý. Ale když se to jednou stane, tak vlastně to nevidím jako problém, protože ostatní pracují. Já to někomu pak přijdu vysvětlit, nebo kdyby jich bylo víc, tak přijdou k*

tabuli a dovysvětlím jim to, takže tadyto už jako problém nevnímám. Je to něco, co asi jako trošku ztíží tu hodinu, ale jako když se to stane, tak si myslím, že to není problém.”

Dále se také obával celkové atmosféry ve třídě v tom smyslu, jací v tu dobu, kdy jde učit, budou žáci. V jakém rozpoložení a jak to rozpoložení ovlivní hodinu a práci. *„Může to být učitelem, může to být dětma, to nevím, ale často byla taková obava, že jdu do třídy a doufám, že bude klid ve třídě. Někteří žáci, kteří prostě to dělali často, tak třeba nebudou pokřikovat po třídě jen tak, nezávisle na tom, co se učíme, jak se učíme, ale aby prostě jako bylo nějaký klidný prostředí a nějaká ta pracovní atmosféra.”*

Co pana učitele překvapilo, bylo jednání některých žáků. Pan učitel zmiňuje, že je překvapená možná každá generace, která nově začne učit, protože se to od jejího dětství, kdy sama byla ve škole, hodně změnilo. *„A jinak občas jako mě překvapil, ale to je si myslím, že si říká asi každá generace, že mě překvapil nějak přístup žáků. A takový jako obecně asi vychování, mluvení, styl komunikace, ale myslím si, že s tím se asi potýká každá generace, že jí to vždycky přijde divný a pak si asi na to časem nějak zvykne, nebo se to třeba uklidní časem u těch dětí.”*

Z čehož vlastně trochu vyplývá, co je pro pana učitele v praxi náročné a co zabírá velký čas: *„...že často vlastně to samotný učení není vlastně hlavní náplň hodiny, ale že mimo učení, tak vlastně 20 minut z té jedny hodiny se musí vychovávat, 10 minut uklidňovat a vlastně to samotný učení je občas těžký si vlastně tam prosadit, respektive ne, že by to bylo nějak těžký, ale ty ostatní věci zabírají jako hrozně velkou část hodin.”*

S vědomím, že se ve škole částečně i vychovává, počítal, jen ne v takové míře, jakou zažívá ve svých praxích. Odkazuje se zde i na zkušenosti z praxí z fakulty, které byly podle něj příliš “ideální”. *„Šel jsem s tím do toho, že tam určitě jako bude něco samozřejmě...nějaká potřeba motivace na začátku, že to není 45 čistých minut učení, což bych ani nechtěl, a že jsou tam jako nějaký aktivity bokem a tak. Ale možná to zas souvisí s tou nějakou předchozí otázkou s tím, že jsme chodili na ty ideální školy všechny, takže veškerý moje náslechy byly tak, že jsem přišel do třídy, děti byly vlastně vzorný potichu, hlásily se, odpovídaly, byly jako aktivní a nic se neřešilo, nebyly žádné problémy a v životě jsem se nesešel na praxích, na násleších od fakulty, že bych byl ve třídě, kde prostě někdo odmítá pracovat nebo schválně rozkládá tu hodinu nebo ve skupinový práci...samozřejmě, občas se našel někdo, komu se*

úplně nechtělo, ale nebylo to tak, že by úplně převrátily ty role a schválně by to kazil ostatním a tak, což bohužel mi přijde, že na základkách, i když jsem se byl podívat třeba u jiných kamarádek z fakulty, tak že je to dost častý. Že vlastně v rámci těch 45 minut je tam spousta věcí, který se jako musí omezit v tom učení a musí se prostě řešit. Třídnický věci ještě chápu, ale často tam právě zabíhá nějaký to uklidňování a tak, což jsem počítal asi s tím, že to bude součástí, ale nepočítal jsem s tím, že to bude v takový míře.”

Při přípravě hodin měl pan učitel problém s nastavením obtížnosti a zpracováním úloh. „Řekl bych, že mám občas problém domyslet, jak rychlí budou žáci nebo jakou náročnost úloh nebo čehokoliv, co děláme, budou potřebovat nebo vyžadovat. A možná i ty úlohy jsem jako připravoval vždycky...občas jsem si řekl, to bylo lehký, musím to ztížit, takže ty výkony pak v hodinách nebyly úplně vyrovnaný, že 1.den mi přišlo, že byly skvělý ,2.den, to bylo takový nic moc a je možný, že to právě bylo tím, že ty úlohy byly prostě nějak jako špatně vymyšlený, postavený nebo třeba návaznost těch úloh asi nebyla úplně ideální...” „...a často se mi stávalo, že v těch tématech, co probíráme, tak už neexistuje, nebo jsem nedokázal vymyslet takovou náročnost, aby to pro ně bylo těžký. Takže to no možná, že by se mi hodil nějaký sborník úloh pro nějaký rychlíky...”

Z fakulty si odnáší vědomosti ohledně dětské psychologie a celkově k psychologickému aspektu v tomto povolání. Dále má díky studiu spoustu materiálů k využití v praxi. Za to co se týká teorie, té se mu na fakultě příliš nedostalo. „...přístup k dětem nějakým, možná v rámci nějaký vývojový biologie nebo psychologie dětí, co jsme měli, tak to si myslím, že k tomu bych se asi jinde nedostal a zároveň velká spousta materiálů z praxí, nějaký různý nápady, jak různě pojmut jednotlivý témata a různý možnosti, jak je pojmut. Ale teoreticky příliš ne, možná nějaký základy, co se týče legislativy zákonů, ale jako minimálně.”

V tom, co mu ve studiu chybělo, se vrací k ideálním situacím z výše zmiňované problematiky. „Chybělo mi pravděpodobně to, že všechno, co jsme se učili, tak byly vlastně takový perfektní příklady a jako učebnicový příklady, jak to bude, a jak se máme chovat v těch případech, ale ty učebnicový, ty ukázkový příklady, tak vlastně nikdy ve škole nezažiju, protože vždycky je to pozměněný. Většinou to bývá úplně jiný. To znamená, že mi možná chybí nějaká jako improvizace i na tý fakultě. Aby se učili nějaký různý jako obměny situací, a tak, protože vždycky jsme si vzali učebnicový příklad, jak se ideálně chová, tak se děti

budou ideálně chovat a budou tě poslouchat. A jak budou reagovat úplně idealisticky na to, co ty budeš dělat v hodině a většinou je to úplně pravej opak, takže možná to mi trošku chybí, že hodně se učí jako podle takový ideální formy. Občas tam je něco, jako že se něco může stát, ale přijde mi, že teďkon je to spíš opačně, že je to spíš takový drsnější.”

O odchodu ze školství uvažoval pan učitel několikrát. Bylo to hlavně z důvodu bezmoci, že si s danou problematikou, v následující ukázce s daným žákem, nevěděl už vůbec rady a neviděl žádné jiné východisko. „*Vždycky to bylo kvůli takový tý bezmoci, protože se mi stalo ve dvou třídách, že byl kluk, kterej jako všem vadil, všem dětem. Děti z toho byly nešťastný. Co mě překvapilo, tak právě to se vracíme k nějaký otázce už ze začátku, tak vedení bylo nešťastný. Věděli, že prostě rodiče byli hrozný. Ředitel taky, ne nesnášel, ale prostě věděl, že tam je jako spoustu problémů. A není to jenom tím, že já bych byl třeba špatnej učitel, ale že všude furt, i jako veřejně i ve třídě, jakýmukoliv učiteli, to dělal. A vlastně kvůli tady tomu, že je to takový jako vlastně bezmoc, že vlastně já nic nemůžu dělat a jediný co, tak přesně před příchodem do třídy, se můžu modlit, že ten žák zrovna, i když je to blbý říct, tak doufat, že chybí, a nebo že prostě zrovna bude mít nějakej světlej moment...” Nakonec pan učitel usuzuje, že by to jeho odchod ze školy nezměnil, tudíž by to nebyl dostatečný důvod pro ukončení práce. Překvapuje ho ale, že tohle není výjimečná situace. „*...že to vídám jako ve vícero třídách, že to není jako jedna výjimka na celé škole, ale že se to stává velmi často a bohužel je to asi nastavený tak, že musíme jako ochraňovat to dítě. To, že mluví prostě, promíjet to a říct, že teda se musíš aspoň trošku snažit líp, pokřikuje, ruší hodiny, všechno a aspoň v tý my třídě, co jsem měl zkušenost, tak jako tam se vůbec neučilo, ty děti z těch hodin neměly vůbec nic vůbec, nic se za celou hodinu neudělalo.”**

Jako radu začínajícím učitelům by pan učitel doporučil, aby si v začátku své praxe vyzkoušeli roli párového učitele, ne hned třídního. „*Co mě fakt přijde super a myslím si, že kdyby to šlo nějak zákonně udělat, tak povinně prostě zavíst, že kdokoliv, kdo začíná po fakultě učit, tak by si měl projít alespoň půl roku tou párovou výukou, že by měl učit chvíli párově, protože sice nějaký praxe jsou, ale jako ty se s tím srovnat vůbec nedaj, protože sice tam nějaký náslechy jsou, trošku něco tam člověk jako vnímá z tý školy, ale myslím si, že to není úplně plnohodnotný a třeba to, co jsem se naučil, nebo dozvěděl za rok párovky.”*

4.3.6 Rozhovor č. 6

Charakteristika respondenta: 23 let, učí prvním rokem ve funkci párové učitelky na státní základní škole v Praze 4

Paní učitelka je v posledním ročníku studia, chybí jí státnice ze specializace a diplomová práce. V 5. ročníku svého studia nastoupila na základní školu, kde učí jako párová paní učitelka ve 3. a 5. ročníku.

Z fakulty si do své praxe odnáší didaktické znalosti, například pro výuku Hejného matematiky. *„Já si myslím, že ta didaktika tam docela je, že jakoby takový ty zajímavý věci, dobrý věci, jak učit třeba Hejného matiku nebo tak, tak tam docela jako je a třeba u té matematiky je i příležitost si to víc vyzkoušet.“*

Co se týká třeba ale českého jazyka, tam se paní učitelka připravená necítí. *„V češtině tam toho třeba bylo hodně málo a vlastně kdybych neměla já zrovna výbornou paralelku, kde byla vyučující fakt z praxe, která učí tady kousek za rohem vlastně ve škole, tak si myslím, že bych byla úplně ztracená, že se tomu moc jako takhle nevěnujou. Jedna vyučující mluvila pořád jenom o svém vnukovi třeba. Takže tam tý didaktiky bylo vlastně nejmiň.“*

Paní učitelka by v přípravě na svou profesi ocenila, kdyby se na fakultě více věnovali například komunikaci s rodiči nebo třídnímu managementu. *„...na věci jako komunikace s rodiči nebo vlastně jaký to vůbec je být jako celej den s dětma, protože jako to učení je malá část z toho, co třeba třídní učitel dělá, a ikdyž tam byla snaha se tomu věnovat, tak to bylo tak hrozně jako obecný, že to nepadlo úplně na úrodnou půdu.“*

„Myslím si, že třeba třídnímu managementu jsme se moc jako nevěnovali, že to je zrovna jako hlavní věc, kterou jsem nasála až v praxi. A pro mě to je pořád jakoby věc, která je pro mě hodně nepředstavitelná, je jako to fungování ve škole, doplňování věcí do tabulek, je tady toho hodně, co se musí dělat nebo spolupráce s ŠPP, spolupráce jako vlastně s odborníky na tu psychologii. A třeba na děti, které mají nějaké IVP...“

Čeho si paní učitelka velmi cení, byly určité souvislé praxe. Souvislé praxe jsou na fakultě v 5. ročníku v zimním i letním semestru a jedná se dohromady o několik týdnů, kdy student učí v kuse na jím vybrané ZŠ v jedné třídě. *„No já si myslím, že jsem nejvíc tady těch jako aha momentů měla během svý souvislý praxe, kdy jsem učila 3 týdny v kuse. A vlastně mě*

překvapilo, že ta třída fungovala dost podobně, jak nám to na fakultě říkali, že byl jako hrozně inspirativní vyučující, spolupráce s rodiči...já jsem vlastně měla i možnost tam zažít dílnu s rodiči, že jsme vlastně dělali velikonoční a vánoční dílnu, takže jsem ty rodiče pak reálně viděla. Bavili jsme se spolu, i jsme se s maminkama pak zdravily na ulicích, takže to bylo vlastně hrozně příjemné. Já jsem byla hodně často skeptická vůči tomu, co se na fakultě učí, ale pak jsem jako viděla, že v některých třídách to jako fakt funguje. I tady na té škole, kde jsem měla tu praxi, takže to mě vlastně jako překvapilo hodně.“

Jako párová paní učitelka musí respondentka vycházet a spolupracovat se spoustou učitelů. Právě z toho má radost, jak s každým ve své praxi vychází a daří se jí spolupracovat. *„Tak já jsem hodně pyšná na to, že jsme si všichni sedli, že já fakt jsem měla pocit, že ať přijdu do jakékoliv třídy, tak že ty děti mě berou, že se se mnou chtějí bavit o přestávkách a tak. A vlastně, že nám to s žádným vyučujícím neskřípalo za ten půlrok, protože jsem i slyšela třeba jinde, že tam někde jako je něco, co by jako chtěly ty holky udělat jinak nebo tak. A myslím si, že u nás jsme se vždycky skvěle jako domluvili.“*

Jak se ale paní učitelka svěřila, pro ní, jakožto „solistu“ je to vlastně těžké, s někým spolupracovat a naladit se na jeho vlnu. *„Náročná je pro mě asi zatím ta kolegiální spolupráce, protože jsem hodně sólista, což někdy při těch hodinách možná bylo i znát, že si některý ty aktivity chci jako vést, nebo že se do nich hodně jako vlastně vkrádám.“*

Jde totiž dohromady o 5 tříd, kde paní učitelka páruje, je to tedy kolem 140 dětí. Obtížné je vůbec umět jména dětí, sblížit se s nimi a každý týden u nich fungovat. *„Takže to pro mě bylo hodně náročný a teďkon vlastně mi ta výzva trošku upadla v tom, že už budu spolupracovat s míň vyučujícími a míň třídama, takže teď to bude lepší.“*

Náročné bylo také se po výuce s učiteli sejít, promluvit si o zpětné vazbě a naplánovat další výuku. *„No a hlavně to, jak se sejít s těma učitelem, protože bylo 5 učitelů a naštěstí třeba vyučující 4.tříd to měli skvěle vymyšlené a scházeli jsme se společně. U učitelů 5.tříd, tam to bylo složitější, ale jako buďto domluva nebyla vůbec anebo to možná mohla bejt překážka, že jsem vlastně nikdy nevěděla do čeho jdu, ale tam to bylo jako takovej individuální případ, takže to mohlo být jako riziko pro plánování.“*

Jako radu učitelům v začátcích by paní učitelka dala to, aby si zažili co nejvíce praxe, s co největší variací učitelů. „Protože za celejch těch 5 let jsem se setkala se spoustou zajímavých lidí a dost jsem si jako zapisovala nějaké věci a byly pro mě důležité třeba hry nebo nějaké jako cvičení, které můžu použít na nějakou aktivizaci těch žáků při té hodině a trvalo mi docela dlouho, než jsem jako našla třeba někoho, kdo mi seděl jako úplně na 100%, což mi přijde, že je taky jako důležité zjistit, co chci a co nechci.“

„A ve škole si pak sehnat hodně dobrýho kolegu, kdo pomůže při tom provádění a možná se někdy ptát nebo bavit s těma lidma o těch věcech, proč to dělají tak, jak to dělají. Protože třeba na souvislý praxi, když se o tom se mnou učitelé bavili, tak na mě to bylo hrozně jako přehřšel informací, tak mi to vlastně pomohlo to vysvětlení a myslím si, že jsou tomu lidi hodně otevřený se o tom bavit, protože už k tomu mají ten důvod, proč to tak dělají.“

4.3.7 Rozhovor č. 7 a 8

Charakteristika respondentů: paní učitelka M, 26 let, učí druhým rokem ve funkci třídní učitelky v Praze 1, paní učitelka K, 27 let, učí třetím rokem ve funkci třídní učitelky v Karlových Varech.

Paní učitelky se zúčastnily rozhovoru společně, takže jsem jejich odpovědi zpracovala dohromady. Někdy na sebe totiž navazují nebo reagují na danou problematiku, nemělo by to tudíž rozdělené takový smysl. Obě paní učitelky akorát uzavřely první třídu a budou pokračovat do druhé. Jedna učí v Praze, jedna v Karlových Varech, obě na státních školách. Iniciály M a K jsou vybrány náhodně.

Paní učitelka M je díky fakultě připravená učit matematiku profesora Hejného a používat různé metody, například kritického myšlení.

„...co mi dala, tak je hodně jako nakouknutí do hodně různých těchle metod a způsobů vyučování. A i to, že jsme měli těch praxí dost, ačkoli se to nezdálo během toho studia, tak jsme mohli jako nakouknout na dost škol a čerpám třeba tady z toho.“

Paní učitelka K souhlasí s tím, že na fakultě dostala přehled o různých metodách, ale jinak se příliš do praxe připravená necítila.

„Takže si myslím, že nám jako ty nakouknutí do těch různých metod, to jako jo, že třeba, když nám teďka řeklo vedení, že máme dělat ty tripartity, tak jsem věděla jako jediná, o co jde a

musela jsem tam s tím radit i ostatním. Ale prostě si myslím, že by fakulta měla víc poukazovat jako na běžný problémy, ne jenom nás na obláčku nosit, že je všechno úžasný, že si máme připravovat prostě hodiny na týden dopředu, pořád na nich pracovat, když to prostě tak v reálu ani nejde, že jo.”

Co paní učitelce K do praxe chybělo, bylo jednání s rodiči, to žádnou přípravu na fakultě nedostala a setkala jsem se s tím až ve škole, kde momentálně pracuje.

„Tak mě nejvíc chybělo jako nějaká příprava na rozhovory s rodičema, protože to bylo úplně nulový. Já jsem neviděla ani jedny třídní schůzky za tu dobu. Ani žádný jako jak se s nima asertivně chovat. Jak si stát za svým, ale ne tak, abych je jako naštvála.”

Paní učitelka M naopak naráží na to, že při výuce na praxích nebyla v hodině nikdy sama a najednou je sama na celou třídu a není připravená.

„Na další problém, co narážím, že by mě fakulta měla nějak naučit, že mám 28 dětí a jsem tam sama na ně. Ani já jsem nikdy nebyla na praxích sama ve třídě. Vždycky tam byly prostě další 4 studentky, ty mi kdykoliv pomohly. Byla tam ta jejich učitelka a byla tam ještě fakultní učitelka. Najednou tam prostě bylo spoustu lidí, který jsem mohla využít a vždycky jako pomohli. Když byla skupinová práce, tak u každý skupinky byla nějaká studentka najednou, takže jsme tam nikdy nebyli sami v tý třídě a teď se vyžaduje po nás nějaká individualizace a já vůbec netuším, jak na to.”

„Děti jsou ve třídě hrozně rozdílný, zvlášť u tý první třídy, tam fakt přijde jeden, co umí číst a druhej, co ani nepozná písmenko a nikdo mi neřekl, jak vlastně mám tohle řešit. Jaký je účel nějaký gradovaný úlohy, kterou jsem si připravila, už mi nikdo neřekl a jak je mám zavádět do té výuky, jak je mám kontrolovat v tý první třídě. Zase ve čtvrtý nebo pátý třídě už to bylo něco jinýho, tam byli samostatní. Takže to myslím si, že je další věc, kterou by nám mohli ukázat určitě nějak.”

Co paní učitelka M na začátku praxe řešila, bylo nastavení autority. Mají jí žáci tykat nebo vykat?

„A ještě podle mě narážím trošku na problém, jakože jestli by se taky dalo nějak naučit, a to je autorita. Jak přistupovat k těm dětem, tykání, vykání, tak my když jsme byli na praxích,

tak tam se většinou učitelům tykalo. Ale zase jestli to vhodné u všech dětí na těch školách? No jakože jsme mohli něco vidět, ale aby nám někdo řekl, jak by to mělo fakt jako být, to ne.

Ale asi je to o tom, jako ono se to asi naučíme i víc, když si to hledáme sami, no jsme prostě hozeni do vody. Takže si myslím, že ta fakulta nám dala hodně po teoretický stránce, ale praktický věci se musíme naučit sami.”

Co na praxích nezažila paní učitelka K je problémový žák nebo nějaká problémová situace a jak jí řešit. Chtěla by, aby se na fakultě probírala více do hloubky speciální pedagogika.

„No a mě ještě teda napadlo, že jako jsem nezažila na těch školách žádnýho problémovýho žáka a to mám teď ve třídě dva. Jako jak k nim přistupovat nebo jak to těm ostatním dětem říct, že máme 28 dětí a 2 potřebujou prostě mít neustálý dohled, ale totálně jako, úplně nemůžeš odejít od nich. A když jako nechceš je úplně eliminovat od těch ostatních, ale musíš prostě, protože ta 1 holčička nám třeba mlátila ty ostatní děti a prostě jako musíš chránit ty ostatní děti. Tak jak to máš dělat, když tam máš 27 dětí a 1, tak to musíš upřednostňovat většinu, že jo, i když nechceš, tak stejně to tak je. A jako když pak musíš jednat s rodičema, ať jí dají na zvláštní školu nebo na speciální, tak oni nechtěj, tak co s tím. Takže aby tam bylo více speciální pedagogiky na fakultě, té bylo opravdu málo. Abychom věděli, které děti třeba posílat do poradny, to já vůbec nevím, podle čeho to mám určovat, jaké musí být důvody. A pak jak k doporučením z poradny přistupovat, jak moc je dodržovat, když dostanu chlapečka, a že má adhd a ať má třeba míň úkolů, tak o kolik míň, kde je ta míra a hranice oproti ostatním dětem. Takže více speciální pedagogiky, ty tam chybělo hodně.”

Obě paní učitelky zmiňují, že ve své praxi není čas na přípravy v takové míře, jak bylo po nich požadováno na fakultě.

M: „ Mě překvapilo, jak jsem rychle spadla z nároků udělat si přípravy. Myslela jsem si, jak prostě přijdu a budu dělat přípravy furt furt furt a najednou to prostě jako nejde a chodím a improvizuju, protože představa, že po celým dnu, co řešíš, jako co učíš dopoledne, pak sedneš počítači a řešíš veškerou administrativu a řešíš rodiče a děti a teď prostě furt je něco, akce různý, porady a všechno, to bych se k tomu dostala až večer vlastně, sednout si k těm přípravám. Takže jako takový ty přípravy, co jsme si dělali na vejšce a trávili jsme tím fakt

třeba 2 dny v kuse, přípravu na jednu hodinu, tak to není, takže jsem ráda, že si občas udělám jako kde budeme v učebnici a jaký budu mít aktivity k tom.“

K: „, Já si myslím, že by na fakultě nemuseli klást takový nároky na tu přípravu, aby to byla úplně perfektní hodina podle papíru a pak, když tam něco nesedělo, tak ti prostě vynadali, proč to tam nemáš. Pak jsem se bála, abych u všeho měla cíl, každá hodina, každá aktivita musela mít nějaký cíl a prostě v realitě nad tím tolik nepřemýšlíš, už jakoby trochu improvizuješ, víš, jak to na sebe jako navazuje, takže to mě překvapilo, že jakoby umím improvizovat.“

S nastavením příprav souvisí i nastavení cílů hodiny. S tím paní učitelka K trochu bojuje. A co se týče reflexí, ty také moc nestíhá. *„Neumím si určit, jakej bude cíl tý hodiny. Jako ikdyž se nás to snažili naučit, tak já prostě nevím, jakej bude cíl. Fakulta nás to učila až moc na sílu teda, že musíte mít nějaký cíl a jinak to nejde, ale tak to v reálu vůbec není. Já si jako řeknu, musíme se naučit tyhle íčka, to třeba do konce měsíce, ale není to jako na každou hodinu. Já prostě vím, co mám naučit a proč si to konkretizovat jakoby úplně do minimálních těch cílů?*

Ještě mě teda překvapilo to, že reflexe na konci hodiny absolutně nestíháš. Ty jseš ráda, že doděláš učivo, ještě přes přestávku občas jedeme a není to vůbec jak na praxích, že na každý hodině musí bejt na konci reflexe. Já dělám maximálně na konci týdne, že si s těma dětma projdem co nám šlo, co nám nešlo, ale to je všechno. Prostě to nestíháš.“

Paní učitelka K také naráží na specializace vyučované na fakultě. Ve třetím ročníku si totiž studenti volí specializace jazyků či výchov. Jedno z toho je poté více rozvíjeno. Zbytku se ale dál nikdo nevěnuje, každopádně to poté učitelé musí stejně vyučovat.

„A taky teda jako jsme měli 1 specializaci, že jo a já učím všechny. Takže učím hudebku, výtvarku a tělocvik. A když jsme šli třeba na tělocvik, tak jako já vůbec nevěděla, co s těma dětma mám dělat, jak je mám učit třeba kotoul. To jsme se třeba vůbec neučili, jak to máme učit, my ho měli jen na gymnastice udělat a měli jsme splněno. A stejně, jak mám učit kotoul 28 dětí. 1 tam kontroluješ, 27 stojí ve frontě a nestojí prostě v klidu, nemáš tam ten prostor to naučit. Takže jako ten tělák byl podle mě hodně málo, no. Fakt byl hodně málo. A to stejně

hudebka, taky jako naplánuj hudebku jako od začátku do konce. No prostě jako myslím si, že jako plánovali jsme si matiky, češtiny, to umíme perfektně, ale specky vůbec.“

Paní učitelka M ještě navazuje na nedostatečnou přípravu ohledně jazyků. *„Jo a co určitě chybělo, je angličtina, tu jsme měli jen v 1.semestru a to byla čistá teorie jen. Angličtinu teď taky učím a třeba didaktiku angličtiny jsme vůbec neměli, takže toho bylo hodně málo tenkrát no. Prostě jsme měli jen naši specku a z ostatního skoro nic.“*

Co si paní učitelka M z fakulty cení, je umět se zreflektovat. *„Zase to nás trošku fakulta naučila tu reflexi, sebereflexi. To jsem jako před nástupem na fakultu vůbec netušila, že bych se já měla sama pochválit, zhodnotit. A tohle si myslím, že k tomu vedeme ty děti.“*

S obavami je paní učitelky občas potýkají. Obě je shodly na tom, že každý den očekávají, jaké trable se ten den stanou a co všechno budou muset řešit. A když už se něco stane vážného, tak jak a kam to zapsat.

K: *„Prostě pořád řešíš, co se stane, protože jako každý den se něco řeší, na to nás nikdo nepřipravil, že se pořád něco výchovně řeší. Třeba na těláku, furt někdo padá, furt řešíš vztahy, hádky, že pořád někdo podvádí a tím pak prostě zabijeme klidně celou hodinu.“*

M: *„A nebo, když třeba někdo spadne, že jo? Jak rozeznat, jestli je to vážný nebo ne, protože fakt, jako jsou děti, který nebrečí, když je fakt to bolí hodně a pak jsou děti, který brečí, když se jako odřou malinko. Jo, takže jakoby na tělocviku jsem asi nejvíc nervózní, protože je to čím dál tím horší. Řešit třeba zlomenou rukou. Tak to se musí zapsat do knihy úrazů. Teď to popsat přesně, že jo, aby náhodou, kdyby fakt to byl velkej průser, tak to pak bude na tebe, žes to špatně zapsala. Ale přece když někdo furt padá, tak to tam prostě nebudu všechno psát. Každý odřeny koleno.“*

Paní učitelku M v praxi také překvapila komunikace a chování některých rodičů. Zejména to, že jsou schopní kvůli blbosti psát paní učitelce klidně i v neděli ráno. *„...nebo i v noci, že nemaj žádněj respekt vůči času mimo práci. A jako že když už píšou, tak že by napsali dobrý den, moc se omlouvám, že ruším v neděli, ale potřeboval bych tohle akutně vědět, něco děje, bla bla bla, ale oni napíšou dobrý den, řekněte mi tohle a tohle a hned. Takže tohle mi jako vadí. Protože si myslím, že se fakt snažím nastavit nějaký ten jako vztah, protože máme*

třeba jako společnou whatsappovou skupinu a tak, ale že pak oni toho začnou využívat. Ale samozřejmě ne všichni, je to minimum, ale i to minimum tě dokáže pěkně naštvat. “

Co by chtěla paní učitelka M do budoucna zlepšit, je, jak zmiňovala již dříve, zlepšit cíle svých hodin. „Ty cíle zlepšit no. A prostě aby to ty děti viděly, co všechno se naučily, protože oni pak za mnou vždycky přijdou a že se nic nenaučily, tak abychom si to třeba otevřeli a koukli se, hele tohle jste se naučili, tohle jste na začátku neuměli a teď už umíte. A to se dá právě na těch reflexních hodinách a cílech a tak dobře ukázat. No tak na to se víc zaměřit, aby oni viděli ten pokrok sami, protože to oni jako neviděj no. “

Paní učitelka K by ráda zapracovala sama na sobě a své práci. „Já možná ještě nějakou sebereflexi svojí a ještě jako sama si říct teď už zastav a nedělej něco na úkor něčeho jinýho, protože si myslím, že to tak často je. Jak jsme mladý, chceme to dohnat, všechny ty ostatní kolegyně, tak toho děláme občas víc, než bychom měli. Třeba veškerý kartičky a serepetičky jsou občas úplně zbytečný. Jo jako laminuješ se s tím celej víkend a pak to využiješ jednou, takže fakt jako je lepší najít materiál, který jako využiješ celej rok hezky. “

Začínajícím učitelům by paní učitelky doporučily spoustu cenných rad. Za mě jsou velmi důležité, proto sem vkládám všechny dohromady.

„Hlavně nepřepálit začátek. Nedělat si milion pomůcek, milion materiálů.

Jo přesně, jako je to zbytečný, jako nejdřív si vyzkoušet, co všechno potřebuješ. Pak si něco dodělat, kdyžtak nebo vždycky se dá všechno půjčit od kolegů nebo prostě jsou různý pomůcky ve škole, nekupovat, neutrácet milion peněz, protože fakt je to často jako zbytečný a nemusíš mít úplně všechno.

Najít si taky nějaký ten čas mimo tu školu, no víte jako chodit někam cvičit, běhat, mít asi kamarády, který neučí jenom.

Netahat si školu domů.

Jo to vůbec, jako když jdeš spát a myslíš na školu, to je špatně. A je to fakt těžký to nedělat, prostě se snažit unavit nějak jinak, aby sis lehla a spala no. A nedělat si nic z toho, že kolegyně má úplně dokonale vyzdobenou třídu a úplně všechno skvělý.

A nějak jako víc věřit sobě a jako myslím, že ta škola nám dala tolik, abychom se nebáli tam si jít stoupnout a odučit, nějaký základy prostě máme, takže jako bych se toho nebála a nechat si poradit, ale mít i svoji hlavu furt no.

A že je důležitý si najít s rodičema, co každému vyhovuje. Jako jaký vztah si nastavit, že každé učitel je jinej, někdo chce být prostě odtazitej a vůbec se s nima nebavit nebo napsat nějaký email maximálně a tím jako skončit a někdo chce mít jako blíž ty rodiče. No, tak to se taky každé musí najít sám.

A nedělat si z toho hlavu, když se najde nějaký rodič, kterej tě pošle do háje občas, to tak prostě je.“

4.3.8 Rozhovor č. 9

Charakteristika respondenta: 28 let, učí třetím rokem na státní základní škole ve funkci třídní učitelky v 5.třídě

Paní učitelka učí třetím rokem na státní základní škole a nedávno začala učit ve své druhé třídě. Žáků má 33.

Z fakulty si paní učitelka odnesla do praxe například tvorbu portfolia pro Asistentké praxe, ze kterého první rok ve škole čerpala aktivity. Dále si také velmi cení svou specializaci, výtvarnou výchovu. *„A co ještě určitě zpětně oceňuju, byla výuka na mojí specializaci, výtvarný výchově. Tam to bylo super a tam nás fakt připravili do praxe. Zažívali jsme si všechno na vlastní kůži, všechno jsme společně tvořili, navštěvovali galerie a tak. A na vyučujících bylo vidět, že je to baví a hlavně to byli učitelé, kteří sami na základních školách učili, takže to bylo hodně znát a hodně nám to dalo. Takže mého výběru specializace si moc cením, tam to bylo skvělý.“*

Co by pro lepší připravenost do profese ocenila během studia jsou praxe a situace v nich. *„Víc praxí. Víc reálných situací...všechny modelové situace, na kterých nám během seminářů vyučující něco modelovali, byli buď úplně ideální nebo úplně přehnaný. Když to vidím teď z pohledu učitelky, tak to tak v praxi vůbec není.“*

Na co nebyla paní učitelka připravená, byla IT oblast. *„Jako jak vyplňovat online třídnici, kolik je všemožných BOZP opatření, který tam musej bejt napsaný, jak i třeba zapisovat různá hlášení a tak. Každá škola má jinej systém, ale jsou hodně na podobný bázi, takže*

prostě nějakéj, já nevím, tutoriál, jak na to. A vůbec nějakéj seminář na to, jak třeba psát ŠVP. Ve škole nám řeknou, ať si to na celý rok sepišem a my vůbec netušíme, jak to má vypadat, jak na to, co se od nás očekává a tak.“

Co ji ale v praxi nejvíce překvapilo bylo to, že se skoro žádná hodina nevyužije celá k učení. *„Prostě ještě jsem nezažila, že by se to celý věnovalo učivu. Minimálně nějaká část se pořád zdržuje výchovnými opatřeními. Pořád řešíme nějaký nežádoucí chování, pořád ty žáky musím usměrňovat a mluvit jim do duše. To zabere fakt hrozně času a člověk pak prostě má nějak naplánovanou tu hodinu, před hodinou se ale třeba žáci porvou nebo pohádají, a samozřejmě pak nemůžeme začít se zvoněním počítat, ale musíme vyřešit tu situaci.“*

Náročné je pro paní učitelku vůbec pracovat s kolektivem, kde je opravdu velký počet žáků. *„A taky mě překvapilo jak moc narvaný třídy jsou. Aby se v ročníku sešly 3 třídy, kde je 31-33 žáků, to je fakt šílený. To je pak úplně jiná práce, než ve třídě s 25 žáky, i to je obrovský rozdíl. Takže to mě překvapilo, že nejsou nějaký rozumný maxima a že prostě v třídě s takovýmhle počtu žáků se pracuje fakt náročně a většinou na úkor těch rychlejších dětí, protože to tempo je taky hodně rozdílný a jiný. A taky kolik dětí s PLPP ve třídě může být a jak to má pak člověk všechno stíhat, připravit aktivity pro rychlíky, připravit pro střed třídy, pak speciální cvičení pro všechny požadavky dětí s PLPP, to je fakt náročný.“*

Obecně v práci s dětmi s plánem pedagogické podpory, tedy s PLPP, občas hledá paní učitelka míru, kde se střetává plán a výchova. *„...práce s dětmi s PLPP. To bych vlastně taky na fakultě moc ocenila, kdyby se tam tomu více věnovalo. Kde třeba najít tu hranici, kde končí porucha a kde začíná jen to, že je to dítě nevychovaný. To mi dělá docela potíže a s tím bojuju. Protože dítě je pak drzý, nepracuje, dostane špatnou známku a rodič se odvolává, že přece za to ale nemůže, že je to ta jeho porucha...tak to je taky náročný na to to nějak uchopit, že jo.“*

Ohledně odchodu ze školství cítí paní učitelka občas slabou chvíli z vyčerpání. *„Uvažovala jsem maximálně třeba na odchod na mateřskou. Občas mám slabou chvíli, protože se člověk prostě strašně snaží, připravuje hodiny jak blázen, věnuje tomu hrozně času, a pak se to třeba nepovede, nedostane žádného ocenění jak od dětí, tak i třeba od jejich rodičů, že to berou prostě jako samozřejmost, a občas mě ta frustrace z toho hodně unavuje. Ale beru*

tuhle práci jako svůj poslání, fakt cejtím, že jsem se pro tuhle práci narodila a moc mě baví, takže bych ráda, kdybych v ní ještě nějaký léta pokračovala. Ale člověk prostě nikdy neví.“

Začínajícím učitelům by paní učitelka poradila obhlédnout si před začátkem profese co nejvíce škol, než si vyberou tu svojí. *„Každá je škola je opravdu úplně jiná a je potřeba, aby vám sedla. A na začátku praxe aby hned nešli do třídnictví, ale vyzkoušeli si nejdřív aspoň jedno pololetí párovou výuku. To беру jako obří plus a ulehčení začátku praxe, protože si všechno v tý párový výuce okoukáte, vyzkoušíte a neleží to všechno přímo na vás, takže tam ještě není ta velká zodpovědnost za třídnictví, máte prostě daleko víc času se zajet a vše se naučit, než se jede ve třídnictví naostro.“*

4.3.9 Rozhovor č. 10

Charakteristika respondenta: 28 let, učí třetí rokem na státní základní škole v Praze 4

První rok učila paní učitelka ve funkci párové paní učitelky ve dvou třídách, v první a druhé. Poté druháčky ve třetí třídě po kolegyni převzala a letos v září s nimi začala 4. třídu. Ve třídě má 30 žáků.

Na svou praxi by se paní učitelka cítila více připravená, pokud by zažila během studia více praxí. *„Protože jako ten nástup do té práce a ta realita je pak jako šok hroznej a já jsem docela stresář a ráda se teda na ty věci fakt připravím a vlastně potom, co jsem nějak jako dokončila všechny ročníky, tak mě to hrozně jako děsilo a měla jsem pocit, že jsem si toho nezažila tolik abych jako naostro učila.“*

Zažité praxe během studia jí daly opravdu hodně zkušeností a velmi si jich cení. Nějaké by ráda prodloužila, například praxe z hodin matematiky. *„Třeba si pamatuji, že z matematiky jsme snad za ten semestr odučili jenom jednu hodinu, protože jsme se všichni museli vystřídat a kolikrát se to třeba ani nepovedlo. Takže ty profesorky nám řekli spoustu věcí, co třeba bylo špatně, takže sis odučila třeba jednu hodinu za ten semestr a vlastně si z toho měla akorát ještě hrozný pocit, že kdyby to bylo fakt třeba jednou tejdne nebo jednou za 14 dní, tak se z toho můžeš poučit a příště to vyzkoušet znovu, ale takhle to prostě nevíš. Ten prostor pro to byl až na těch souvislých praxích, jako naopak to bylo zase skvělý, ale přišlo mi to vlastně málo a už jako docela pozdě, že až v tom páťáku. Takže za mě mít víc praxí.“*

Co by paní učitelka také velmi ocenila, by bylo probrat více téma komunikace s rodiči. Přímou paní učitelka má velmi nepříjemnou událost s maminkou z třídních schůzek, kde opravdu nevěděla, jak se v tu chvíli zachovat a zachránit situaci. Líbilo by se jí, kdyby vyučující se studenty sdíleli jejich osobní zkušenosti a tím je obohatili. *„Ještě bych ocenila něco na téma komunikace s rodičema. Protože oni nám tam řekli jak učit, co učit a vlastně vůbec ne to, s čím my se tady každý den potýkáme. Opravdu bych řekla, že dennodenně řešíme konflikty mezi dětmi, kolikrát řešíme konflikty s rodičema. A to ti na fakultě nikdo neřekl, jak třeba reagovat, nebo prostě nějakou tu pomoc, protože teď je to takovej pokus omyl, že jo, jestli to teda jako vyjde, nebo ne. Někdy třeba něco nedomyšlím, tak příště už se jako poučím a příště už to udělám jinak, ale kdyby přece jenom jako na té fakultě řekli i nějaký zkušenosti z jejich života, třeba osobního. Já vím, že jednou jsme měli nějakou profesorku, která učila na základce, a ta nám říkala různý zkušenosti, že tady se mi stalo třeba to a to s jedním tatínkem a my jsme to jako studenti hrozně hltali a hrozně nás to bavilo. Ale bylo to fakt jako jednou za semestr a vlastně byla jediná.“*

Překvapená byla paní učitelka v praxi z komplexnosti učitelké profese. Nečekala, kolik jí toho za den čeká. *„Asi celkově, jak je to hrozně komplexní zaměstnání, jakoby ta profese, že je toho strašně moc. A co všechno se jako ten den nebo o jednu hodinu stane, na co všechno musím myslet? Co všechno musím jako zkombinovat, že to mě prostě předtím vůbec nenapadlo. A přesně, že to není jenom o tom učení o odučím si tady hodinu českýho jazyka, ale že furt řešíme nějaký problémy, třeba kdo co nemá, pořád jedeme nějaký poučování, vysvětlování, výchovu...to podle mě málokomu dojde, kolik práce kolem toho je, že to není jen to samotný učení.“*

S dětmi se ale paní učitelce pracuje velmi dobře a když je nějaká svízelná situace, tak je poté o to víc ráda, když to zvládne a profesně na sebe může být pyšná. *„Já jako obecně mám ráda tu práci s těma dětma. Že i když jako kolikrát jsem třeba naštvaná, nebo řešíme prostě furt něco, tak vždycky mám úplně hroznou radost, že jsem třeba buďto situaci zvládla, že jsem si vlastně řekla, ty jo, a teď jsem to krásně zvládla, to šlo úplně samo ze mě a vyřešila jsem třeba nějakou situaci s dětma fakt dobře. Protože mám pocit, že hodně jsme pracovali s dětma třeba na těch vztazích a všem a že je teď kon hrozně vidět, jak se to vyplácí. Jakoby i tak furt něco řešíme, ale ty děti s tím uměj pracovat. Pochopí to, přiznají to a že už jako*

vidím, že se to vyplácí a že vlastně to úsilí, které do toho dávám, že to prostě jako je hrozně znát a to je pak jako hezký no. “

Ve škole, kde paní učitelka učí, měla od začátku dostatečnou podporu. „Tak určitě v ročníku jsem hodně konzultovala. To jsem mohla i přijít za učitelkama, co byly obě hodně zkušený, a kdykoliv jsem za nima přišla, tak mi jako poradily, daly svůj názor. Pak jsem měla uvádějící učitelku. A vlastně tady u nás na škole byly schůzky nováčků, kam jsme teda jako chodili všichni noví učitelé a asistenti jednou měsíčně. Tam jsme se mohli vždycky na něco zeptat, nebo prostě řešit cokoliv nás jako trápilo a zase to vedli zkušení učitelé, kteří nám jako poradili s čímkoliv, nebo nás naopak jako přesměrovali k někomu, za kým jít, co zjistit a nebylo to jenom ohledně učení, ale i celkově chod školy přesně, že to vysvětlili, řekli, jak to funguje, protože přece jenom každá škola je trošku jiná a ještě na začátku to prostě jsem netušila vůbec, co a jak. “

Při přípravě na výuku dělá paní učitelce problém hledat cíle hodin. „No třeba v matematice je pro mě vždycky problém najít cíl ty hodiny, protože jak máme Hejného matematiku, tak většinou je tam strašně moc prostředí. Tak vlastně se mi to hrozně těžko jako propojuje. Vlastně neumím se moc jako zaměřovat na ty cíle, aby to vlastně dávalo smysl. A to vím, že s tím jsem měla problém už jako i na vejšce, že vždycky, když to po nás někdo chtěl, co je ten cíl ty hodiny, tak já vlastně vůbec jako nevěděla, jak to z toho vytáhnout. Prostě jsem si vždycky myslela, že to je to, čemu se věnuješ jako nejvíc tu hodinu. Ale přijde mi, že v některých hodinách se to prostě hrozně těžko hledá. “

Přestože paní učitelku práce s dětmi baví, když se má zamyslet nad odchodem ze školství, už nad něčím takovým přemýšlela. Spíše ale než teď, přemýšlí paní učitelka o budoucnosti. „Spíš tak jako do budoucna jsem o tom přemýšlela, že jako momentálně v blízký budoucnosti ne, ale když si uvědomím, že teď mi 28 a jak je to vlastně náročný, tak si neumím představit, že to budu dělat třeba 60. Možná je to i tím, že tady máme těch 30 dětí. Kdyby to byla menší škola s méně dětmi, tak by to třeba bylo lepší. Nevím, nemám to srovnání, ale vlastně si myslím, že je to prostě fakt náročný. Že na to člověk musí mít nějakou tu náтуру, že to třeba nechá fakt ve škole, dál se nestresuje, možná k tomu má i třeba jiný přístup. Ale já pro sebe si nejsem si jistá, jestli to vlastně jako zvládnou. “

Budoucím učitelům by paní učitelka doporučila si vyzkoušet párovou výuku, než se pustí do třídnictví. „Pokud je více škol, jako ta naše, kde jsou párové výuky, tak jako začít už během toho studia někde učit. Chápu, že ne každý si troufne, já bych si na to asi taky netroufla prostě ve třetíáku jít jako do třídnictví. Ale pokud jsou školy, kde umožňují třeba jenom poloviční úvazek, nebo jenom jako takhle si něco učit, tak si myslím, že jeden rok dá někomu víc než celý studium pomalu. Aby si prostě okoukali, co jim přijde dobrý, co jim přijde špatný. Aby viděli jako co nejvíc prostě, než se stanou těma třídníma.“

5 Závěrečné shrnutí výsledků

Pro vyhodnocení výsledků jsem vycházela z kompletních rozhovorů, které můžete najít v přílohách této diplomové práce. Rozhovory přinášejí komplexní pohled začínajících učitelů na jejich první zkušenosti v praxi. Zaměřují se na klíčové oblasti přechodu z teorie do praxe, jakou podporu mají učitelé na školách, jejich největší trable a výzvy, radosti, komunikaci s rodiči a i návrhy pro zlepšení přípravy. Výpovědi jednotlivých učitelů odhalují rozdíly mezi teoretickou přípravou na fakultě a realitou školního prostředí. Při vyhodnocování jsem se rovněž zaměřila na svou hlavní výzkumnou otázku: Jaké problémy a výzvy nejčastěji zažívají začínající učitelé v českém vzdělávacím systému, jak vnímají svou připravenost na pedagogickou praxi?

Co se týká teoretické přípravy na fakultě, tak ta byla často vnímána jako kvalitní a dostačující v oblastech jako didaktika nebo základní pedagogické hodnoty. Každopádně v praxi učitelům chyběly praktické znalosti, například v oblasti administrativy, školské legislativy nebo dlouhodobého plánování výuky. Velká část respondentů zmiňuje nedostatek příležitostí k propojení teorie s praxí během studia. Mnozí, kteří měli možnost začít učit již během studia, si tuto zkušenost pochvalují a doporučují ji ostatním. Tato zkušenost jim umožnila lépe pochopit potřeby žáků, každodenní povinnosti učitele i celkový chod školy.

Respondenti také vyzdvihli nutnost lepší přípravy na reálné problémy, jako je jednání s rodiči, řešení konfliktních situací ve třídě nebo přizpůsobování výuky dětem s různými schopnostmi. Ocenili by zabývat se více do hloubky speciální pedagogikou. Někteří respondenti by uvítali i větší zaměření na psychohygienu, která by jim pomohla zvládat stres a vyčerpání z praxe.

Ohledně podpory na školách byly zkušenosti velmi různorodé. Někteří učitelé měli na školách své uvádějící učitele, kteří jim poskytovali cenné rady a oporu. Jiní se museli spoléhat na ochotné kolegy, kteří jim v nesnázi pomohli, ačkoli systémová podpora chyběla. Některé školy umožňovaly nováčkům setkávání, kde mohli sdílet zážitky, diskutovat o problémech a navzájem se podporovat. V případech, kde tato podpora vážla, měli učitelé tendenci cítit větší nejistotu a stres, což ovlivňovalo jejich schopnost plně se věnovat výuce.

V otázkách na náročné a složité situace učitelé odpovídali velmi podobně. Za jedno z největších úskalí považovali udržení pozornosti a disciplíny žáků, zejména v početnějších třídách, kde individuální přístup není vždy možný. Často také zmiňovali vysoké množství výchovných problémů, které bylo nutné během výuky řešit, což zabíralo čas určený na vzdělávání. Tuto zátěž ještě zvyšovaly požadavky rodičů. Negativní reakce rodičů na některá rozhodnutí učitelé překvapily, stejně jako nedostatek jejich ochoty ke spolupráci.

Dalším často zmiňovaným problémem byla zátěž spojená s administrativní prací. Učitelé se cítili zavalení nejen plánováním a organizací výuky, ale také vyplňováním různých dokumentů a řešením školní administrativy. Tato oblast pro ně byla časově i odborně velmi náročná a připravovala je o možnost věnovat více času přímé práci s dětmi.

Na druhé straně však učitelé často uváděli, že jejich největší motivací a zdrojem radosti z práce byly pozitivní zpětné vazby od žáků a úspěchy ve výuce. Cítili uspokojení, když viděli pokroky svých žáků, a když se jim podařilo dosáhnout stanovených cílů. Někteří zmiňovali, že tyto okamžiky přispěly k jejich přesvědčení, že jejich práce má smysl.

Jedním z výrazných témat rozhovorů byla otázka odchodu začínajících učitelů ze školství. Učitelé často zmiňovali, že uvažovali o odchodu zejména v momentech psychického vyčerpání, které provázelo jejich první měsíce praxe. Velkou roli hrály konflikty s rodiči. Časté byly situace, kdy učitelé museli obhajovat svá rozhodnutí, což vnímali jako demotivující a vyčerpávající. Dalším důvodem byly nedostatečné podpůrné systémy na některých školách, kde se učitelé cítili osamoceni při řešení problémů, a to jak s dětmi, tak s administrativními povinnostmi. K myšlenkám na odchod přispíval také celkový nedostatek společenského uznání této profese a nízké ohodnocení ve srovnání s náročností práce. Přestože mnoho učitelů nacházelo radost a smysl své práce ve vzdělávání žáků, tíha negativních zkušeností je někdy přivedla k úvahám o změně povolání.

Začínající učitelé by pro svou praxi ocenili delší a strukturovanější praxe na školách v průběhu studia, které by zahrnovaly více příležitostí k řešení reálných problémů. Dále by uvítali větší důraz na výuku školské legislativy, právních a administrativních aspektů učitelské profese, stejně jako na práci s dětmi se specifickými vzdělávacími potřebami. Zmíněna byla také potřeba nácviku komunikace s rodiči, která by pomohla lépe zvládat složité situace v budoucí praxi.

Závěr

Diplomovou práci První roky v praxi: pohled učitelů, absolventů Učitelství pro 1. stupeň ZŠ jsem vypracovávala na základně poznatků z odborné literatury, vlastních zkušeností a rozhovorů se začínajícími učiteli. V úvodu jsem si stanovila cíl práce, pro který jsem měla zjistit, s jakými problémy se začínající učitelé nejčastěji setkávají, jak se cítí být na svou práci po absolvování studia připraveni a popř. co by od fakulty pro svou lepší připravenost ocenili.

Na počátku této práce jsem ale plánovala zkoumat zkušenosti jak začínajících, tak i zkušených učitelů. Chtěla jsem oběma skupinám položit stejné otázky a porovnat jejich pohledy, abych zjistila, v čem se shodují a kde naopak vnímají rozdíly. Nicméně během prvních rozhovorů jsem si uvědomila, že začínající učitelé přinášejí množství opakujících se a velmi podnětných témat, která si zaslouží samostatnou pozornost. Proto jsem se rozhodla zaměřit výzkum pouze na tuto skupinu. Tento posun umožnil hlouběji se zabývat problémy a výzvami, se kterými se začínající učitelé potýkají, a přinést detailnější pohled na jejich zkušenosti.

Výzkum ukázal, že přechod z fakulty do praxe je pro většinu začínajících učitelů náročný. Zatímco teoretická příprava byla obecně hodnocena jako kvalitní, učitelé si často stěžovali na nedostatek praktických znalostí, například v oblasti administrativy, školské legislativy nebo plánování výuky. Chyběla jim také příprava na specifické situace, jako je komunikace s rodiči nebo práce s třídní dynamikou. Naopak ocenili možnost praxe během studia, která jim pomohla lépe pochopit potřeby žáků a fungování školního prostředí. Z rozhovorů vyplynulo, že systém podpory začínajících učitelů na školách je velmi rozdílný. Někteří učitelé měli k dispozici uvádějící učitele nebo kolegy, kteří jim pomáhali, jiní se museli spoléhat sami na sebe. Tam, kde podpora chyběla, se objevovaly pocity nejistoty a frustrace.

Samotné zpracování této práce probíhalo v několika fázích. Od analýzy teoretických zdrojů přes plánování a realizaci rozhovorů až po jejich vyhodnocení. Významnou hodnotu této práce tvoří právě autentické výpovědi začínajících učitelů, které odhalují nejen jejich problémy, ale také radosti a motivace. Práce se také potýkala s omezenými kapacitami. Vzhledem k časovým a organizačním možnostem nebylo možné zahrnout větší počet respondentů či se hlouběji věnovat zkušenostem uvádějících učitelů a vedení škol. To by

však mohlo být předmětem budoucího výzkumu. Zajímavé by bylo například zkoumat efektivitu různých forem podpory začínajících učitelů nebo dlouhodobé dopady jejich prvních let v praxi na jejich profesní dráhu.

Zjištění této práce ukazují, že pro zlepšení přípravy učitelů by bylo vhodné zavést delší a strukturovanější praxe, které by více odrážely realitu školního prostředí. Studenti by ocenili větší zaměření na praktické dovednosti, jako je vedení třídní dokumentace, komunikace s rodiči nebo zvládnání kázně. Zároveň by bylo přínosné, aby školy poskytovaly systematickou podporu začínajícím učitelům, například formou mentoringu nebo adaptačních programů. Zajímavé by bylo také zkoumat, jaké formy podpory jsou pro začínající učitele nejefektivnější a jak se jejich potřeby mění v průběhu prvních let praxe.

Práce poskytuje podněty, jak zlepšit přípravu budoucích učitelů a usnadnit jim přechod do praxe. Doufám, že získané poznatky budou užitečné nejen pro pedagogické fakulty a školy, ale i pro samotné učitele, kteří v této náročné, ale smysluplné profesi začínají. Věřím, že zjištění této diplomové práce mohou přispět k širší diskuzi o potřebách začínajících učitelů a o tom, jak je co nejlépe podpořit na jejich cestě k profesnímu úspěchu a spokojenosti.

Seznam použitých informačních zdrojů

BALABAN, Vlado. Problém kázně u začínajících učitelů tělesné výchovy na druhém stupni základních škol. In: *Aktuální problémy pedagogiky ve výzkumech studentů doktorských studijních programů XII: Začínající učitel v měnící se společnosti*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2019, s. 5–11. ISBN 978-80-244-5475-7.

ČAPEK, Robert. *Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnoticích metod*. Pedagogika (Grada). Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-3450-7.

ČAPEK, Robert. *Třídní klima a školní klima*. Pedagogika (Grada). Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2742-4.

ČAPEK, Robert. *Učitel a rodič: spolupráce, třídní schůzka, komunikace*. Pedagogika (Grada). Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4640-1.

DYTRTOVÁ, Radmila a KRHUTOVÁ, Marie. *Učitel: příprava na profesi*. Pedagogika (Grada). Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2863-6.

HÁJKOVÁ, Eva. *Rétorika pro pedagogy*. Pedagogika (Grada). Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-1990-0.

KAPLÁN, Martin. Postavení začínajících učitelů v České republice [online]. 2022 [cit. 2024-05-15]. Dostupné z:

https://skolskeodbory.cz/sites/skolskeodbory.cz/files/clanky/soubory/1662044756/postaveni_zacinajicich_ucitelu_v_ceske_republice_cz_final.pdf

KOLÁŘ, Zdeněk. *Výkladový slovník z pedagogiky: 583 vybraných hesel*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3710-2.

KOLÁŘ, Zdeněk a ŠIKULOVÁ, Renata. *Hodnocení žáků*. 2., doplněné vydání. Pedagogika (Grada). Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2834-6.

LECHTA, Viktor (ed.). *Základy inkluzivní pedagogiky: dítě s postižením, narušením a ohrožením ve škole*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-679-7.

MAŠTALÍŘ, Jaromír. *Kam dál?: ukončování školní docházky a plánování přechodu u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2021. ISBN 978-80-244-5953-0.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Nové praktické materiály pro školy se začínajícími učiteli [online]. 2022 [cit. 2024-05-15]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/nove-prakticke-materialy-pro-skoly-se-zacinajicimi-uciteli>

NELEŠOVSKÁ, Alena. *Pedagogická komunikace v teorii a praxi*. Pedagogika (Grada). Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0738-1.

NEZVALOVÁ, Danuše. Pedagogické kompetence, standardy a kvalita v pregraduální přípravě učitele. In: *Pedagogická orientace 2003*, č. 4, s. 11–19. ISSN 1211-4669.

PRŮCHA, Jan. *Učitel: současné poznatky o profesi*. Pedagogická praxe. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-621-7.

RAABE. *Jak vyjednávat s rodiči problémových žáků?* [online]. n. d. [cit. 2024-05-15]. Dostupné z: <https://www.raabe.cz/magazin/jak-vyjednavat-s-rodici-problemovych-zaku/magazin>

SEHNALOVÁ, Alena. *Práce na vlastním profesním rozvoji* [online]. 2021 [cit. 2024-05-14]. Dostupné z: https://www.klus.upol.cz/wp-content/uploads/2021/02/profesni_rozvoj_sehnalova-2.pdf

SLAVÍK, Milan. *Vysokoškolská pedagogika*. Pedagogika (Grada). Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4054-6.

SYSLOVÁ, Zora. *Profesní kompetence učitele mateřské školy*. Pedagogika (Grada). Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4309-7.

ŠEĐOVÁ, Klára; ŠVARŤÍČEK, Roman; SEDLÁČEK, Martin a ŠALAMOUNOVÁ, Zuzana. *Jak se učitelé učí: cestou profesního rozvoje k dialogickému vyučování*. Brno: Masarykova univerzita, 2016. ISBN 978-80-210-8462-9.

ŠEVČÍKOVÁ, Jaroslava; KROPÁČOVÁ, Jitka a CHUDÝ, Štefan. *Vybrané aspekty formování profesního přesvědčení začínajících učitelů*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2021. ISBN 978-80-244-6076-5.

ŠVARŤÍČEK, Roman a ŠEĐOVÁ, Klára. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

TESÁREK, Leoš. *Manuál profesního rozvoje pedagogických pracovníků* [online]. 2021 [cit. 2024-05-16]. Dostupné z: https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2021/02/Manual_profesniho_rozvoje-pedagogickych-pracovniku.pdf

PEDAGOGICKÁ FAKULTA MU. *Standard učitele* [online]. n. d. [cit. 2024-05-16]. Dostupné z: https://www.ped.muni.cz/weduresearch/profesnirozvoj/kariera_standarducitele.pdf

VALIŠOVÁ, Alena; KASÍKOVÁ, Hana a BUREŠ, Miroslav. *Pedagogika pro učitele*. 2., rozšířené a aktualizované vydání. Pedagogika (Grada). Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3357-9.

VALIŠOVÁ, Alena a KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava. *Obecná didaktika a její širší pedagogické souvislosti v úkolech a cvičeních*. Pedagogika (Grada). Praha: Grada, 2021. ISBN 978-80-271-3249-2.

ZIELENIECOVÁ, Pavla. *Úskali v práci začínajícího učitele* [online]. 2012 [cit. 2024-05-16]. Dostupné z: https://kdf.mff.cuni.cz/vyuka/pedagogika/dopl_texty/Zacinajici%20ucitel.pdf

ZORMANOVÁ, Lucie. *Obecná didaktika: pro studium a praxi*. Pedagogika (Grada). Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4590-9.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů [online]. [cit. 2024-05-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563>

Vyjádření k využití nástrojů umělé inteligence

Potvrzuji, že jsem diplomovou práci na téma První roky v praxi: pohled učitelů, absolventů Učitelství pro 1. stupeň ZŠ vypracovala bez použití nástrojů umělé inteligence.

V Praze dne 14. listopadu 2024

Seznam příloh

Příloha 1 – Rozhovor č.1

Příloha 2 – Rozhovor č.2

Příloha 3 – Rozhovor č.3

Příloha 4 – Rozhovor č.4

Příloha 5 – Rozhovor č.5

Příloha 6 – Rozhovor č.6

Příloha 7 – Rozhovor č.7 a 8

Příloha 8 – Rozhovor č.9

Příloha 9 – Rozhovor č.10

Příloha 1

1. Jak dlouho učíš?

Učím od září.

2. A jakou funkci zastáváš momentálně třídní učitel, párový učitel, asistent?

Jsem párový učitel, z toho jedno pololetí jsem měla hodiny výtvarky, ale jako samostatně, jinak párová učitelka ve druhé třídě a ve čtvrté třídě.

3. A kolik hodin máš týdně.?

Týdně ve škole? 10 hodin. Plus, teda přípravy doma, ale tady 10 hodin.

4. Jak dlouho jsi začala po ukončení studia učit, nebo jestli si už v průběhu začala učit?

Učit jsem začala v průběhu studia ve čtvrtém ročníku Pedagogické fakulty. Obor učitelství, pro první stupeň. A jakoby praxi s dětma mám dlouhodobější, ale to spíš volnočasová pedagogika, a co se týče přímo jako pedagogiky základního vzdělávání, tak je to tady teďko od září. Takže jsem začala před ukončením studia ještě.

5. Škola, na který momentálně učíš, je tvoje první?

Ano, moje první škola, na který učím.

6. Jak tě fakulta připravila na výkon učitelské profese?

Určitě nejsem připravená jako do zaměstnání jako. Ty zaměstnanecký vlastně jako vztahy se zaměstnavatelem, s úřadama a podobně. Myslím si, že mám docela pevný základ v těch hodnotách, jako jaký by měl učitel být. Co by měl teda zastávat za hodnoty, kam by měl směřovat s těmi dětmi, jaký metody používat, jaký formy střídat, jak se nějak jako orientovat v tý výuce. Co si myslím, že jsem určitě nebyla připravená na takový to rozvržení učiva do celého roku, protože to jsme na fakultě nějak nedělali dopodrobna nebo asi to je těžký odhadnout taky na základě tematických plánů, který má každá škola jiná. Tak je to trochu jinak na každý škole. Takže to jsem získala až díky jako praxím, že si dokážu představit co v kterým ročníku se probírá a co v který části roku ty děcka zvládají a rozhodně jsem nebyla připravená na tu organizační práci toho učitele, což si myslím, že to je ne-li až 50% možná toho co jako učitel dělá, není to úplně můj případ jako párovky. Ale když vidím třídní učitele, tak si myslím, že opravdu velký procento tý práce je ta administrace, kterou nás podle mě nikdo jako neprovádí na fakultě. To až v tý praxi.

7. A co ti při přípravě na učitelskou profesi chybělo?

Co si myslím, že by mělo bejt víc zahrnutý, tak je opravdu ten zaměstnanecký jako poměr a vztah. Ale nevím, jestli na vysokých školách, nebo už třeba na středních. Jestli to není už vlastně úloha středních škol, protože spousta lidí jde už po střední někam pracovat. Takže možná to trochu. Víím, že jsme se jako v některých předmětech dotkli tý legislativy, školského zákoníku nebo prostě spíš pedagogického zaměstnání, ale myslím si, že bych, kdyby neříkám, aby na tom byl zaměřený celý předmět. Ale spíš to tam do něčeho jako ještě víc zapojit. Víím, že jsme měli profesní etiku, ale tam jsme se úplně podle mě nezabývali tím jako - jo zabývali jsme se tím, jak je braná ta role, nebo to povolání učitele jako ve společnosti. A jaký má etické kodexy a podobně, což je velmi důležitý, ale myslím si, že z tý právní, z toho právního hlediska bych to klidně rozebrala víc, jaký my máme práva vůči škole vůči zaměstnanci vůči rodičům. Jaký naopak máme povinnosti, jestli to je teda opravdu jako j tli máme plnou zodpovědnost za vzdělání, nebo jestli ta plná zodpovědnost je na rodičích a jakoby víc jestli je to vlastně asi třeba prodiskutovat, rozebrat. Že víc, ty práva povinnosti vůči rodičům, zaměstnancům, žákům vlastně a naopak.

To je asi jedna věc. No a pak samozřejmě, díky tomu, že jsem teď konč byla v praxi a zároveň studuju tak jako vidím, že to, že to je to nejlepší, co jako může být, že jako probíhá ta praxe souvisle s tou teorií a vidím to tak, že spousta těch spolužaček, který nejsou v praxi a choděj jenom jako na to studium, tak si vůbec nedokážu představit, nemají to srovnání těch dětí, jak jako jaký mají dovednosti, čeho jsou schopní v různém věku a podobně, protože to prostě tam není, takže může se říct klasicky jako víc mějme víc praxe, víc praxe na druhou stranu já si myslím, že máme dost předmětů, kde máme praxe, ale to jsou ty praxe, kde prostě pracuješ s kolektivem, který vůbec neznáš, jseš tam prostě hozená do vody, jako pracuješ s neznámou skupinou, takže tady dynamika tam je úplně jiná, takže možná víc víc dlouhodobý praxe.

8. Co tě nejvíc v praxi překvapilo doteď?

Překvapila mě neprofesionalita zaměstnavatele. Myslela jsem si, že to bude víc profesionálně a že co se týče jakoby od smluv, kdy trvalo podepsání i v řádu měsíců, po přístup vedení. Pak mě hodně překvapilo hodně moc rozdílný přístup učitelů, i když jsem si myslela, že vlastně když jedeš, když že by škola měla bejt jako víc jednotná, protože má nějakou myšlenku nějakou, něco, s čím se jako chlubí na veřejnosti, ale vlastně potom nepřipadá mi tady, že to takhle vnímají všichni, že to je stejně to co, což je samozřejmě dobře, že je to individuální, ale vlastně jsem to nečekala, že to je až tolik ty rozdíly v tý výuce. Pak mě překvapilo, že třeba takováhle škola nemá podchycený nový řady učebnic, který my jsme tady řešili. A nikdo to jakoby nevěděl, což nevím, čí je to chyba. Asi paní zástupkyně, někoho kdo objednával učebnice. Ale vlastně, že, že se jakoby ne toleto ne nehlídal.

A pak mě ale pozitivně překvapilo samozřejmě, kolik je nabídek vzdělání, kolik je nabídek nějakýho profesního růstu, nejenom jako vzdělávacího, ale i tady na půdě školy. Hmm, překvapilo mě asi sama na sobě jsem se překvapila, že stále dokážu asi improvizovat nějak bejt docela pružná v tom, co se děje a taky mě překvapilo to, že člověk hrozně rychle propadne nějakým stereotypům a nějakým vzorcům chování, který vlastně třeba ani nechce dělat, ale dělá, že to přebírá jako tak různě od kolegů.

9. A co je pro tebe teď náročný v praxi nejnáročnější?

Nejnáročnější je konec školního roku, kdy děti, jakmile je teplo a hezky, tak chtějí být někde jinde, takže oni nedávají nebo oni je to ve škole moc nebaví už, nás to nebaví, protože děti to nebaví. Takže to je pro mě náročný. Jako ne vlastně jak bych to pojmenovala asi jako nevyhovět těm potřebám dětí, který vidím, že který jako oni potřebují, ale protože se potřebuje třeba něco udělat jako jinýho, tak nebo dokončit látku nebo tak tak to je prostě musím asi pro mě náročný jako skloubit to, že bych jim chtěla vyhovět a ty podmínky toho nebo nějaký ten tematický plán, že aby se jako dokončil no.

Je pro mě hodně náročný říct některým z kolegů negativní zpětnou vazbu.

Je pro mě náročný vyznat se v systému škola online. Hm to bude všechno jinak.

10. Co se ti naopak daří, z čeho máš prostě opravdu radost, že jsi na sebe pyšná?

Jak už jsem zmiňovala, asi se mi daří jako bejt teda jako pružná v těch věcech jako reagovat na aktuální potřeby těch žáků a daří se mi s některými kolegyněmi vycházet vztahově. To je příjemné a myslím si, že mi daří jako dávat zpětnou vazbu i vedení, když je to když že mi nedělá problém říct nějakou konstruktivní kritiku, což se možná trochu tluče, že jsem předtím řekla, že mám problém, čím dávat negativní kritiku někomu nějakému z kolegů. V tomhle to já vidím trochu rozdíl jako. Jakoby jak to tady funguje a kritiku někomu jako osobně prostě hele, tohle, to se mi úplně jako nelíbí. No, takže to v tom vidím trochu rozdíl. Takže asi to funguje.

11. Teď v průběhu přímo výuky, když teda učíš, tak jaké jsou tvoje největší obavy?

Záleží, ve který třídě učím. Ve 4. Třídě se obávám toho, že ty děti to nezaujme, že budou otrávený. Že jim jako to, co pro ně připravíme, tak, že jim to nepředáme tak aby to jako pochopili, že prostě si neodnesou z toho to gró, na který jako cílíme. Tak toho se vždycky jako obávám, ale není to obava, která by byla jako můj strašák, ale spíš taková obecná, že bych, že si na to, že mě na tom fakt záleží, aby to tak, aby to jako proběhlo dobře, aby se to splnilo. No a potom, když když obzvlášť když je ta ta motivace dětí jako na 0. Když nejsou motivovaný, tak mě to jako mrzí, protože třeba často hnedka nevím jako, jak bych jim to ozvláštnila jinak, nebo si myslím, že to je třeba docela dobře vymyšlený a je to stejně nebaví. Tak pak mám jako jo z čeho mám obavu tak je to, že abych se zase nesklouzla k nějakým vzorcům chování nebo hodnocení, nebo i vzorcům, jako toho, jak učitel předává látku, nebo

nějak nějak ten obsah vyučování, vzdělávání. Jakoby takovému vzorci, kterej jako není úplně adekvátní, kterej je třeba nerespektující vůči dětem.

12. Takže jaký je druh podpory pro tebe jakožto začínajícího učitele u vás na škole?

Tak nejvíc to je ta možnost, že můžu bejt párový učitel. o jsem za to hrozně ráda, protože nechtěla bych začít, jako kdybych měla jít do praxe například rovnou, tak rovnou mít nějakou třídu, jenom prostě rovnou, jenom jako hodiny i jako sama. Takže to je pro mě asi největší podpora toho, že můžu být jako párový učitel s tím, když mě teda samozřejmě brali, že mě takhle chtěj ale já bych se nehlásila na pozici jako samostatně učící. Potom je tu nějaký supervizní setkání nováčků. To si myslím, že je jako velice velká podpora, protože se tam vlastně řešilo spousta věcí, který člověk třeba ani neví jak je pojmenovat, vlastně zjistí, že to trápí vícero lidí a neví, jak to má řešit, ale na tom hrozně se to třeba jako si dáme nějak nějaký rady, nebo se nebo tak kdo to vede, že jo?

Takže to vezme ten problém, jde za vedením, zeptá se a přinese nám řešení, nebo ho napíše. Takže to asi byla velká podpora, tak. No a potom, co si myslím, že je ohromnou podporou taky to, že můžu u toho ještě studovat, protože prostě se to hrozně prolínalo praxe tady jako začínající učitelka tady tak s tou fakultou jako okamžitou teorií, nějakou reflexí s jako podloženou teorií. Tak to, kdybych mohla mít jako celej svůj profesní život, tak to by bylo jako výborný, protože je člověk furt v nějakým jakoby nadhledu nebo tý sebereflexi. Že potvrzuje jakoby něco, co dělá dobře. Nebo tohle bych neměla dělat, protože teď jsme to zrovna probírali. Nevím. No, takže to je asi, jako je taky dost důležitá věc, no.

13. A je něco od školy a její podpory, co ti naopak chybí?

Uvádějícího učitele jsem neměla, nevím, jestli to z důvodu toho, že jsem párová učitelka, tak se předpokládá, že můj uvádějící učitel bude ten, u kterýho páruji. Ale jelikož páruji ve 2 třídách, tak to není zcela jasné, kdo je, kdo by byl mým uvádějícím učitelem a nevadilo by mi to zároveň nevím, jestli tu úlohu vlastně neplní trošku to hnízdo nováčků. Nevím, jestli vůbec tady uvádějící učitelé na škole fungujou.

Chybí mi zpětná vazba od vedení. Tu nemám, uvítala bych klidně víc jako hospitací, vlastně s nějakou další reflexí, což jsem dostala, což bylo 1 a to je asi v rámci projektu demokratická kultura školy, kdy v hodině byla Nataša Mazáčová, která mi dala jakoby dej si požadavek,

kteřej chceš, abych ti sledovala a já ti to budu sledovat, pak se o tom pobavíme, tak to bylo, to bylo skvělý. To bych jako klidně využila víckrát. A to si myslím, že dalo hodně, no.

14. Jaké je jednání s rodiči tvých žáků, jak se ti s nimi daří jednat? Pokud jsi tedy ve své pozici párové učitelky s rodiči jednala.

Tak jednala jsem s rodiči jenom v případě, že se chtěli řešit problémy. Jindy jsem s rodičema nejednala. A byla jsem překvapená, na kolik dokážu si stát za tím svým názorem a nesklouznout jako k nějaký podřízenosti pod těma rodičema. Zároveň jsem nějak jako cítila jistotu toho, že mám už nějaký základ v tom oboru a že přece jenom už mám za sebou něco. I když nám dostudovaný tak, že na něčem stavím ty svoje argumenty, že jsou podložený nějakou opravdu jako odbornou činností nebo odborným studiem. T kže to mě překvapilo, že i jako nějaké asertivní přístup tam byl, že mi nepřipadalo, že bych se jako zalekla toho. A je něco, co tě překvapilo? Nebo vyvedlo z míry, při tom jednání?

Ty jo přemýšlím, nevím. Asi ne, asi jsem to očekávala takovýhle jednání rodičů, protože jak už jsem říkala, mám zkušenosti s volnočasový pedagogiky, kde to řešíme zase s rodičema, což je, jako je to rozdíl, protože tam ty děti chodí dobrovolně a my nemáme jako volnočasový pedagogtu vzdělávací povinnost nebo takl ale zase je to o tom přesně, že oni něco chtějí a tady taky něco po nás chtějí ty rodiče v tý škole a musí pro to taky sami něco dělat, ale tam jsou podle mě víc motivovaný k tomu k tomu vyhovět tomu volnočasovému pedagogovi. Tady mi to tolik nepřijde, že tady je to moje dítě, který se musí kvalitně vzdělávat, ale neuvědomuju si, že tady je dalších 30 dětí, takže to ne, že by mě to překvapilo. Já jsem s tím počítala, jenom mě to mrzí, spíš že to tak jako furt je ve společnosti. Ale jsem ráda, že zase, že jsem párovka, protože jednat s těma rodičema jakoby samostatně, tak vím, že to je určitě mnohem těžší a takže jsem ráda, že jsem nekomunikovala ve dvou, protože to bylo prostě 2 na 2.

No a co se týká takhle rodičů, uvítala by si nějakou podporu už třeba na fakultě?

My se toho dotkli v předmětu psychologie nevím, čeho, nějaký psychologie a myslím si, že 1 2 semináře jsme to nějak rozebírali, pak možná v nějaký ještě v rámci nějaké komunikace jako komunikační dovednosti, nebo komunikace žáků, žák učitel, učitel, rodič, žák, rodič a

podobně. Myslím si, že to je málo, protože tady to jednání s rodičema je hlavně o komunikaci. Mohlo by to být mnohem víc, teda jako pro mě.

A asi nějaký jako simulace v rámci pedagogiky jako za nějakých příkladů, ale tím, že zrovna vím, že tenhle ten předmět jsme měli online, tak asi i díky tomu v covidu, takže asi i díky tomu to nebylo tak kvalitní. Nebo jsme si to nemohli tolik vyzkoušet, ale vlastně bych to klidně propojila s nějakým dramaťákem, kdy prostě se přes ně jakoby zkoušíš tu situaci. Přijde ti naštvanej řidič, nebo přijde ti milej rodič. Jak dát i tu pozitivní zpětnou vazbu? Jo že jo, no a od od školy nějakou podporu v tomhle. No určitě, jako je dobrý, když a tady mám ten pocit, nebo mi to tak přijde, že ta škola v 1. Řadě stojí za tím učitelem a snaží se jako bránit chránit svého zaměstnance. No že jako stojí za tím pedagogem, a protože ho přijala s nějakým, je to rozhodnutí toho zaměstnavatele, že přijel toho zaměstnance, tudíž by měl za ním stát, že opravdu dělá to, co dělá, že to dělá dobře, věřit mu, což tady takovej pocit mám, že jako kdybych šla za vedením nebo za speciálním školním pedagogickým pracovištěm, tak vím že bych tu podporu tam měla, protože ikdyž jsem psala teď konc, třeba poznámku 1 žákovi, tak si mě speciální pedagožka si se mnou sjednala schůzku, aby mi vlastně vysvětlila, jak s tím žákem jednat a jak zároveň to třeba zapisovat do té poznámky, abych se vlastně kryla, aby tam opravdu bylo to, co jak by to správně mělo bejt, takže to mi přijde jakože podpora dobrá, to bylo super.

15. Jaké jsou nejčastější problémy při plánování a přípravě tvých hodin?

Časová náročnost, prostě skloubit to s časem, a to je zase na úkor toho, že studuju. Nevím zase kdybych pracovala na plný úvazek, na kolik bych to stíhala, zase že bych měla víc hodin a víc času bych teda byla v práci.

No stále jako stanovování cílů, to si myslím, že jsou to spíš takový nevyřčený cíle. Možná spojený s nějakýma hodnotama. Ale nevycházejí, jako podle mě nevycházejí moc, za mě jo, moc nevycházejí z kurikulárních dokumentů, protože s těma aktivně prostě tolik nepracuju. Ale zase tím, že jsem párovka a vlastně není na mě ta zodpovědnost toho úplně jako toho vzdělávání a nejsem tady hlavně jako full time jako celou dobu s těma žákama, tak asi možná ten důvod proč s tím tolik nepracuju.

16. A co by si chtěla pro tu svoji budoucí praxi vylepšit, máš nějaké vlastní cíle?

No tak v 1. Řadě je to odstát nicovat a pak bych ráda se vzdělávala dál, no, protože to podle mě udržuje v nějaký ne střídmosti se jako v bystrosti nebo orientaci v tom, co se jako děje, co je v uvozkách trendy v našem oboru a potom taky co je jakoby výzva nebo co bych chtěla. Nevím, jestli vylepšit. Já bych nechtěla učit víc než 5 let v kuse takhle jo, takže to je asi pro mě taky nějaký cíl, abych, abych to neměla, tak jo, tak teď mám práci, je docela dobře, třeba placená nebo nějak jako plat v pohodě, tak že ustrnul jakoby v té jedné práci na dalších 10 let, protože prostě jinou práci se mi nechce hledat, nechtěla bych být ve školství víc než 5 let v kuse, protože si chci si nechat jako odstup zase nebo prostě načerpat z něčeho jiného. A třeba se pak vrátí do školství, ale s jinejma zkušenostma z jiný práce, takže to je asi vlastně no. A ještě teda skloubit osobní život s pracovním životem. To znamená, že pokud bych měla děti, tak nechci na úkor dětí ve škole zanedbat vlastní děti.

17. Uvažovala jsi někdy o odchodu ze školství? Proč?

No tak jak jsem o tom mluvila v předchozí otázce, takže prostě uvažuji o tom, že chci odejít ze školství po nějaký určitý době, abych si udržela ten odstup, nadhled. No ale jako pak to jsou takový věci, že uvažuji o tom, že skončím prostě ve chvílích, kdy jdu domů z práce úplně jakoby vyčerpaná a že se to, že se tam třeba ten den nepovedl, nebo jsem s někým nevyšla jako s kolegy s kolegou nebo tak, a to má jako člověk pocit, že ty jo, mám to zapotřebí, chci se o to vůbec dělat a zároveň v průběhu studia jako, to ta otázka, jako přišla několikrát, že vlastně já vlastně vůbec asi nevím, jestli chci učit, nebo jestli chci dělat tuhleto profesi, protože třeba si člověk uvědomí, jak moc náročný to vlastně je, nebo že se hromou nároky a nároky a i s tím, jak jde to studium, nebo i potom, když přišla ta jakoby první jakoby rok v té praxi vlastně kolik toho všeho je, tak se toho člověk možná trochu někdy zalekne a řekne si, ty jo, tohleto vlastně nechci dělat, ale ono to taky asi jako v každém zaměstnání možná no.

18. Dala bys nějaké doporučení začínajícím učitelům?

Když bych dávala radu někomu, kdo teď kon studuje, nebo kdo jako dokončuje vysokou školu a ještě v praxi nebyl, tak by to bylo určitě nejdí hnedka učit sám, pokud máš možnost dělej třeba nejdřív asistenta nebo párovou učitelku, prostě jako nemít to třídnictví, třeba jo nebo nebo si vzít jenom půl úvazek a zkusit prostě. Pokud by to někde šlo na nějaké škole, mít jenom třeba nějaký předměty. I jakoby si zkusit, která třída mi vyhovuje. Já jsem hrozně

rada, že jsem ve dvojce a ve čtyřce, protože prostě tím, jak je to rozdělený na 2 vzdělávací období, tak člověk jako neví, co mu víc vyhovuje. A teď jsem opravdu zjistila, že mi třeba vlastně víc vyhovuje to 2. a předtím jsem si ale myslela, no to určitě ne ještě čtvrtá pátá třída, to je na mě moc jo velký a vlastně to vůbec není, že si to člověk musí vyzkoušet, takže to bych doporučila. Pak bych doporučila být asertivní, ale i vůči jako zaměstnavateli, protože to že se jako nedostane smlouva včas, to že se nedostane platební výměr včas, to je něco, co jako nikdo nikomu neřekne, ale vlastně teď kon zpětně, já už to vím a vím, že by to bylo, že to prostě pro mě bylo potřeba taky, abych měla nějaký čas na rozmyšlenou. Jestli teda jestli tu práci беру nebo ne? A zároveň s tím souvisí, abych teda dostatečně dopředu měla všechny informace o tom, co ta práce obnáší, protože, a to je doporučení další, zjistit si to, nebo nějak to nějak jako potom opravdu se pít někde, ať už od vedení nebo třeba od nějakých zaměstnanců v té škole se s někým spojit napsat někomu, protože mě osobně vedení řeklo vlastně naprostý minimum toho, co se po mně bude chtít, oproti tomu, co se opravdu reálně po mně jako chtělo. Takže vlastně, kdybych třeba všechno jako nebo všechno vím, že nejde říct všechno, ale kdybych věděla většinu těch věcí, tak si to člověk jako taky srovná trochu jinak. Aha, takže tolik času vlastně reálně já strávím v tom zaměstnání, a ne jenom to, co to, co jsou, mi bylo řečeno. Je to těžký hrozně, takže. Obzvlášť když je to jeho první zaměstnání, tak ani neví na co se třeba ptát, že jo atak.

Příloha 2

1. Jak dlouho učíte?

2 roky.

2. Jakou funkci momentálně zastáváte? Třídní učitel, párový asistent a kolik hodin máte týdně?

Jsem třídní učitel a 2 hodiny učím jako na 2 stupni výtvarku, ale. Zastávám funkci třídního učitele na prvním stupni.

3. Kolik celkem máte hodin týdně?

22.

4. A jak dlouho jste začala po ukončení studia učit?

Hned hned jak jsem já už jsem učila předtím, než jsem dost dokončila studium, ale právě jenom malej úvazek. Ale neučila jsem právě na 1. Stupni učila jsem na 2. a po škole jsem nastoupila hned od září na 1. stupeň jako třídní učitel.

5. Škola, na které učíte, je vaše 1.?

Ano.

6. Jak vás fakulta připravila na výkon učitelství profese, jak se cítíte být připravená na vaši profesi?

Tak co se týče třeba mám jako přehled, že jsem nešla úplně jako do nového prostředí, ale co se týče jako nějaký praxe, tak to téměř jako připravenost 0. No co taky jsem vůbec jako nevěděla, jak komunikace s rodičema, která byla úplně pro mě nová, to jsem na žádnéjch praxích vlastně nezažila, ani se tomu ta fakulta vůbec jako nevěnuje, to tam je úplně hluchý místo. Co se týče teorie, tak samozřejmě tam ta připravenost byla, ale tu teorii v tý praxi to je prostě třeba 1/3 z toho, co já potřebuju nebo co jsem potřebovala vědět, no.

7. Čeho jste si na fakultě nejvíce cenila?

Tak jako samozřejmě tam hráli hlavní roli ty praxe i ty souvislý, kdy jsem si vlastně jako jsem aspoň viděla, jak to v tý škole trošku chodí, jak jsou ty děti připravený, nebo o těch učitelů, jak se jim to předává, protože vlastně při těch seminářích a přednáškách mě nikdo vlastně neřekl. Jak to mám naučit? Jo, a když se mě třeba teďka 1 kolegyně ptala, jak se učí v Hejnýho matematice? Něco tak já jsem jí ale nebyla schopná jako říct, jak se to vlastně jak jako že si na toto dítě má přijít samo? Samozřejmě, ale už jako nevím jo, že třeba u toho u té klasické matematiky, tam u toho sčítání přes desítku už vím. Jak že se to jako musí rozkládat a tak a tohle nás třeba když teda konkrétně mluvíme o té matematice, tak nás nepřipravila. To, že musíme si připravovat jako práci pro třeba rychlíky, jak přistupovat k těm pomalejším? To myslím, že na té fakultě tam to bylo zaměřený, ale takový všechno jako okrajový jo že, že mi to nepřišlo jako do hloubky, na to, že to je jako 5 let studia. Tak všechno bylo takový jako chvílku, tam chvílku tam ale nic pořádně. A pak, kdyby se jako to zkrouhla a opravdu se zaměřilo, já nevím, že třeba 1 2 roky by opravdu byly takový okrajový všude a pak už se fakt zaměřoval konkrétně na ty věci, tak by to bylo, dávalo větší smysl.

8. Je něco, co vám při přípravě na fakultě chybělo?

Ta připravenost do praxe no, protože já jsem vlastně ani třeba vůbec nevěděla když jsem nastoupila v tom srpnu na toho přípravného týdne, tak já jsem byla jak Alenka v říši divů. Já jsem vůbec neměla jako připravenou žádnou výzdobu do třídy, ani nevím, ani jsem pořádně nevěděla, jak si to mám jako sestavit. Pak teda byl to šílený strach. Za ten týden si to jako opravdu připravit, ale naštěstí jsem měla jako skvělý kolegyňe, který mi pomohli, a kdyžtak jsem to potom jako za pochodu dodělávala. A hlavně mi pomohlo i to sdílení potom jako s kamarádkama, co jsem s nima studovala, tak jsme se jako i navzájem jako byli v kontaktu a dávali jsme si různé typy a to platí do dneška no.

9. Za ty 2 roky, co učíte, tak co vás nejvíc překvapilo, nějaká situace nebo něco, jak se kde co dělá, cokoliv pro vás překvapujícího?

Mě překvapilo, jako nevím, jak je to na ostatních školách, ale taková ta pomoc jako opravdu v té škole. Jo ať se týká toho vedení, že cokoliv potřebuju, tak se hned můžu obrátit, kolegyňe jsou mi jako vstřícný ke všemu. A co jsem teda byla spíš negativně překvapená, tak je ta komunikace po těch emailech. To je prostě nepřetržitá smršť, jako hlavně na začátku v té 1 třídě. Když jsem měla ty rodiče, tak to byla nepřetržitá smršť různých otázek a myslím si, že jako nevím, jak se to teda řešilo dřív, když ještě žádný emaily nebyly, protože. To jsem z toho měla pak už jako depresi, že to fakt nezvládnou, protože já jsem se ještě taky zajížděla v té škole a teď najednou jsem měla odpovídat na 1000 dotazů, které jsem třeba ani nevěděla. Tak to samozřejmě jako pomohly ty učitelky, ale bylo to fakt psychicky náročný. Ty 1-2 měsíce v té škole byly po všech stránkách úplně jako vyčerpávající. No a to právě ta fakulta mě téměř na tohle nepřipravila, že to bude takováhle smršť. Nebo ještě, jestli můžu, takže třeba vůbec není i zaměřený nějaký předmět jako na nějakou psychohygienu toho učitele, jako bylo nám řečeno, že si nemáme tahat jakou práci domů, ale to si myslím, že je málo, že prostě jako nějaký, třeba i tipy, jak se trošku odreagovat jo a takový, že toho bylo tolik, že jsem to furt řešila až do noci, pořád dokola a tak, a to i teď ještě jako občas jako mívám, no.

10. Co je pro vás v praxi náročné?

Pro mě je náročný, že je tam strašně, jako je to fakt nabitá třída nebo vůbec ty počty jako v těch třídách. Jo já učím ve třídě, kde je 28 žáků, někde to samozřejmě ještě víc a je to masakr,

že se nemůžu soustředit na to, co bych chtěla zapojovat takový aktivity, co bych chtěla, musíme a jsem svázaná tou tou metodikou, která prostě je naplánovaná. Je to super. Samozřejmě vím, co a jak, ale musím to jakoby furt dodržovat. Abysme to zvládli abysme to stihli a takový ty jako že musíme do nebo, jak nám říkali na fakultě, že tam je jako jak jsme si sestavovali různý ty přípravy, kde byly různý ty hry. No tak to kdybych měla dělat jako v praxi každé den, no tak se zblázním a nic nestihnem a děti budou rozjívený. Ta kázeň taky v té třídě, jako se nemůže dělat v takovém, že by jako běhali, protože jakmile se někam rozběhnou Nebo je něco mimo, No tak pak už je zase jako dávat dohromady. To je fakt náročný, takže. Kdyby to šlo, tak jako zmenšit nároky v těch třídách, jako co se týče počtů? No že oni že jo nějakých 34, maximálně 34 dětí a to je prostě jako pak už o ničem. No takže to. Nemáme žádnou párovou učitelku, žádný asistenty jsme na všechno vlastně sami, protože ředitelka jako razí heslo, že radši dá peníze nám ale musím jako víc peněz nám, ale zase si to musíme jako máme teda školního psychologa, kterej by to měl jako zaštit'ovat, že vždycky, když nějaký problém, nebo žák se specifickou poruchou, nebo když se nám nezdá, tak je tam pošlem. Ale nemyslím si, že to úplně funguje, no nebo na ně. Jako potřebovala bych tam asi většího jako experta na to.

11. Co se vám naopak daří, z čeho máte radost?

Jo jo já mám vždycky takovej uspokojivý pocit, když si jako já si nastavím něco, co chci jako v ten den nebo probrat, nebo za tejdén a vždycky v pátek mám takové jako hřejivý pocit, že jako jsme to všechno zvládli, takže asi se mi daří dodržovat ty moje stanovené cíle, co chci, takže to a už mám na to naučený i ty děti, že to fakt jako. Frčí no takže. To a. I poměrně si myslím na to, že tam je tolik dětí, tak i ta kázeň jako docela jde. Není to samozřejmě, kdyby seděli všichni s rukama za zádama, ale není to, že bych tam řvala a bouchala do stolu. A takový to jako oni ví, že že už jsme na sebe tak najetý, takže nějaký i to nastavení mezitím mnou a tím nebo těma žákama, to si myslím taky podařilo. A tak samozřejmě jako někdy jsem z toho jako smutné nebo jako vyčetla, že to nemám tak dobrý pocit, ale jako fakt se snažím to jako držet.

12. Jaké jsou vaše největší obavy v průběhu výuky?

Obavy no. Spíš, co se týče, jako není to ani tak výuka jako ten třídní kolektiv, aby se mezi sebou jo že, jakmile tam je vždycky nějaký problém, že si něco udělá a už to zase už do toho

začínají ty rodiče šťourat, i když to třeba není zas takovej. Problém tak to abych jako nezklamala jak ty rodiče, tak i to i ty děti aby. Jako jsem neřekla, nebo neudělala něco, co by pak je třeba mu a víš, že bych to ani jako nevnímala, ale že to pak jako oni si vezmou a budou to jako si do budoucna to pro mě úplně nějaký trauma, i když jako víš jako jak volit slova a jak. toudělat víš, jako že třeba přijde nějaký problém, kterej já beru jako malichernost a řeknu, prosím tě, za vyřešíme to za chvíli a pak už na to zapomenu. Ale oni už jako to berou. No tak pani učitelka o nevyřešila a tak. Takže jako rozlišovat opravdu jako důležitý problémy těch dětí na úkor nějakých jako malichernosti, které nejsou zas tak podstatný, takže to ještě úplně nevím jak, jak to jako brát.

13. Jaký je u vás na škole druh podpory?

Hele já když. Už jako vidím, že třeba už tam začíná bejt těch konfliktů jakoby víc, že já nevím a. Ono, hlavně se to děje hlavně v té družině, jo, kdy já tam jako nejsem a nemám nad tím takovou kontrolu. Takže nevím jak to tam funguje a já je vidím, že jo při té výuce kdy oni dávaj pozor, nebaví se, ale tam už mají jako volnou zábavu. Přesně tak, teď jsi mě vypadlo, co jsem chtěla říct, jo, takže mám potom, když už jako jde do tuhého, tak máme právě tu, že se můžeme obrátit na tu psychologku, která přijde s nějakým preventivním programem do té výuky, že se domluvíme a ona na 1 vyučovací hodinu s nima přijde. Za nima přijde a povídají si jako o tom. No já jsem tam taky jako toho součástí, ale jsem spíš takovej tichej pozorovatel. Tak třeba tenhle druh podpory. No pak teda samozřejmě, když už to vyústí do nějakého hlubšího konfliktu, tak třeba si zveme rodiče vždycky, když já potřebuju, tak tam může bejt vedení se mnou, kterým, kterými stojí jako za zádama. A mám tu podporu, že to pak jako probere.

14. Měla jste uvádějícího učitele nebo nějaké setkávání nováčků?

Tam na tý škole u nás to moc jako nastavený není jo tam ta ředitelka je skvělá všechno, ale když obsadí to místo, tak už jako si jedeš jo a já jsem teda na to, že jsem byla po škole, tak jsem byla hned hozená do vody, že mi hned šoupli prvňáky, kdy je to prostě nej největší jako stres. Největší zátěž a naštěstí jsem měla jako, protože tam jsou jako paralelky 2 nebo už jsou 2. Třídy. V tom ročníku tak jsem měla skvělou jako tu kolegyni, která mě prostě zaučila. Řekla mi, co a jak. Vždycky jsem se na ní mohla obrátit, ale jako že bych byl úplně zavádějící učitel to tam takhle není a každěj si tam vlastně může dělat, co chce. Jo a tam už začíná i ten

problém, že si každému může učit podle jakýkoliv učebnice chce, takže tam už pak je i jako nastává ten konflikt, že mi třeba 1 2 jedeme 1 řadu učebnic, ale ty starý učitelky jsou zvyklí učit podle něčeho jiného. takže teď se tam změnil Metodik 1 stupně. No a už tam začínají rozbroje, že oni se nechtějí přizpůsobovat, no takže a tamta ředitelka si myslím, že by prostě si nás měla svolat a říct, hele, tak to bude tak tak tak a všichni se musejí přizpůsobit. Pokud nechceš tak odejdi, ale já jsem na tu školu jako chtěla hodně jít, takže i před tydlety jako ne úplně nezvládnutý situace, ale to, že tam nebyl žádný začínající, nebo teda ten zavádějící učitel, tak si myslím, že zase jsem si musela poradit sama. No vzhledem k tomu, jak tam mám právě ty jako kolegyně, na který se vždycky můžu tak jako, ale kdyby to bylo jinak, tak samozřejmě bych to ocenila, že jakoby byl v opravdu někdo stanovený a říct, hele, tak na tohle vždycky můžeš, jo to takhle vůbec nebylo. A já jsem navíc o tu pozici. Jo tam se byla ptát někdy v únoru. Ona mi říkala, že zatím jako volná pozice není a tím to haslo a už se jako blížil květen jako začátek června a přišlo mi emailem, jestli teda nechci 1. Třídou, že to nebylo ani jako face to face, ale je to prostě po emailech, jako tak jsme toho komunikovali, no a žádný jako takový...

15. Máte v přípravném týdnu nějaké rady nebo setkávání? Uvedli vás na nějaké radě jako novou paní učitelku?

Ne já myslím, že jak jsem tam jako učila ty 2 hodiny tejdne předtím předtím, jak jsem natolik, že už jí nebrali jako automaticky, takže žádný, když se tam představovali, potom na tý radě jako nováčky. No tak mě nikdo nepředstavil, že já jsem tam byla takovej jako tichej, co tam jako vplul a já teda nemám ráda jako veřejný ty, takže mi to ani tolik nevadilo, ale že by si ta ředitelka se mnou sedla a řekla, jak vlastně třeba ten celej rok jako funguje? No tak to mi nikdo neřekl jako no.

16. Jak zapisujete do třídnice?

Máme bakaláře, ale 1. A 2. Třídy to jako nepoužívaj a jsou normálně klasický žákovský a klasická třídnice. Takže my tam tu elektronickou podobu moc nemáme, ale to mě taky učili za pochodu. Jo, jak se to vyplňuje no. Jo taky jako kolegyně prostě, takže díky kolegyním vlastně všechno jakoby dozvěděla, naučila.

17. Jaké je jednání s rodiči vašich žáků a jak se vám daří s nimi jednat? Zaskočilo vás něco v jednání s nimi?

No spíš mi jakoby zaskočilo, jak moc jsou ty lidi rozdílný, jo že jako opravdu se to snažím dělat na maximum, a u někoho vidím jako pozitivní odezvu, že mi i poděkují jo za něco třeba nadstandardního, co bych já vůbec nemusela říkat a někdo to bere jako samozřejmost. Ani se neozve. A jakmile se jako udělá něco, co je běžný, ale oni by chtěli furt, ten nadstandard, tak už se najednou ozvou jo, takže tam a komunikujeme hlavně po těch emailech, nemáme stanovený žádný konzultační hodiny, třeba 1 tejdne, že bysme tam museli být, ale prostě podle potřeby, že oni se mi ozvou. Já si udělám čas, domluvíme se a uvidíme se. A jako myslím si, že vesměs ta komunikace probíhala jako na slušný úrovni. Bylo tam pár jedinců, kdy jako ..., ale zase když tyhle ty blbý rodiče jsou jakoby jako v té komunikaci, tak vždycky jsem se mohla obrátit na tu ředitelku a ta mi vždycky pomohla. A nebo, když už to opravdu jako bylo viz walterovi jako opravdu přes čáru, tak už jim odepsala ona, že jsem prostě byla povinná informovat vedení školy a už si to jako tak, že ona, jako když už fakt to hraničilo, že už jsem si nevěděla rady, tak to převzala ta ředitelka a ta je prostě a oni si zas taky k tomu vedení tolik nedovolí jako jako ke mně. Jo a bála jsem se právě, že jak jsem byla jakoby hned po škole, mladá, takže se ty rodiče jako víc dovolej a to jsem zas takovej jako problém neměla některý maminky. Samozřejmě mi chtěl jako radit ale jako v dobrým jo že jako ale to zas viděli, že já úplně jako nechci, takže to je pak to vzdali a už to bylo jako v pohodě, no. A jsou to sice jako tvoje rodiče, ty s nima jednáš, ale vlastně když jde do tuhého tak cejtíš, že to není jenom tvoje zodpovědnost, že to můžeš i dát na to vedení. Jo jo a to si myslím, že je opravdu jako důležitý, protože představa, že bych jako na tu zůstala sama, a to vedení mi řekla, no tak to je, ale tvůj problém, tak jako to bylo, to bych se asi jako složila. i když jako třeba ze začátku ty třídní schůzky pro mě byly prostě peklo jako opravdu chvíl se mi hlas, úplně jsem se celá klepala, fakt jsem na to myslela prostě tejdny dopředu, už jak před zkouškou, jo. Jo a teďka po těch 2 letech s těma nevím, jak to bude teďka od září, jestli to bude zas na novo. Jo ale teď už ty poslední třídní schůzky jsem si opravdu jako ne že by to bylo úplně skvělý, ale už jsem si byla jistější, tak jsem se jako koncentrovala, jsme se jako vydechla nadechla a už to docela jako jelo. No a vidíš i tu jako. Tu zpětnou vazbu těch rodičů, že některý prostě čuší, jako že máš si říkat tak co? A některý se tak jako

usmějou a tahleta, podpora i neverbální. A podle mě se ještě jako důležitá, no, jo jo, jo jo a teď se usmějou, no tak tak sekáš, tak to není tak zlý.

18. Jaké jsou vaše nejčastější problémy při plánování a při přípravě hodin?

Err já jsem si to ze začátku to to v tý 1 třídě jako sepisovala po bodech. Teď už si spíš řeknu, co za ten tejdén chci stihnout, jestli mi zbyde nějaký čas na nějakou aktivitu přesně jako typu, že běhají po třídě, běhací diktát a takový. Takže už si to jako moc neseписuju ale ono taky je ta 1 a 2. Třída dost specifická v tom, že ta příprava není zas tak jako obtížná, že když máš třeba čtvrtáky páťáky, tak ta látka už je složitější a opravdu si to musíš jako přečíst abys tam nebyl za blbce, že tady prostě jedeš, kde je vpravo kde je vlevo, co je červená a modrá. Todleto takže to je dobrý a mám i tu metodiku, kde je přesně rozepsaný. Každý to cvičení a ještě nápady na další hry. Takže když už ti zbyde čas a fakt nevíš, tak se můžeš obrátit tady. Na to a. Co je super, tak protože já jsem v tý 1 třídě vůbec jako třeba na výtvarku a tyhlety, tak jsem furt jako hledala různě a teď si fakt zakládám ty věci, takže jsem jako myslím si, že to ocením. Teďka zase znova v té 1 třídě, že už šáhnou a vím.

19. Máte nějaký profesní nebo osobní cíl, jak zlepšit svou výuku, na čem zapracovat do budoucna?

Chtěla bych se víc zaměřit na ty rychlejší děti. To myslím, že jsem todleto jako podcenila, protože tam bylo pár dětí, který opravdu byly o dost napřed a občas se tam i nudili, tak to musím jako opravdu zapracovat. Třeba si dojít i do knihkupectví, něco načíst nebo nějaký kurz, kde jako co dělat s těmadle jako rychlejšíma žákama, protože jak jich je tam hodně těch dětí a sem tam na ně sama tak nemůžu říct, tak ty běž tamhle, takže teď jsem šla jako natiskla nějaké jako papírky. Co oni si luštěj různě, jak potřebujou a. Tak tak to na to se zaměřit na ty rychlejší žáky, protože se pak věnuju těm no, jsou jako na tom bitý. To to si myslím, že je moje slabina no.

20. Uvažovala jste někdy o odchodu ze školství? A jestli ano, tak proč?

Teď jako spíš v tom 2. roce a bylo to hlavně na úkor těch rodičů, ne dětí, že by se to nezvládalo nebo tak, ale jejich dotazy a jako i někdy jakým stylem se mnou jako jednali. Co se týče, jako když byl nějaký problém s tím dítětem. Tak jsem si říkala, mám to zapotřebí, aby se mnou takhle někdo jednal? Jako vím, že fakt tomu dávám maximum svého času,

opravdu tím jako žiju. A když najednou vidíš, že jako cejtíš takovou křivdu, tak jsem si říkala, tak nebude lepší někde bejt tady v kanceláři a mít klid? No a furt jako se obhajovat, to mi přijde na tom to nejhorší, že to ta pozice toho učitelství je, že se musíš v dnešní době obhajovat, proč si tohle udělal a proč neudělal? A takhle a proč bylo to takhle? Třeba když jo to bylo i s tím lyžákem, jak jsme jeli na ten lyžák vopravdu Já jsem tam málem chcipla, protože to bylo strašný a pak jako některý rodiče tě ještě sprdnou, že měli mokry věci, nebo to? No tak jako co mám dělat? No takže asi možná v tomhle tom, ale to se asi jako otrkám. No že jako spíš tady ta realita těch lidí, na to si musím zvyknout, no. No a bojím se až jako ta generace. Tehle ch dětí dospěje a budou mít svoje děti, co jako bude, protože jestli jako tahle generace, jako který jsou ještě poměrně jako s žili ještě za dob komunismu, kdy asi jako tak teď mi přijde, že to neříkám. Ale mělo by se prostě zvýšit postavení toho učitele.

21. Jaké doporučení byste dala začínajícím učitelům v úplném začátku praxe?

No asi si začít jako sledovat různé stránky, třeba s tou výzdobou a jako o ty prázdniny, protože já jsem na to, když ty byly ty prázdniny mezi státnicema tím nástupem do školy, vlastně si jako nic nedělám. Měla jsem relativně volnýho času a kdybych to věděla, jak to bude hukot, tak bych se jako připravila. Třeba bych tam už v červnu šla a víc se jako zajímala, co bude potřeba, jako jak to tam funguje a sepsat si to a opravdu, abych jako to měla jako lepší, že teďka už zase jak půjdu znova do té 1. třídy, tak už teď spousta věcí si nadělám teď, než potom jako. Takže co se týče té hlavně té přípravy, no a asi nepropadat panice a asi si opravdu zjišťovat, jaký to vedení je, protože to je fakt důležitý no.

Příloha 3

1. Jak dlouho učíte?

Učím 2 roky.

2. Jakou funkci momentálně zastáváte? Třídní učitel, párový asistent a kolik hodin máte týdně?

Jsem třídní učitelka 3. Třídy učím 21 hodin přímý pedagogický činnosti, protože máme o 1 míň, abychom měli čas na administrativu, ale jsem na plnej úvazek a jsem na jazykový škole, takže matematiku a prvouku učíme v tandemu s rodilou mluvčí. V 1. třídě funguju ještě jako

jazyková podpora cizinců, jazyková podpora vlastně v hodinách češtiny, takže cizinci ve škole mají 3 hodiny češtiny týdně od školy. Jazykovou podporu, že je hodina přítomen vlastně asistent, a to jsem já, abych měla do úvazku ty hodiny.

3. A jak dlouho jste začala po ukončení studia učit?

Hned...státnice v červnu. V září jsem začala učit, a ještě v půlce září pak obhájila diplomovou práci.

4. Škola, na které učíte, je vaše 1.?

Není, protože jsem učila minulý rok na státní škole na Praze 4 a teď pak jsem přešla na soukromou školu taky na prahu 4. Takže je 2.

5. Jaké byly důvody toho, proč jste odešla?

Velkej příliv vlastně těch uprchlíků válečných, takže mi přišlo 12 ukrajinských dětí postupně a bylo to velmi náročný, takže mi přišlo do třídy postupně a pak jsem nebyla spokojená s podporou od vedení školy, takže jsem se doma rozhodla to změnit.

6. Jak vás fakulta připravila na výkon učitelství profese, jak se cítíte být připravená na vaši profesi?

Myslím si, že můj názor bude nepopulární. Cítím se po fakultě velmi připravená a velmi zkušená. Opravdu bez legrace. Přijde mi, že jako znalosti toho učiva, tak ty jsme asi měli i před fakultou toho prvostupňového, ale opravdu didakticky. A hlavně. Práce s tou třídou a s těma dětma, že jsme toho měli hodně, co se týče praxí a potom je toho rozebírání a různý ty metody a jak k dětem přistupovat třeba toho vytváření těch pravidel třídních a podobně, tak si myslím, že jsem byla připravená dostatečně.

7. Je něco, co vám při přípravě na fakultě chybělo?

Možná seznámit nás, vyjít s tou administrativou, že vůbec jsme neměli zkušenost, nebo já, s vyplňováním, že se vyplňuje třídnice, co všechno prostě s tím souvisí...takže nám pořád říkali, je to hodně papírování, je to hodně práce, ale neuměla jsem zatím nic představit tak, že jsem si představovala, že papírování a práce po vyučování je opravování sešitů a dělat přípravy, ale je v tom spousta dalších prostě věcí omlouvat ty hodiny, furt komunikace s rodičema a hlavně prostě ty dokumenty, že vytváření teď třeba máme ty plány pedagogické

podpory. Teď na konci roku to jsem zažila teď pro mě je vyhodnocovat a s tím prostě zkušenost, úplně tak velkou jsme neměli.

8. Za ty 2 roky, co učíte, tak co vás nejvíc překvapilo, nějaká situace nebo něco, jak se kde co dělá, cokoli pro vás překvapujícího?

Mě asi nejvíc překvapilo, jak strašně rychle se člověk zlepšuje a posouvá ve všem jako vzdělání. Příprava vymejšlení, třeba, aby aktivity byly různorodý. Jo, aby člověk střídal práci ve skupince je pak někde, že se jdou dozadu na koberec pro něco, že si sednou, že jsem měla vždycky hodně práce s tím to vymyslet, aby prostě nebyla celá hodina jednoduše, že sedí se v lavici, jede se z učebnice do sešitu, tak mi dalo hrozně práce to vymyslet nějak jinak. A teď už jako mám pocit, že to čím víc dokola ty věci, že mi to jde samo už prostě na mysl a napadá mě to víc automaticky, když mě překvapilo, jak rychle je ten posun, že jsem vždycky trávila vlastně přípravama na další den na začátku třeba hodinu a půl nebo 2 a teď třeba mi to zabere 20 minut. No asi nepříjemně mě hodilo do reality, kolik věcí člověk s těma dětma řeší, mimo to učení, že se řeší, že tenhle toho bouchnul, tenhle si udělal úraz, takže to jít zapsat, tenhle zapomněl penál, ten zapomněl sešit, takže to jdu kopírovat a že řeším zase strašně věci...to mě nějak nenapadlo...že člověk má něco nějaký plán, co chce všechno zvládnout a kolikrát se to nedá, protože nebo že řeším aktuální situace přes ten, že ve třídě se děti tak pohádaly jednou, že strašně brečely, ale všichni. Byla to úplně hysterie. S tím souvisí možná ta soukromá škola, že ty děti jsou v něčem zhejčkanější, takže jsou víc takový hysteričtější někdy i jako, takže vůbec byly tak rozložený, že jsme třeba vůbec celou hodinu nemohli dělat nic a jenom jsme to řešili tak. Že prostě člověk mu ale asi to není úplně negativní. Asi je dobře si to uvědomit. Jak to je, že člověk musí dělat prostě průběh, že ta výuka má bejt, nebo ten den je podle potřeb těch dětí, že jako ne vždy se dá jet podle plánu a musím nějakým způsobem to přizpůsobit tomu, co ty děti teď potřebuju. Takže to mě překvapilo asi to není jako negativní, ale negativně mě to překvapilo, ale už to беру, jak to je.

9. Co je pro vás v praxi náročné?

Pro mě v týdletý nový škole řešit určitě chování těch dětí, protože mám třídu, kde je většina kluků hrozně málo holek a hodně řešíme, že jsou hodně živý. Takže kolikrát se poperou o přestávce a máme třídu na takovém frekventovaném místě, že tam furt každej nakukuje a

pak za mnou chodí ty kolegyně a řešej to, takže hodně je pro mě obtížný jako ty děti, když to řeknu, zpacifikovat...

10. Co se vám naopak daří, z čeho máte radost?

Že si dobře umím rozplánovat to učivo, že vlastně když jsem nastoupila, tak děti byly hrozně pozadu v matematice skoro o 2 měsíce, uměli násobit 2 a loni, když jsem nastoupila do 3. Třídy, tak už děti násobily 7 a to je norma, když jsem to dokoukala podle plánu, takže u mě na sobě 2, takže jsme to museli dohánět, ale že se mi daří si to fakt rozplánovat a potom tam dodržet ten plán, že teď vlastně na konci roku úplně stíháme všechno...učivo jsme vlastně stihli i probrat i procvičit, i když bych někdy procvičovala víc na to ten čas není, ale daří se mi to si to všechno nalajnovat a dodržet. Mám dobrý organizační schopnosti jako i deadlines, dodržování a všechny ostatní.

11. Jaký byl nebo je druh podpory u vás na škole jakožto pro začínajícího učitele?

Tak v té škole, kde teď jsem, je to obrovská podpora úplně nesrovnatelná, teda s tou minulou školou. My tady máme i školní psychologku, která je pro děti, ale i pro nás. Máme, jak jsme dvojjazyčná škola, tak máme vlastně nadřizený i Angličany nebo Američany i Čechy. Takže mám, máme happy týmy jsme rozdělený vlastně a hodně ta škola se na tom zakládá, aby se tam lidem dobře pracovalo, takže každé hbitý má svého happy team leadra, který tady je pro nás, za kterým dem primárně, když máme jakékoli jakoukoliv starost. Asi to i může být osobní, ale primárně to je teda pracovní něco když buď poradit a nebo se jenom i vypovídat. Ale v praxi teda to spíš děláme s kolegyněma z paralelky a tak, ale to je vlastně happy tým lídr náš to je pro mě, to je Lucka a je opravdu tady je tady pro nás vždycky pak máme head teacher, to je něco jako zástupkyně a za tou taky můžu kdykoliv, teď jsem řešila ve třídě problém s dětma a nevěděla jsem si s tím tolik rady, takže jsem se obrátila na výchovného poradce. Máme pak vlastně tým, kterej je jako prevence toho chování, který jako jako špatnýho chování nevhodného chování. Takže když cokoliv se děje, máme na to aplikaci, vyplníme tam, co se děje, s jakým dítětem a hned ten tým to nastoupí řešit. Jde si pro to dítě i rovnou do hodiny. V podstatě si ho vezmou na kobereček v uvozovkách a řeší se to tak, že člověk opravdu není nikdy na nic sám. Když jsem řešila nepříjemnosti s rodičema a nechtěla jsem čekat, než kdo bude mít na mě čas, tak jsem šla rovnou za panem ředitelem, kterej je úplně úžasnej a hned si mě vzal dovnitř a udělal mi kafe a pomohl mi

napsat odpověď na ten na nepříjemnej email nebo rovnou někdy řeší emaily za nás, že řekne, odpovím sám a už jenom třeba mě dá do kopie. Takže hodně se v tý škole a na na pohovoru mluví o tom, že člověk není na nic sám a že hlavně aby to věděl, že když cokoliv se děje, že na nic není sám. Ale myslela jsem si, že realita třeba až taková nebude. Ale je, je mám opravdu cokoliv chci řešit, tak mám spoustu lidí, který jsou tam pro mě a mám s tím zkušenost, že opravdu fungují.

12. Měla jste přímo nějakého uvádějícího učitele?

Neměla, u nás neexistuje uvádějící učitel.

13. Ani nějaké setkávání nováčků, nebo tak?

Ne to byla pro mě nepříjemný, šokující na začátku, protože nás začínalo letos ve škole 22 nových, vlastně v srpnu a nikdo jsme nic nevěděli a nebyl nám přidělen ten 1 člověk, kterýho se zeptat. Ale bylo nám řečeno, že každéj tady vlastně pro tebe, každéj ti pomůže a mě to vadilo, protože jsem si říkala vlastně každéj, ale vlastně nikdo není konkrétní, kdo by třeba za to měl, když řeknu příplatek, nebo měl nějakou motivaci. Takže člověk nechce, když to řeknu hloupě otravovat. Ale pak jsem časem zjistila, že mi to jako vyhovuje, že je pravda, že opravdu jdu za tím, kdo mě je sympatickejš, od koho se tím, že já jsem sympatická jemu a že vždycky je někdo opravdu, kdo pomůže jako neděje se, že by někdo mi nestalo se, že by mi někdo řekl s tímhle, já ti jako neporadím, jo každéj mi vždycky to ochotně opravdu ukázal, takže šlo jenom o nějakéj můj pocit na začátku, že to je jako blbý, že nemít uvádějícího učitele, že budu ztracená, ale nakonec mi to fakt přijde ještě lepší. Protože na minulý škole jsem měla, nebo to nemám, jak říkám, jenom jsem měla uvádějící učitelku, která byla. Neměla moc čas. Většinou mi řekla, že teď čas nemá, nebyla moc příjemná a v podstatě člověk měl pocit, že jako ani poradit nechce. Takže ale tady teda žádný uvádějící učitel není, setkávání nováčků taky ne, ale máme teda ty ty happy týmy.

14. Jak často se scházíte, je to nějaký pravidelný interval?

My každou středu máme meetingy. Jako všichni a pak se to někdy rozdělilo, že třeba půl hodiny je mítink všech a pak je půl hodiny mítink toho happy týmu nebo celého 1.stupně a tak. Takže každéj týden vlastně prostor proto setkání.

15. Je něco od školy a její podpory, co vám chybí?

Asi ne, protože opravdu jsem tam nadšená z té podpory.

16. Super, tak teď ohledně rodičů. Jaké je jednání s rodiči vašich žáků a jak se vám daří s nimi jednat?

Tak jednání s rodičema mých žáků a celkově na naší škole, já si myslím, jiný, než to je na většině třeba státních škol, protože tím, že je škola soukromá, tak se k nim přistupuje ne jako k rodičům dětí, ale ke klientům, který prostě platěj, což ale neznamená že dostanou třeba děti samé jedničky, ale spíš jako se po nás opravdu vyžaduje, není to nikde psaný, ale je je to cítit ze všech stran jako být tady pro ty rodiče, komunikovat s nima bejt tomu otevřený my máme whatsappový skupiny. Kam teda rodiče nemůžou psát, můžou jenom přidávat reakce, ale my jim tam píšem jako ti, co jsme správci. Takže já vlastně asistentka tandemová, učitelka, ředitel nebo kdokoliv potřebuje, ale tím, že tam jsme tak na sebe máme číslo, takže rodiče mě kontaktují často i přes ten whatsapp i přes email my na omluvenky máme vlastní aplikaci wonderland academy apka. Zkracuje se to vapka. Takže přes tu apku komunikujem tam, vlastně se nám všechno propisuje automaticky tam se píšou i ty i ty zlobivý děti. Takže oficiálně je platná vlastně komunikace přes email a přes tu vapku. Takže když nám rodiče třeba přes whatsapp napíšou, že někdo nedorazí, tak je žádáme, ať ještě to vyplnění do té vapky, což ale funguje. Prostě jsem jim to vysvětlila, přestože je to vlastně dvojitá cesta, takže to je komplikovanější, ale stačilo by to jenom do té vabky. Ale oni pořád v ní nemají důvěru, protože to je nová aplikace, loni ještě nebyla. Takže většinou píšou nemoc a nebo mi rovnou píšou, dám to i do vabky, kde se jako ověřují, že se to dozvím. Takže ten whatsapp není braný jako oficiální komunikace, nicméně přes něj hodně komunikujeme v podstatě každodenně. Často si i volám s rodičema s většinou z nich, ale jsem příjemně překvapená, že se neděje, že by mi jen tak volali, že opravdu mi přijde zpráva: paní učitelko prosím, můžu vám třeba během dneška zítřka krátce zavolat a nebo píšou ohledně něčeho a respektují to, že prostě mám soukromí, takže když třeba někdy voláme, když někomu píšu, nebo někdo můžu vám krátce zavolat a jsou třeba 4 hodiny nebo 5 hodin, já píšu, můžete, tak mi volaj a hrozně slušně jednaj, říkaj moc se omlouvám, že vás takhle ruším odpoledne ještě po vyučování moc děkuju a opravdu jednají moc moc slušně a máme si myslím blízký vztah i my. Většina z nich mi říká jménem, takže Kačko, ale zároveň se mě jako ptali, jestli mi to nevadí, když mi budou říkat Kačko a vykat. Tak jsem řekla, že mi to nevadí. Takže

komunikujeme hodně ohledně všeho možného od, jak je prostě. Myslím si, že to je ta soukromá škola, tak i... Tak jako oni to tak berou víc, že prostě jsme tady pro ně, ž jsme si blíž, ale i bysme, jako i bysme měli být, že my třeba píšou, já nevím i ohledně toho, jestli bych nemohla dítěti vyřídit, že ho vyzvedne místo babičky děda, protože něco se stalo, aby se nedivil, že na to je citlivej, nebo takový. A já vycházím samozřejmě vsříc jako v rámci možností. A jestli mě něco negativně překvapilo...asi ne, když byl incident s 1 chlapečkem, že ve škole prodával sladkosti co si nakoupil, tak je přeprodával, vydělával na tom, tak jsem mu to zakázala a dostal poznámku a pak mi maminka psala, že nebude chodit teď do školy, protože se mě bojí. A protože se mnou má konflikt a ať to teda respektuju. A to bylo to, co jsem šla řešit s tím panem ředitelem, protože jsem vůbec nevěděla, jestli to mám teda respektovat omluvit to, nebo se s ní nějak dohadovat. Nebo jak reagovat? Takže on mi pomohl a on právě byl skvělej a říkal kdykoliv, že je tady pro nás a právě říkal: jseš začínající, jseš druhej rok, možná i příští rok budeš začínající, on říká, a jste hrozně všichni křehký po tý fakultě a my prostě jsme tady pro vás a nejste na nic sami. Takže když něco by bylo pro mě jako zvláštního, nebo s tím bych si nevěděla rady, tak vlastně i mám zas tu podporu. Takže to řešit taky úplně nemusím.

17. Ted' ohledně plánování a přípravy přímo hodin. Jaké jsou vaše nejčastější problémy při plánování a při přípravě hodin?

My totiž máme u nás ve škole týdenní plány. Se to i tak jmenuje týdenní plán a je to vlastně taková tabulka, kde jsou všechny předměty, kde je prostor i pro nějaký informace a každý pátek posíláme. No v PDF to posílám. Každý pátek posíláme všem rodičům plán na následující týden...každý pátek posílám rodičům plán na následující týden, takže jim vždycky v pátek přijde plán a ten plán obsahuje informace i organizačně, co nám posílá třeba zástupkyně, že v týdnu bude nějaká akce na něco zaměřená na nějakej koncert, hodně tam jsou charitativní činnosti, a tak se o tom mluví a pak tam jsou předměty. A je tam vlastně ke každému předmětu sloupec s tématem, co se bude probírat za učivo a potom vlastně s těmi cíli, co se děti naučí. Takže rodičům přijde, že vidí v češtině, že budem dělat kategorie u sloves žák se naučí určit osobu číslo a třeba čas toho slovesa a itam třeba píšem, když se dopředu ví nějaký větší test, tak se tam píše datum a takhle. Takže my ty týdenní plány děláme spolu s kolegyní v paralelní třídě, což i musíme, kdybysme nechtěli, jako že my

chceme, tak kdybysme nechtěli, tak musíme, měli bychom být nastejno to ta škola po nás vyžaduje, že jsme prostě soukromá škola, ať to nějak vypadá, že ať každá třída není úplně jinde, takže to děláme spolu s kolegyní a už to máme, už na to máme systém, takže problémy v tom nemáme. Já jsem z toho byla hodně překvapená, jsem byla zvyklá dělat si přípravu ze dne na den a ne na týden a musím říct, že tohle hodně usnadní práci, protože jsme si právě rozplánovali učivo pak celý rok na měsíce na týdny a věděli jsme, že musíme, že máme ještě 3 týdny a musíme tam nacpat třeba 6 témat z matematiky, takže 2 na každém týdnu a vlastně tím problémy úplně nemáme, protože jsme na to 2. Každá jsme jiná, takže se můžeme vzájemně nějak inspirovat. Takže problémy...čím častěji to dělám, čím prostě delší dobu to trvá, tím spíš opravdu se nám daří to odhadnout, kolik toho zvládnem udělat a fakt se nám daří ten plán plnit samozřejmě na podzim, když jsme začínali, tak jsme něco dali do plánu, co jsme pak nestihli udělat a nebo naopak jsme tam toho dali méně a pak jsme udělali další 2 věci. A vlastně už byli udělaný. A tam nastává problém, protože podle toho plánu. Měli bychom ho dodržovat, takže když proberem něco navíc a chcem třeba z toho dát známku za práci v hodině za nějaký cvičení, tak kdyby třeba někdo měl se známkou problém, že dítě dostane čtyřku a je to z tématu, který ani nebylo v plánu, tak tam by byl problém. Mělo by to korespondovat, takže se nám opravdu daří teď to vychytat, protože už máme odhad, kolik toho s těma dětma stihnem.

18. Máte nějaký profesní nebo osobní cíl, jak zlepšit svou výuku, na čem zapracovat do budoucna?

Mám. V létě na tom budu pracovat, co jsem vymyslela, protože u nás ve škole nezvoní a vůbec nezvoní ani nehraje písnička není prostě zvonění, není nic, protože někdo, přesně, že třeba potřebuje přetáhnout nebo si to uzpůsobí podle sebe, takže aby mohli zároveň přetahovat. Moc nemůžu, protože děti mají mix učitelů, takže nemám ty děti celý den nikdy v kuse. Takže máme jenom malej zvoneček, zvoníme si sami, je potichý a je to hrozně těžký to zkorigovat... děti nemají odhad tolik toho času, takže prostě začne hodina půlka z nich není ve třídě, protože ještě jsou v automatu si kupují nebo takhle. Takže jsem se rozhodla si v čem se chci zlepšit. Je vlastně organizace té výuky toho ve smyslu příprava dětí na tu výuku, protože některý, jak mám hodně těch kluků, některý mají strašnej nepořádek. Někdy mají prostě na stole ještě učebnice španělštiny a angličtiny, který měli

předtím vlastně 2 další hodiny cizích jazyků...takže děti tam prostě mají tam prostě chaos a nejsou úplně schopný dodržovat ten pořádek. Souvisí to i s tím, že mají doma hodně často uklízečky všichni, takže si podle mě nejsou zvyklí uklízet. A je to velkej problém a jak vlastně nezvoní, nebo ani to přípravný zvonění, že bude hodina a oni úplně ten čas nejsou schopní, nebo nezajímá, je hlídat ten čas. Takže já si myslím, že celkově ta výuka se zlepší mnohem víc, když si děti budou organizovanější a rozhodla jsem si vytvořit takový systém pravidel, která. Jo, ještě to nemám doladěný, ale prostě budu tam mít. Co přesně ty děti budou mít sepsaný... Budou to mít někde na očích. Co všechno po nich chci, ať už to začíná tím, že musej přijít v uniformě školní, protože to mají ve školním řádu a někdo to občas nedodržuje, že má nachystáno na hodinu. Že mám čisto kolem svého místa, protože s tím hodně bojujem a myslím si, že je to strašně moc ovlivňuje tu výuku a mně se učí hůř a dětem se hůř vnímá, když prostě není tam čisto. Není tam zas jako velkej nepořádek, ale není tam nejsou... tak hezky nemají nachystáno, jak bych si představovala, takže bych to chtěla je k tomu vést nějakým způsobem odměn a trestů, že když bude se prostě vést takovou evidenci, a když někdo pravidelně nebude to mít, tak bude to prostě bude dán nějaký počet, co budou děti dopředu znát i rodiče, za kolik prostě dnů, kdy nasbírají takhle ty čárky, že něco nesplňuje, tak třeba dostanu napomenutí třídního učitele za to, že pravidelně se vlastně nechystají na výuku, nenosej úkoly a podobně. Takže si chci udělat takovej připravit takovou tabulku různých bodů, co po nich vlastně vyžaduju a tím je nutit, aby to dodržovali, protože když nebudou, tak je za to něco čeká něco nepříjemného a nebo naopak pak něco příjemného nějaká pochvala nebo něco no. Takže to je moje výzva zlepšit, aby ty děti prostě byly víc připravený na hodinu.

19. Uvažovala jste někdy o odchodu ze školství? A jestli ano, tak proč?

Ano uvažovala jsem. Nebo ne teď, ale uvažuji o tom, že třeba někdy, že tam třeba nebudu celý život, protože si nechci nechat zničit nervy a kdyby mě to mělo, jako jsem rozhodnutá, kdyby mě mělo to přestat bavit a nebo by mě to mělo stresovat, že bych určitě odešla...ta práce je to skvělá, ale zdraví je jen jedno, takže to jsem jako rozhodnutá odejít. A uvažovala jsem v momentě, kdy mi začli chodit strašně moc těch Ukrajinců minulej rok, když jsem byla strašně nešťastná ve škole, bylo to hrozně náročný a opravdu ta podpora ze strany kolegyň a i toho vedení nebyla, tak jsem právě přemýšlela. Říkám, já to asi dělat nebudu, ale

pak jsem prostě zjistila, že ne všude to takhle funguje, že jsou alternativy a nelituju, že jsem změnila školu, naopak jsem za to vděčná a jako nechci momentálně odcházet té práce. Mě moc baví.

20. Jaké doporučení byste dala začínajícím učitelům v úplném začátku praxe?

Dala bych radu, kterou jsem dostala, když já jsem začínala před téměř 2 lety, tak jsem měla kolegyni, který už bylo přes 70 let a ta mi tenkrát řekla, že nejdůležitější je, abych já byla v pohodě a abych se nenervovala, nikdy ničím. A já jsem si říkala, jo hezky se to řekne, to je fajn, ale potom mi řekla a měla od učenou opravdu přes 30 let, že ať prostě, ať jsem v klidu děti ten klid ze mě cejtí. A že když budou děti, který opravdu nejsou chytrý. Takže i kdybych se zbláznila, tak do nich ty věci nejsem schopná dostat. A děti, který jsou velmi chytrý, tak si poradí i beze mě, i kdybych prostě neudělala maximum, tak oni ho vědět budou, protože to mají v sobě a že tou svou prací a tou výukou ovlivním jenom vlastně malý procento dětí nebo zhruba nějakou tu třetinu ten průměr. Který když prostě povedu ty hodiny dobře a bude to děti bavit, tak na tom budou třeba trošku líp, než kdyby je vedl někdo, takže je to nebaví, nebo to někomu bylo jedno, tak na tom budou hůř, ale že prostě s tím, kdo je moc chytřej, tak ten má vyhráno vždycky. A ten, kdo opravdu šikovnej vůbec není, tak ho to jako nikdo nenaučí, protože to v sobě nemá a je to hrozně jednoduchý, ale je to pravda. Hodně mi to pomohlo několikrát, když jsem jako někdy byla špatná, že někdo opravdu nechápu, jak může to tak až moc nechápat, tak jsem si řekla, prostě na to není. A myslím si, že teda důležitější je snažit se ty děti motivovat a i třeba já se jen snažím předávat. Něco, čemu se hodně divějí a to, že známky vůbec nejsou důležitý a že oceňuju to, že se snažej a že se zajímají o věci. A že, jestli budou mít dvojku trojku na vysvědčení, potom, že se až tak nic moc neděje. Pokud jsou prostě dobrý lidi a pokud se snažej a pokud je to baví a to bych teda všem jako chtěla poradit, aby opravdu se si to uvědomili, že nemůžeš všechny všechno naučit a že opravdu ty děti, který jsou téměř až hloupý, tak prostě existujou a vněčem třeba jiným jsou úplně skvělí. Mám holčičku, která má plán pedagogický podpory. Přestože se snaží tak je opravdu velmi nešikovná, výrazně v tý třídě na tom nejhůř mezi všema a teď jsme měli sportovní den a vyhrála medaile i z celého 1 stupně, kde byli i starší děti, tak byla na 2. Místě, prostě měla stříbrnou medaili a skvěle se umístila, byla jsem hrozně pyšná a říkala jsem si, jak to je pro ni dobře zažije úspěch aspoň v něčem, protože v tom při té výuce běžně

ho skoro nezažije, takže prostě každej je na něco, takže. Nehroutit se když to někdo neumí no.

Příloha 4

1. Jak dlouho učíš?

2 roky.

2. A jakou funkci momentálně zastáváš a kolik hodin máš týdně?

Zastávám funkci třídního učitele a mám týdně. 22 hodin.

3. Jak dlouho jsi po ukončení studia začala učit? Nebo jsi učila už předtím?

Ne to ne, to bylo jenom praxe, ale po státnicích jsem odstátnicovala jsem no. 5 dnů po státnicích jsem nastoupila na základní školu na Praze 4, kde jsem vypomáhala se vším, co bylo potřeba ke konci školního roku, protože to bylo vlastně v půlce května, takže jsem od suplování po různou administraci vlastně tak vystřídala všechno a pak jsem od září nastoupila jako třídní.

4. Škola, na který momentálně učíš, je tvoje 1.?

Ano.

5. Jak tě fakulta připravila na výkon učitelské profese?

Tak asi co se týče učiva, to znamená jako zvlášť v matematice hejného metodou, protože tu jsem předtím nezažila. Takže kdybych vlastně na fakultu nechodila, tak bych se s tím asi jako dost prala, protože bych si tím neprošla. A co se týče češtiny? Jakoby spíš asi jsem si ucelila, co vlastně jako mám vidět já a co, ale jako učím děti, že určitě to není tak, že to, co jsme se učili na fakultě, tak jako předáváme dětem, což je jako škoda.

6. No a co ti naopak při přípravě chybělo? Co by si ocenila při přípravě na profesi?

Tak asi určitě nějaký předmět, který by byl zaměřený jenom jako na administraci od jakoby emailování po jakoby systémy jako online třídnictví a aby to nebylo tak jako náročný na tom začátku a pak určitě víc věcí jako do praxe, že to, co jsme teď kon vlastně zažili, se nedá jako

s fakultou srovnat, protože to nám tam prostě jako nikdo neřekl a je to takový opravdu jako že tě hoděj do vody a že jako musíš se naučit plavat sama. No takže ten jako ty říkám, no teďkon jako jsem tu 2 roky a teprv teď jako začínám mít pocit, že jako vím, co dělám, že prý se říká, že v každé práci jsou 1 2 roky nejhorší, ale tady si myslím, že to platí jako opravdu zvlášť. A myslím si, že jako fakultě chybí předměty typu jako formativní hodnocení a nevím, co jako s problémovými žáky, jaké jsou různé třeba metody, kterými jako i jim zamezíš, aby prostě nebyli problémoví, a protože na jako problémového žáka, s kterým jsem teď byla 2 roky, mě nikdo nepřipravil. Vlastně jsem byla jako dost zklamaná, že jsem nevěděla, že nejde jako mít jako nerad nějaké dítě. Když jsem si fakt myslela, že ke každému jako nějaký vztah, pozitivní si jako dokážeš vybudovat, ale byla jsem teď svědkem toho, že jako to není pravda.

7. Co tě během praxe nejvíc překvapilo, ať už příjemně nebo nepříjemně?

Příjemně mě překvapilo, že vlastně dokážu jako zaimprovizovat, že se mi jako opravdu kolikrát stalo, že buďto nějaká příprava, kterou jsem měla, opravdu jako nevyšla, protože jsme se prostě zasekli na jako úvodní aktivitě a překvapilo mě, že vlastně jsem se s tím byla jako schopná během prostě pár minut jako srovnat a nehroudit se z toho, že prostě mi jako příprava přijde vniveč, protože jsem pochopila, že jí prostě použiju druhý den...takže jsem se asi bála té improvizace a to mě jako příjemně překvapilo, že jsem toho jakoby schopná, i když se prostě jako něco nastane během té hodiny. Takže mám pocit, že to je jako dokážu v tu chvíli vyřešit. Neříkám, že ideálně, ale prostě jako není to tak, že bych se jako nevěděla vůbec rady. A nepříjemně překvapilo..to asi no, že jsem jako žila v očekávání, že tady opravdu budu od toho předávat ty jako vědomosti a jako opravdu učení, jako to učivo a to nepříjemné překvapení bylo, že mi přijde, že většinu času vlastně zabírá to ta výchovná složka, která jako opravdu je hodně náročná a na tu mě fakulta fakt nepřipravila. Na tu učící ano. Nějaký jakoby to učivo jako takový, ale výchovná složka...nevybavuji si jedinou věc, která by mi z fakulty k tomuhle jako pomohla.

8. Co je pro tebe v praxi náročné?

Hm asi navážu, no výchovná složka této práce, to znamená řešit s dětmi jejich vlastní chování a vlastně vztahy mezi nimi a i jako mezi dospělými. No doteďka jako se s tím dost peru a já jsem prostě celý život byla zvyklá na to, že jako lidi v mém okolí se chovali nebo

i děti, když si pamatuju jako na základku, na gympl, tak že se chovali prostě slušně. Jo jako občas někomu něco ujelo, ale nebylo to prostě na denním pořádku. Každou vyučovací hodinu. Takže výchova.

9. Z čeho máš radost? Co se ti v praxi daří?

Teď už se mi daří nestrávit přípravou 1 hodiny další 2 hodiny, ale nějakým způsobem ten čas jako zužitkovat a předávat tu jakoby nechci říkat úplně odpovědnost, ale práci na ty děti že jsem se bála toho, že budu jakoby zahlcená opravováním, což jako samozřejmě někdy jsem ale, že vím, že s dalšíma dětma to chci taky budovat jako možnost té samokontroly a budovat u těch dětí, že prostě oni teď sami, když něco vypracovali, tak si to teď podle něčeho zkontrolují a jen na nich, jestli to budu mít správně, nebo nebo špatně. Takže asi to.

10. Jaké jsou tvé největší obavy, když učíš?

Jo mám obavy, že prostě se nevydaří ta hodina ne kvůli učivu, ale kvůli tomu, že se právě jako něco z toho jako sociálního dění jako podělá když to tak řeknu. Ale snažím se na to nemyslet a soustředit se fakt na tu na tu výuku jako takovou. A asi bych byla jako daleko klidnější, kdybych s další třídou měla právě ve třídě asistentku, protože je mi o hodně vlastně pohodlnější být v tý třídě ještě s někým dalším jakoby vyučujícím, protože prostě je tam od toho, abychom si prostě jako navzájem pomohli. Takže to.

11. A jaký byl, nebo je druh podpory pro tebe jako začínajícího učitele u vás na škole?

Tak vnímám to tak, že nechtěla bych říkat, že jsem měla jako uvádějího učitele, protože mi to tak nepřišlo, i když možná někde na nějakém papíru byl napsanej. Ale já jsem jako nevěděla o něm a že vlastně bez jako nováčků schůzek nováčků bych měla pocit, že jsem žádné podpory jakoby nedostalo, takže jsem za ní moc vděčná a jsem ráda, že jsme tam mohli vlastně docházet 2 roky teďkon po sobě. Protože mi opravdu to pomohlo asi nejvíc. Když prostě jsem se s ničím nevěděla rady, tak jako jsem si za nikým tady zkušenějším jako zašla ale že bych šla jako rovnou za vedením to jsem se vlastně jako styděla, no.

12. A je tedy něco od školy a její podpory, co ti chybí?

No pro větší podporu... Zpřehlednit důležité informace, bez kterých jako se neobejdu a pak se najednou dozvídám, že jako visej na nástěnce ve sborovně... takle asi no nějaký jakoby systém systém komunikace o důležitých věcech jako nějak vylepšit, ale nevím jak jako to to

nevím. Jakoby za posledních pár měsíců mě teda i zklamal přístup některých členů, teda jakoby jak pedagogického sboru, tak i ve vedení. Že jsem fakt měla představu, že je to tady, jako je hodně růžový a ono není. Jo že se to postupem času ukazuje, že vlastně vyplouvá na povrch to, co asi by vyplouvat úplně nemělo a hlavně by to vůbec jako tady být nemělo. Takže z toho jsem jako um vnitřně dost zklamaná i jako lidsky, že jsem nevěřila, že ve svém dospělým životě budu jakoby řešit jako s dospělejma lidma nějaký jakoby věci se, kterýma já nejsem jakoby v pohodě, že mám nějak nastavený hodnoty a nějak jsem jako žila v domnění, že jako ve svém okolí mají lidi to nastavený stejně, ale ono to tak není bohužel, tvrdá realita...

13. Jaké je jednání s rodičema tvých žáků? Jak se ti s nimi daří jednat?

Tak jakoby po většině bych řekla, že to je tak...jako říkám, nemám s čím srovnávat. Zajímá mě, jako jaké to bude s další třídou. Ale tady vlastně, kdybych to tak měla zobecnit, tak jako ta komunikace byla teda přes emaily, svoje číslo jsem vlastně neposkytovala telefonní, protože jsem prostě chtěla nechávat práci jenom jako v emailech. Vlastně na emaily, co jsem jakoby nějaké informativní posílala tak vlastně nereagovali, což jsem asi ani neočekávala. Ale když jsem pak posílala emaily, zvlášť kvůli nějakému nevím třeba incidentu, co se týče jako chování. Tak konkrétně k nějakým žákům k nějaké skupince žáků, tak se stávalo, že prostě mi nevím plácnu z 5 rodičů odepsali prostě 2 a nějak jsem jako očekávala, že když jim jako podávám informaci o tom, že jejich dítě se nechová tak, jak by mělo, nebo že je prostě něco špatně, tak že se mi nedostalo jako žádné odezvy, tak to mě jakoby překvapilo, že jsem nějak počítala s tím, že to je jako nějaký úzus jako slušného chování. Ale tak asi se tam jako právě podepisuje to, že ty děti si to prostě nosej z domova. Takže s rodiči tak a stalo se mi bohužel, že i se našlo z těch vlastně 30 dětí z 30 rodičů, vlastně 2, který vlastně šli za mými zády, si vlastně stěžovat vedení na mě, aniž bych já o něčem věděla, aniž by mi něco napsali. A zvlášť u 1 rodičů mě to hodně zklamalo, protože ty nikdy nebyli na žádné třídní schůzce, nikdy na žádné emaily neodpovídali ani nikdy vlastně žádné nepsali. A najednou pak šli zavedením, tak to jsem brala jako velký podraz a právě jakoby kudlu do zad. No to jsem byla fakt zklamaná.

14. Jaké jsou tvé nejčastější problémy při plánování a přípravě hodin?

Tak teď ke konci roku...největší problém je, že už vůbec jsem neměla jako nápady co jako dělat nějakým jiným způsobem, jakoby obměňovat aktivity a aby to nebylo jako monotónní, že jsem fakt už teď poslední měsíc spadala jako k monotónnosti, že se prostě jako pracovalo jen v pracovním sešitě, protože zaprvý jsme ho nestíhali a zadruhé už prostě jsem vždycky po odpoledních tady seděla a fakt jako už mě nenapadalo, co jiného dělat, takže to je jakoby problém konce roku, ale jako přes rok, kdybych to měla dát, tak problém s tím si rozvrhnout ten čas, že jsem si buďto toho naplánovala jakoby hodně a párkrát se i stalo, že jsem toho vlastně měla míň, tak jsem to pak doháněla jako improvizací během těch hodiny a myslím si, že jako češtinu matiku se mi relativně jakoby daří plánovat tak, jak vlastně chci, ale třeba ve světě kolem nás mi dělá jako velký problém si jako ucelit nebo rozvrhnout, co vlastně jako opravdu po těch dětech jako mám chtít a co jim jako teda mám předat a popřípadě, z čeho je třeba i zkoušet, nebo co pak jakoby dávat do testů. Je to možná i tím, že vlastně jsme na fakultě jakoby tady ty SKN (svět kolem nás) jako měli, ale bylo to tak jako zvláště jako poddané. No že vlastně jako, no do teďka vlastně nevím, jestli je to, jak to dělám, jestli to dělám jako dobře, prostě se to nějak vždycky vyvrbí a doufám, že jako s dalšíma rokama praxe to prostě se mi nějak jako ucelí a budu vědět jako jak na to, že mi teď přijde, že jsem na tom SKN opravdu hodně hodně jako vařila z vody. Takže třeba třeba objevím i nějaké dobré materiály, ale dost jsem si jako vlastně těch věcí musela tvořit sama, protože jsem to, co jsem měla k dispozici, nepovažovala za dostačující a nebo by se mi to nelíbilo.

15. Máš nějaký osobní cíl nebo výzvu do budoucna?

Určitě...mám v plánu víc děti chválit, protože vlastně teď, kdybych neměla jako nastavený náš systém a...když opravuju, totiž sešity nebo písemky, tak si vždycky samozřejmě jakoby dám na stranu jako ty, co to fakt prostě měli. Prostě skvělejší výsledek, tak ty jakoby pochválím přede všema, ale je to jako fakt jenom z těch jako písemných věcí a vím to, že jako jsem na začátku roku si na to jako myslím, že chválím i jako třeba během hodiny, ale s postupem prostě roku na to jako zapomínám a pak vlastně si zpětně říkám, že jsem je vlastně mohla víc pochválit, že prostě při té hodině to pak sklouzne jenom takovému tomu, jakože někdo něco řekne dobře, tak já řeknu jo skvělý, takhle to má být, ale už tam není jako žádná ta popisná zpětná vazba, jako kterou bych chtěla dávat. Takže asi to, takže nějak víc tam vnést to no...prostě pozitivní zpětnou vazbu, protože jako celoročně.

16. Uvažovala jsi někdy o odchodu ze školství? Jestli jo, tak proč?

Bylo to teď v průběhu v těch 1 2 let jako mnohokrát...bylo to z důvodů vlastně neustálého jakoby porovnávání a srovnávání s tím, co vlastně dělají za profesi mí kamarádi nebo i vlastně přítel doma. A bylo to pro mě jako dost těžké se s tím srovnat, že prostě to v každý tý práci jako vypadá nějak jinak a každá má nějaké výhody, nevýhody. Ale myslím si, že jako ty za poslední půlrok jsem si to jako v hlavě srovnala a jsem jako přesvědčená o tom, že tady v této profesi chci zůstat jako minimálně v rozsahu dalších jako deseti let třeba...ale co bude dál, to už je daleká budoucnost takhle daleko nepřemýšlím. Zatím si myslím, že dělám to, k čemu jsem byla určená a co mi bylo jako dáno, ale určitě jako se nebráním tomu za těch nevím 10 15 let vyzkoušet i třeba i úplně jinou profesi ale to je ve hvězdách.

17. Máš nějakou radu nebo doporučení úplně začínajícím učitelům?

Určitě, já se to učím vlastně do teďka: říkat ne..nebát se říct ne na něco, co po vás někdo žádá, ať už je to kolega, nebo i vedení. A prosazovat si své cíle, nebo i klidně sny, nebo i nějaké představy. A no nebát se prostě ozvat, že se mi buďto něco líbí, nebo nelíbí. Já na tom pracuji neustále a zatím to není tak, jak bych úplně úplně chtěla. Ale to je asi práce na celý život. No a 2. věc je, že... to co jsem zmiňovala tu jako pro mě nejtěžší složku v této profesi to tedy vlastně chování a výchova jakoby dětí tak, aby jste počítali s tím, že to fakt není jednoduchý a že možná zjistíte něco, co jste zjistit jako nechtěli o dětech, že opravdu se obrnit a nebrat si to osobně.

Příloha 5

1. Jak dlouho učíte?

Teďkon učím 2 roky, budu začínat 3 rok.

2. Jakou funkci momentálně zastáváte? Třídní učitel, párový asistent a kolik hodin máte týdně?

Momentálně třídní učitel mám plný úvazek, nebo možná částečný nadúvazek, takže 22 hodin týdně. Já jsem třídní učitel a mám k tomu v mejch paralelách ve 4.třídě budu mít hudebky.

Jo, minulej rok jsem byl třídní učitel v 5. Třídě plus v 6. Třídě jsem učil matematiku a teď kon budu mít navíc ty hudebky.

3. Jak dlouho jste po ukončení studia začal učit?

Začal jsem učit vlastně 1 rok před řádným termínem ukončení studia, takže v pátáku.

4. Škola, na které učíte, je vaše 1.?

Na normální úvazek ano, předtím jsem suploval za kamarádky, který státnicovaly na jinejch základkách, dvakrát, ale na normální moji pracovní úvazek, tak je to 1. škola.

5. Jak vás fakulta připravila na výkon učitelství profese, jak se cítíte být připravená na vaši profesi?

Částečně si myslím, že mě připravila na takový ten psychologický aspekt té práce, přístup k dětem nějakým, možná v rámci nějaký vývojový biologie nebo psychologie dětí, co jsme měli, tak to si myslím, že k tomu bych se asi jinde nedostal a zároveň velká spousta materiálů z praxí, nějaký různé nápady, jak různě pojmut jednotlivé témata a různé možnosti, jak je pojmut. Ale teoreticky příliš ne, možná nějaký základy, co se týče legislativy zákonů, ale jako minimálně.

6. Je něco, co vám při přípravě na fakultě chybělo?

Chybělo mi pravděpodobně to, že všechno, co jsme se učili, tak byly vlastně takový perfektní příklady a jako učebnicový příklady, jak to bude a jak se máme chovat v těch případech, ale ty učebnicový ty ukázkový příklady, tak vlastně nikdy ve škole nezažiju, protože vždycky je to pozměněný. Většinou to bývá úplně jiný. To znamená, že mi možná chybí nějaká jako improvizace i na té fakultě. Aby se učili nějaký různý jako obměny situací, a tak, protože vždycky jsme si vzali učebnicový příklad, jak se ideálně chová, tak se děti budou ideálně chovat a budou tě poslouchat. A jak budou reagovat úplně idealisticky na to, co ty budeš dělat v hodině a většinou je to úplně pravej opak, takže možná to mi trochu chybí, že hodně se učí jako podle takový ideální formy. Občas tam je něco, jako že se něco může stát, ale přijde mi, že teď kon je to spíš opačně, že je to spíš takový drsnější.

7. Takže nějaké simulace třeba jako hodin nebo situací? Nebo myslíte přímo praxe?

Jo třeba třeba z praxe klidně v praxích různě vybírat různé školy. Protože co jsem měl, nebo problém, není to problém. Co bych asi změnil, takže jsme vždycky chodili na úplně ideální a ukázkové školy, kde nebyl žádný problém. V hodinách k těm nejlepším učitelům, prostě na světě, v české republice. Takže vlastně to bylo hodně takový jako v pohádce, tak si myslím, že pak právě občas můžou mít tendence mladý učitele k nějakému ne úplně vyhoření, ale takový jako přílišný sebekritice, protože na té fakultě je všechno představovaný jakože by to mělo být normální, ale přijde mi, že hodně těch hodin je prostě nadprůměrných a to je praxe a to stejný v teorii. Když si o něčem povídáme v hodinách na fakultě, tak často je tam branej ten 1 příklad učebnicový a řečeno, no tak vy budete mít pozitivní přístup, pozitivně dítě motivujete, ono to vezme a je to vyřešený a vlastně nebere se vůbec v potaz to, že někteří jedinci třeba neslyší na pozitivní motivaci, musí se s nimi pracovat nějak jinak a tak.

8. Za ty 2 roky, co učíte, tak co vás nejvíc překvapilo, nějaká situace nebo něco, jak se kde co dělá, cokoliv pro vás překvapujícího?

Jako asi nejvíc, co mě překvapilo a asi jako nejvíc extrémní věc, co mě překvapila, tak je to, že se často stává, že něco vadí škole, vadí to učitelům, vadí to vedení. Pro mě je to úplně nepředstavitelný, že se to může stát a stejně vedení řekne, že s tím nic jako ze zákona nemůže udělat...typově, dítě ohrožuje ostatní nebo sebe, nebo jako je nevychovaný, je jako slabý slovo. Takže to mě trochu jako překvapilo, jak zranitelný vlastně učitel může být a že vlastně nemá moc ve chvíli, kdy jako se dostane do takový situace učitel, tak moc nemá jako kudy, kudy z ní pryč. A jinak občas jako mě překvapil, ale to je si myslím, že si říká asi každá generace, že mě překvapil nějak přístup žáků. A takový jako obecně asi vychování, mluvení, styl komunikace, ale myslím si, že s tím se asi potýká každá generace, že jí to vždycky přijde divný a pak si asi na to časem nějak zvykne, nebo se to třeba uklidní časem u těch dětí.

9. Co je pro vás v praxi náročné?

No vlastně trochu to souvisí s tou předchozí otázkou, že často vlastně to samotný učení není vlastně hlavní náplň hodiny, ale že mimo učení, tak vlastně 20 minut z té jedny hodiny se musí vychovávat, 10 minut uklidňovat a vlastně to samotný učení je občas těžký si vlastně

tam prosadit, respektive ne, že by to bylo nějak těžký, ale ty ostatní věci zabírají jako hrozně velkou část hodin.

10. Věděl jste to už od té doby, co jste studoval, jakože není 45 minut čistě učení, že tam je třeba 20 minut vychovávání, usměrňování, šel jste s tím do toho?

Ne...respektive šel jsem s tím do toho, že tam určitě jako bude něco samozřejmě...nějaká potřeba motivace na začátku, že to není 45 čistých minut učení, což bych ani nechtěl a že jsou tam jako nějaký aktivity bokem a tak. Ale možná to zas souvisí s tou nějakou předchozí otázkou s tím, že jsme chodili na ty ideální školy všechny, takže veškerý moje náslechy byly tak, že jsem přišel do třídy. Děti byly vlastně vzorný potichu, hlásily se. Odpovídaly, byly jako aktivní a nic se neřešilo, nebyly žádné problémy a v životě jsem se nesešel na praxích na násleších od fakulty, že bych byl ve třídě, kde prostě někdo odmítá pracovat nebo schválně rozkládá tu hodinu nebo ve skupinový práci...samozřejmě, občas se našel někdo, komu se úplně nechtělo, ale nebylo to tak, že by úplně převrátily ty role a schválně by to kazil ostatním a tak, což bohužel mi přijde, že na základkách, i když jsem se byl podívat třeba u jiných kamarádek z fakulty, tak že je to dost častý. ..že vlastně v rámci těch 45 minut je tam spousta věcí, který se jako musí omezit v tom učení a musí se prostě řešit.řTídnický věci ještě chápu, ale často tam právě zabíhá nějaký to uklidňování a tak, což jsem počítal asi s tím, že to bude součástí, ale nepočítal jsem s tím, že to bude v takový míře.

11. Co se vám naopak daří, z čeho máte radost?

Já asi nejsem tolik přes jako přes výkonnostní učení, takže jsem rád, když děti jako chápou, vědí, co a jak, ale možná jsem spíš jako sociálně založenej. A vlastně tím i jak jsem byl teďkon v pětce, děti odcházely na gympl, a tak, tak to byl i vlastně takový můj hlavní cíl, aby se nějak dokázali chovat nejenom k ostatním navenek i mezi sebou, protože vnímám, že často teďkon ve třídách bývá, že jsou různé skupinky vůči sobě víc vysazené, než si myslím, že by mělo být běžné. Takže asi nějaká jako přátelskost nebo navázání vztahů s těma dětma...ten pocit, že třeba oni za mnou můžou přijít, říct mi něco, nebo i já, že se prostě nebojím před nima mluvit, nevím, co se stalo o víkend. Prostě bezpečný prostředí.

12. Jaké jsou vaše největší obavy v průběhu výuky?

Jo dřív jsem měl obavy, ale to možná taky bylo jako vypěstovaný fakultou, že ne všichni porozumí jako zadání nebo tématu, což časem jsem přišel na to, že je to vlastně jedno. Jakože kdyby se to stávalo každou hodinu pokaždý, když něco vysvětluju, tak je to blbý. Ale když se to jednou stane, tak vlastně to nevidím jako problém, protože ostatní pracujou. Já to někomu pak přijdu vysvětlit, nebo kdyby jich bylo víc, tak přijdou k tabuli a dovysvětlím jim to, takže tadyto už jako problém nevnímám. Je to něco, co asi jako trošku ztíží tu hodinu, ale jako když se to stane, tak si myslím, že to není problém. Často se mi taky stávalo, že jsem se obával tý asi atmosféry ve třídě. Může to bejt učitelem, může to bejt dětma, to nevím, ale často byla taková obava, že jdu do třídy a doufám, že bude klid ve třídě. Někteří žáci, kteří prostě to dělali často, tak třeba nebudou pokřikovat po třídě jen tak ,nezávisle na tom, co se učíme, jak se učíme, ale aby prostě, jako bylo nějaký klidný prostředí a nějaká ta pracovní atmosféra.

13. Tak a jaký byl, nebo je druh podpory pro vás, jakožto začínajícího učitele u vás na škole?

Možná si myslím, že mám přidělenýho zavádějícího učitele uvádějícího učitele. Respektive bylo mi řečeno jméno, na koho se můžu obracet, ale v realitě vlastně sem to v životě nevyužil, protože i když to byl jako nebo, i když je to zkušený učitel, tak si vlastně myslím, že i nebo nevím, jestli škola, ale minimálně já jsem to bral jako formálně, protože to byl učitel, který sice měl zkušenosti i s tou mojí třídou, ale v ten rok co já jsem začínal, tak učil v jiným ročníku, takže krom toho, že měl úplně jinej rozvrh končil, nevím v půl 12, ve 12 a ve 2. Takže už jenom to, jako se k němu dostat a ve škole, prostě si na na něco sednout spolu, tak bylo těžký a bylo pro mě mnohem jednodušší zajít za někým z ročníku, případně z 5. Třídy, protože ty přece jenom jsou v tom v těch čtyřkách pětkách, co točíme, tak jsou tam jako víc doma, takže mi to přišlo zaprvý jistější a mnohem rychlejší na vyřešení, případně třeba s paralelkama řešit, protože většinou na tom bejváme podobně, co se týče učiva problémů nebo nějakých věcí, co prostě je potřeba zařizovat nebo dělat, takže reálně jsem jako uvádějícího učitele nikdy nevyužil a spíš mi to přijde jako zdržení. Zároveň vnímám to, že to asi může bejt tím, že jsme velká škola, že ve chvíli, kdy bysme byla menší škola, tak za to budu rád, nebo někdo, kdo třeba si nesedne s kolektivem, tak je fajn asi toho uvádějícího učitele mít, aby měl jako beze strachu měl nějakou osobu, za kterou může jít, který se může

na cokoliv zeptat. Ale u nás na škole možná tím, že jsem si docela sednul s těma učitelama ze 4 5 třídy tak takovou potřebu já nemám...a hnízda nováčků, což jsou skupiny všech začínajících učitelů, tak to já jsem tam chodil 2 roky 1 rok to bylo skvělý, ale možná to bylo i tím, že ta skupina se skládala. Byla docela monotónní, takže všichni měli podobný problémy a řešili podobný věci. Byli jsme tam v podstatě 80, 90% nás bylo z 1 stupně učitele. A druhé 2 rok přišli noví kolegové a bylo tam víc druhostupňářů, víc učitelů, kteří byli nějak speciálně zaměřený. Takže furt to bylo fajn, ale už to nebylo tak jako praktický a tak nebo funkční to bylo ale ne přímo jako pro nás, že jako kolektivně to bylo vedený dobře, ale tím, jak to už bylo roztroušený jako mezi všechny předměty, všechny problémy, tak to na mě bylo jako příliš obecný, ale určitě to bylo super v tom, že tam prostě byli vedoucí, který nám pomáhali. Když byly problémy, radili nám co jak dělat nebo pro nás zařizovali nějaký řekněme workshopy nebo něco takovýho, nebo takový jako lekce, kde nám ukazovali nějaký věci sebehodnocení po nějakou komunikaci a tak dál.

14. A je něco přímo od školy nebo od vedení, co vám chybí v rámci jako podpory?

Jo asi jako podpora mi přijde dostatečná, skrz tady ty všechny věci a hlavně já jsem takovej, že asi tolik podpory jako průběžný nepotřebuju, že když je nějaký problém, tak vždycky vedení jako mě vyslyšelo, nebo nebyl s tím nějaký problém. Poradili mi, pomohlo mi ale, že bych potřeboval nějakou jako pravidelnou podporu, tak takovej nejsem. Jediný možná co mi chybí tak je abysme možná byli víc zvaní jako k tématům, který se řeší a který jako přímo ovlivňují nás, nebo třeba přímo jenom nás řekněme nevím...mezi mojí parelku má přijít nějaký nový dítě tak, aby se nás třeba vedení zeptalo. Chápu, že to třeba rozhodnou oni, ale aby nám jako zaprvý o tom řekli, aby se nás třeba zeptali na názor. A aby to vlastně pro nás nebylo jako překvapení, protože často se dějou nějaký změny, který nás překvapí a myslím si, že nás překvapí zbytečně.

15. Jaké je jednání s rodičema vašich žáků? A co vás příjemně překvapilo, nebo naopak negativně překvapilo?

Jo teďkon budu mít nový rodiče, takže to uvidíme. Ale rodiče z minulýho roku si myslím, že jsem si nemohl zasloužit lepší, že to se fakt podařilo, že tam byli všichni milí. V 95 procentech nějak reagovali, nebo v 90 procentech reagovali. Když bylo něco potřeba, tak to zařídili třeba jako neodpovídali na emaily furt průběžně, ale když něco bylo potřeba, nebo

bylo něco důležitýho stalo se taky, že jsem prostě něco se přihodilo ve škole, potřeboval jsem do druhýho dne odpověď tak vždycky, jako byli nápomocný a takový shovívavý. A ochotný. Překvapilo mě, ale to je asi v každý třídě, ve výsledku jsem rád, že to byli jenom třeba dvojí rodiče. U jednoho kluka byla maminka taková velmi, jak to říct, opatrovnická nebo příliš ho hájila ve chvíli, kdy byl nějaký problém, tak vlastně znevažovala třeba to, co jsem řekl, že chtěla, abych mu psal poznámky. Aby si uvědomil, co dělá a zároveň, protože u nás jsou poznámky jako taková zpětná vazba pro rodiče, ne jako trest, a vlastně pak to znehodnocovala na tripartitách říkala jo, tady dostal tu poznámku za běhání po chodbě, tak tomu jsme se zasmáli, protože děti běhají, to je normální. Takže vlastně takovejhle přístup, že vlastně chápu, kdyby to tak měli doma, že si to řeknou nebo chápu, vlastně nechápu, přijde mi to blbý, ale furt to pochopím víc, než když to takhle má někdo potřeboju ještě jako říkat a zdůrazňovat. A pak 2. rodiče to bylo od jiného dítěte, tak to byli prostě přímo jenom lidi, kteří si potřebovali, nebo aspoň za mě, jak jsem to vnímal, potřebovali stěžovat už od předchozí paní učitelky, která měla tu třídu, tak měla stejný zkušenosti. Takže v jednu chvíli podle nějakýho období nebo jejich nálady asi tak bylo vždycky období, kdy litaly stížnosti...na větrání, otevírání okna, přezouvání, oblíkání, sezení moc dlouho sedí. Moc dlouho jsou na koberci moc dlouho stojí. Špatná komunikace, učitel toho píše mnoho. Potom učitel toho píše málo. Minulej rok to bylo lepší a tak dál. To bylo třeba 1. měsíc, tak to bylo náročný. Druhej měsíc už mi přišlo, že vlastně chtěli ti rodiče jenom prudit, protože vlastně ani jako 1. měsíc ještě něco říkali, jako ať to udělám líp, nebo i když jako mi přijde, že jako ne úplně vhodně to tam psali, tak aspoň furt psali, jako co chtějí změnit nebo co je blbýho. A pak v ten druhej měsíc už vlastně jenom psali. Tohle je na nic, tohle děláte špatně, vlastně nenapsali ani určitě, co přesně je blbýho, nebo co bych měl zlepšit. Že okna, prostě se otvírají špatně, topení topí na špatnou teplotu a vždycky to bylo jako vyříd'te si to s vedením, jako máte to vyřešit s vedením tadycto hele vyřešte to se školníkem. Tady prostě to vyřešte s IT podporou. Takže to bylo často takový jako stěžování jen tak. A přišlo mi, že úplně nebylo jako založený na nějakých, vlastně v pravdivých událostech a vlastně, že by to mělo něco zlepšit, že to bylo takový rýpání, spíš myslím.

16. Jaké jsou vaše nejčastější problémy při plánování a přípravě hodin?

Řekl bych, že mám občas problém domyslet, jak rychlí budou žáci nebo jakou náročnost úloh nebo čehokoliv, co děláme, budou potřebovat nebo vyžadovat. A možná i ty úlohy jsem jako připravoval vždycky...občas jsem si řekl, to bylo lehký, musím to ztížit, takže ty výkony pak v hodinách nebyly úplně vyrovnaný, že 1 den mi přišlo, že byly skvělý, 2. den, to bylo takový nic moc a je možný, že to právě bylo tím, že ty úlohy byly prostě nějak jako špatně vymyšlený, postavený nebo třeba návaznost těch úloh asi nebyla úplně ideální. A jinak při plánování..většinou si myslím, že si toho naplánuju příliš s tím, že počítám s tím, že když nebudu stíhat, takže poslední věc mi zbyde, tak si to naplánuju, řeknu si poslední 2 cvičení nebo 2 věci, co jsem chtěl, tak nemusíme stihnout, ale jak už si to naplánuju, tak v tý hodině furt jako ženu a ženu, aby i ty 2 cvičení jsme stihli. Ale když je nestihnem, tak si řekneme, že je to v pohodě, ale myslím si, že to příliš ovlivňuje jako ty předchozí cvičení, na který pak ženu. Takže často se mi stává...já jsem ještě takovej jako upovídanej v hodinách obzvlášť, takže se často stává, že jako nějaký věci, který by asi šly udělat rychleji, tak rozkecáváme zbytečně dlouho a na to při tý přípravě většinou jako nějak nemyslím, nebo myslím, ale jako nerozvrhnu si to správně, případně pak třeba pro nadaný, protože teďkon jsme tam měli fakt chytrý kluky ve třídě a vlastně nikdy nic nestačilo, takže možná to ale to bylo možná i tím, že jsem nevěděl, jako kde čerpat, odkud čerpat a co ještě jim dávat, protože zas mi přišlo zbytečný. Když jsme v 5. Třídě tak vzít jenom věci, co budou dělat v 6. Třídě, protože to bych pak jako odsunul jenom ten problém a v 6 by se zase jako stalo to stejný. A často se mi stávalo, že v těch tématech co probíráme, tak už neexistuje nebo jsem nedokázal vymyslet takovou náročnost, aby to pro ně bylo těžký. Takže to no možná, že by se mi hodil nějaký sborník úloh pro nějaký rychlíky...

17. Co byste chtěl vylepšit pro svoji budoucí praxi?

Jo a asi umět víc rozdělit ty skupiny podle náročnosti, že často se teďkon stává, že děláme všichni to stejný je tam nějaký cvičení navíc, ale nevím, jestli je to vlastně úplně promyšlený, jako že je to přímo pro ně, nebo je to spíš jenom jako taková zástěrka, aby se zabil čas, aby vlastně ty děti měly co dělat, i když jako jsou to nějaký náročnější úlohy, ale asi to není přímo, nebo nedělám to přímo tak, že by je to jako hrozně rozvíjelo. Takže to by bylo fajn nějak změnit a určitě nějaký pravidelný, i když vím, že to není úplně moderní, ale nějaký pravidelný testování, protože teďkon se mi osvědčilo, že i když to není prostě pozitivní

motivace, tak děti se vždycky učily jenom na test. Já jsem to měl stejně, moje rodiče to měli stejně, takže klidně nějaký krátký pětiminutovky dělat každé týden, nebo prostě nějak pravidelně. Aby vlastně ty děti měly šanci to nějak uchopit, když to napoprvý nevyjde, tak ještě mít další 2 písemky z toho tématu, protože teď kon jsem měl hodně málo známek a nejenom kvůli těm známám, ale voni pak mají i málo jako času nebo možností na tu přípravu na to naučení. A pak bych taky chtěl trošku udělat vlastně jakoby krok zpátky z nějakýho moderního učení a chtěl bych vlastně asi pravděpodobně v těch humanitních oborech jako nějaký dějepis, občanka...naše SKN, co máme, tak aby se ty děti učily i něco nazpaměť, a tak, protože často jsme pracovali tak, že si vypracovali pracovní listy a pak to vlastně z nich jenom do testu opisovali, což vlastně, což můžu, což můžu já vlastně zkontrolovat a nebo jenom oni přepisují informace, takže zařadit, protože si myslím, že to taky budou v nějaké formě někdy potřebovat, tak zařadit i trošku nějaký memorování. Protože si myslím, že je to fajn do budoucna pro ně.

18. Uvažoval jste někdy o odchodu ze školství a proč?

Já si myslím, že hodněkrát, ale nevím jak moc reálný to bylo, jakože často jsem si říkal, že to je na nic, že to nemá cenu. Vždycky to bylo kvůli takový tý bezmoci, protože se mi stalo ve dvou třídách, že byl kluk, kterej jako všem vadil všem dětem. Děti z toho byly nešťastný. Co mě překvapilo, tak právě to se vracíme k nějaký otázce už ze začátku tak vedení bylo nešťastný. Věděli, že prostě rodiče byli hrozný. Ředitel taky ne nesnášel, ale prostě věděl, že tam je jako spousta problémů. A není to jenom tím, že já bych byl třeba špatnej učitel, ale že všude furt i jako veřejně i ve třídě, jakýmukoliv učiteli to dělal. A vlastně kvůli tady tomu, že je to takový jako vlastně bezmoc, že vlastně já nic nemůžu dělat a jediný, co tak přesně před příchodem do třídy se můžu modlit, že ten žák zrovna, i když je to blbý říct, tak doufat, že chybí a nebo že prostě zrovna bude mít nějaký světlej moment. A když bude dělat prd, tak aspoň nebude rušit zbytek třídy a takže tady to a nejvíc asi to bylo taky jako podobný případ, ale v jiný třídě tak přesně i takovýto vím, že jako můj odchod by to nevyřešil, že ať by tam učil kdokoliv, tak by to bylo stejný. Takže to není asi důvod odcházet ze školství. Ale že mi přijde, že se příliš často stává, že jeden člověk prostě zkazí učení prostě celý třídě a přijde mi nebo překvapuje mě, že to vídám jako ve vícero třídách, že to není jako 1 výjimka na celé škole, ale že se to stává velmi často a bohužel je to asi nastavený tak, že musíme jako

ochraňovat to dítě. To, že mluví sprostě promíjet to a říct, že teda se musíš aspoň trošku snažit líp, pokřikuje, ruší hodiny všechno a aspoň v tý my třídě, co jsem měl zkušenost, tak jako tam se vůbec neučilo, ty děti z těch hodin neměly vůbec nic vůbec, nic se za celou hodinu neudělalo. Jestli se udělalo 1 cvičení, řekněme, nevím v matematice 5 10 jednoduchých příkladů nebylo nic potřeba vysvětlovat, ale stejně prostě pozice učitele je taková, že se ho musí zastávat. Pak na třídních schůzkách jsou vždycky rozbroje, rodiče jeho nechodí na třídní schůzky, takže si stěžují a já jako vlastně kejvu v hlavě si myslím úplně to stejný, co říkají rodiče, ale vlastně před těma rodičema to musím obhajovat, že prostě nevím inkluze a tak dál, i když sám prostě s tím nesouhlasím.

19. Dal byste nějaké doporučený začínajícím učitelům?

Co mně se osvědčilo? Nebo co mě fakt přijde super a myslím si, že kdyby to šlo nějak zákonně udělat, tak povinně prostě zavést, že kdokoliv, kdo začíná po fakultě učit, tak by si měl projít alespoň půl roku tou párovou výukou, že by, že by měl učit chvíli párově, protože sice nějaký praxe jsou, ale jako ty se s tím srovnat vůbec nedaj, protože sice tam nějaký náslechy jsou trošku něco tam člověk jako vnímá z tý školy, ale myslím si, že to není úplně plnohodnotný a třeba to, co jsem se naučil, nebo dozvěděl za rok párovky. Nebo toho tandemového učení, tak mi dalo mnohem víc než celý studium na veřejce a nebo aspoň jako z toho praktickýho hlediska, protože jsou věci, který prostě člověk jako nečeká, dostane se jako víc do reality, co jak chodí, co vlastně doopravdy je důležitý, nebo reálně je potřeba řešit, takže tady to je jako pokud by se měla vybrat 1 věc, kterou fakt bych jako doporučil, možná kdybych mohl, tak i nařídil všem, aby prostě alespoň ten půl rok tý párovky někde absolvovaly.

Příloha 6

1. Jak dlouho učíte?

No teď kon to bude půl roku.

2. A jakou funkci momentálně zastáváte, třídní učitel, párový učitel, asistent a kolik hodin máte týdně?

Momentálně jsem párová učitelka a mám 13 a půl hodiny s tím, že teď kon ještě měsíc budu zaskakovat za jednu párovou učitelku, takže budu mít plný úvazek na měsíc určitě.

3. A jak dlouho jste po ukončení studia začla učit?

Ještě jsem nezačala psát diplomku a zbývá mi dostudovat 1 rok zaměření, ale jinak mám 3 stanice hotový, takže vlastně v průběhu 5. ročníku jsem začala učit.

4. Škola, na které momentálně učíte, je Vaše první?

Kromě takových těch jako dopomocí a tak, tak ano, první.

5. Jak si myslíte, že Vás připravila fakulta na výkon učitelské profese?

Já si myslím, že ta didaktika tam docela je, že jakoby takový ty zajímavý věci, dobrý věci, jak učit třeba Hejného matiku nebo tak, tak tam docela jako je a třeba u té matematiky je i příležitost si to víc vyzkoušet. Ale na věci jako komunikace s rodiči nebo vlastně jaký to vůbec je být jako celý den s dětma, protože jako to učení je malá část z toho, co třeba třídní učitel dělá, a ikdyž tam byla snaha se tomu věnovat, tak to bylo tak hrozně jako obecný, že to nepadlo úplně na úrodnou půdu.

V češtině tam toho třeba bylo hodně málo a vlastně kdybych neměla já zrovna výbornou paralelku, kde byla vyučující fakt z praxe, která učí tady kousek za rohem vlastně ve škole, tak si myslím, že bych byla úplně ztracená, že se tomu moc jako takhle nevěnujou. Jedna vyučující mluvila pořád jenom o svém vnukovi třeba. Takže tam tý didaktiky bylo vlastně nejmíň, ale myslím si, že třeba didaktika přírodovědy, vlastivědy, že tam byli jako nadšený lidí na svém místě, který jako to dokázali pojmout, ale to je pořád jako jenom ta didaktická část, ta fakt učící tam není a není to jako do toho reálného života úplně.

6. Co vám při přípravě na učitelskou profesi chybělo?

Myslím si, že třeba třídnímu managementu jsme se moc jako nevěnovali, že to je zrovna jako hlavní věc, kterou jsem nasála až v praxi.

A pro mě to je pořád jakoby věc, která je pro mě hodně nepředstavitelná, je jako to fungování ve škole, doplňování věcí do tabulek, je tady toho hodně, co se musí dělat nebo spolupráce s ŠPP, spolupráce jako vlastně s odborníky na tu psychologii. A na vlastně děti, které mají

nějaké IVP. Zkoušeli jsme si jako vypisovat IVP nebo plán pedagogické podpory, ale je to pořád pro mě daleko a to je jako věc, která pro mě je aktuálně jako nejdůležitější tady pochopit, co se vlastně po mně všechno chce, třeba i v tom online prostředí, protože je toho fakt hafo a to na to ta fakulta prostě nedokáže ani připravit, protože je to jako dost individuální pro každou školu.

7. Co Vás během praxe ve škole nejvíc překvapilo?

No já si myslím, že jsem nejvíc tady těch jako aha momentů měla během své souvislé praxe, kdy jsem učila 3 týdny v kuse. A vlastně mě překvapilo, že ta třída fungovala dost podobně, jak nám to na fakultě říkali, že byl jako hrozně inspirativní vyučující, spolupráce s rodiči...já jsem vlastně měla i možnost tam zažít dílnu s rodiči, že jsme vlastně dělali velikonoční a vánoční dílnu, takže jsem ty rodiče pak reálně viděla. Bavili jsme se spolu, i jsme se s maminkama pak zdravily na ulicích, takže to bylo vlastně hrozně příjemné. Já jsem byla hodně často skeptická vůči tomu, co se na fakultě učí, ale pak jsem jako viděla, že v některých třídách to jako fakt funguje. I tady na té škole, kde jsem měla tu praxi, takže to mě vlastně jako překvapilo hodně.

A teďkon je vlastně pro mě hodněovej i ten přípravný týden, protože to můj první přípravný týden. Takže moje představa se tak jako docela vyplnila kupodivu.

8. Co je pro Vás v praxi náročný?

Pro mě je to asi zatím ta kolegiální spolupráce, protože jsem hodně sólista, což někdy při těch hodinách možná bylo i znát, že si některý ty aktivity chci jako vést, nebo že se do nich hodně jako vlastně vkrádám. Vždycky pro mě byla spolupráce náročná se spolužačkama na vejšce, což naštěstí, tedy zatím, jsem párovala se skvělými lidma, takže to vždycky bylo hrozně na pohodu a super, takže to pro mě byla velká výzva se vlastně sejít s vyučujícíma, který vlastně jsem neznala předtím, rovnou jako vstoupit do toho, já jsem do toho hodně spadla, plus jako jsem neměla šanci se ty děti všechny naučit, protože je vidět 2 vyučovací hodiny v týdnu to nebyla šance se naučit 5 tříd, prostě to je 140 dětí. To nebyla vůbec šance. Takže to pro mě bylo hodně náročný a teďkon vlastně mi ta výzva trošku upadla v tom, že už budu spolupracovat s méně vyučujícími a méně třídama, takže takže teď to bude lepší.

9. A co se Vám v praxi daří? Z čeho máte radost? Na co jste pyšná?

Tak já jsem hodně pyšná na to, že jsme si všichni sedli, že já fakt jsem měla pocit, že ať přijdu do jakékoliv třídy, tak že ty děti mě berou, že se se mnou chtějí bavit o přestávkách a tak. A vlastně, že nám to s žádným vyučujícím neskřípalo za ten půlrok, protože jsem i slyšela třeba jinde, že tam někde jako je něco, co by jako chtěly ty holky udělat jinak nebo tak. A myslím si, že u nás jsme se vždycky skvěle jako domluvili. A že to nebyl nikdy problém.

10. Máte před výukou nějaké obavy?

Jo to si myslím, že jsem měla hodně v průběhu studia, teďkon ne. Když už jsem s tím člověkem jako v pohodě, nebo jako že už jsme sžitý spolu, tak to funguje.

Někdy mě jako trápí to, když přesně třeba najednou narazím jako u úlohy na něco, s čím jsem vlastně nepočítala, že zjistím, že jsem si to špatně přečetla a je to tam trochu jinak. Tak mě to jako trápí, že vlastně možná popisují něco jiného, než se po mně jako chtělo. Někdy možná nějaká obava, že se v některých třídách vlastně zasekneme na něčem jako na pravítku, jak se používá pravítko, tak to potom jako znervózním a říkám si, ty jo, ty jo, teď vlastně jako nevím, tohleto jsem měla vlastně udělat třeba 2 roky zpátky. Jo, jako použití pravítka a teďkon jako nedoženu 2 roky používání pravítka za 3 minuty vysvětlování, to nezvládnou, tak u toho mi možná někdy naskočí jako obava, ale že bych šla nervózní do třídy, to se mi moc nestává.

11. Jaký byl, nebo je druh podpory, pro Vás, jakožto začínajícího učitele, na Vaší škole?

Byla jsem loni součástí nováčků, takže to byla vlastně i přímo skupina pro nový učitele. Ale jak jsem do toho naskočila v průběhu, tak mi to vlastně moc nepomohlo, protože jsme tam řešili věci, co jsme se učili na fakultě, nebo to bylo jako super, že jsme tam sdíleli nějakou kolegiální spolupráci, ale do předmětu, kterej jsem neučila. Takže jako myslím si, že ten cíl je dobrej a že to je super vymyšlený, když ten člověk začíná v září. Když ten člověk začíná v lednu, tak už je to horší, ale naštěstí jako všichni kolegové mě podrželi a se vším mi pomohli. Když se začnu tady na cokoli ptát, tak mi vždycky někdo poradí. Takže to si myslím, že je dobře udělaný a letos vlastně to budeme dělat ještě víc, vlastně v menší skupince, protože budeme vlastně 3 takhle nový, takže to jsem zvědavá, jak nováčci nebo ta

podpora bude fungovat. A vlastně už teď kon v tom přípravném týdnu cítím, že se na všechno dává jako ten důraz, že už jsme vlastně měli i sezení s ostatními párovými učitelkami, domluvily jsme se, jak se třeba budeme scházet, jak budeme sdílet ty problémy anebo radosti. Takže myslím, že ta podpora tady je.

12. Je něco jako od školy a její podpory, co Vám chybí?

Možná mi chybělo nějaký to technický zaučení, protože my jsme se o tom bavili vlastně s panem ředitelem, tak to říkal, že to bude v srpnu a nevšimla jsem si, že by mi v srpnu přišel email o tom technickém zaučení, protože třeba jsem až poslední týden školy zjistila, že celou dobu odpovídám jenom na konkrétní email a ne na odpovědět všem. Takže tu informaci, co jsem chtěla poslat dál, dostal jenom ten 1 člověk a ne těch ostatních 5 učitelů, takže to technické zaučení by možná pomohlo. I když jsem si myslela, že jsem technicky zdatná, tak mě to jako opouští.

A to mi přijde, že se jako snažíme vymakat, že sdílené tabulky jsou na stránkách ve virtuální sborovně, to jako se všechno naučím, ale někdy mi přijde, že tabulek je právě moc a bojím se toho, až to budu muset doplňovat sama.

13. Otázku č.13 jsme přeskočily, paní učitelka dosud ve své praxi s rodiči nejednala, neměla svou vlastní třídu.

14. Jaké jsou Vaše nejčastější problémy při plánování a přípravě hodin?

Můj největší problém bylo to, že jsem nevěděla, jak funguje tiskárna, tak to si myslím, že už snad doháním, i když mi teď nefunguje čip. Takže to není takový velký problém, ale jako vlastně mi to trochu chybělo, protože jsem všechno tiskla doma, já jsem toho netiskla moc, že jsem si hlídala, že toho nebude hodně, ale byl to při plánování velký challenge.

No a hlavně to, jak se sejít s těma učitelem, protože bylo 5 učitelů a naštěstí třeba vyučující 4.tříd to měli skvěle vymyšlené a scházeli jsme se společně. U učitelů 5.tříd, tam to bylo složitější, ale jako buďto domluva nebyla vůbec anebo to možná mohla bejt překážka, že jsem vlastně nikdy nevěděla do čeho jdu, ale tam to bylo jako takovej individuální případ, takže to mohlo být jako riziko pro plánování.

Ale jinak, když to vyučujícím nevadilo, že jim to budu posílat večer ze svého notebooku třeba po fakultě nebo po nějaký schůzce, co ještě mám jinou, tak to nebyl takovej problém.

Já ještě jak jsem student, tak mám vlastně výhodu, že mám přístup ke všem učebnicím od frause, takže mi vlastně stačilo, když mi řekli jen stránky nebo pracovní sešity, co mají jiný, když mi poslali, ale jinak mi vycházeli vstříc, se vším mi pomohli.

15. Co byste chtěla vylepšit pro svoji budoucí praxi? Máte nějaký cíl, výzvu do budoucna?

No, já si myslím, že to už jsem řešila včera, že vlastně jsem už hodně dlouho v pozici houby. Nasávající houby nějakých jako zkušeností od ostatních a sledování, jak to dělají lidi v různých třídách a mám pocit, že už potřebuju, jako si někde natlouct prostě hubu, když to řeknu blbě, a už bych chtěla mít jako vlastní třídu příští rok, že už si myslím, že bych příští rok to jako nedala, že moje letošní výzva je dost přežít a zkusit napsat tu diplomku a jako pracovní, no, užít si to asi jako letos s novými kolegy, protože budu párovat s novou paní učitelku, kterou ještě neznám. A vlastně ještě v 1. třídě, kterou neznám, takže naučit se letos všechna jména, to je moje výzva.

16. Uvažovala jste někdy o odchodu ze školství a jestli ano, tak proč?

No vzhledem k tomu, že jsem teprve na začátku, tak jsem o tom nepřemýšlela. Já jsem chtěla být učitelka už od školky, takže zatím se toho budu držet. Přemýšlela jsem spíš o dalším studiu, jako jestli ještě něco si nedodělat, jakoby mě ta praxe baví úplně ze všeho nejvíc na světě, ale ten dramáček je lákavej.

17. Jaké doporučení byste dala začínajícím učitelům?

Za mě rada, a to říkám teda už studentům na pedáku, co jdou do prvého, je zažít si té praxe co nejvíc, zkusit si co nejvíc učitelů. Protože za celých těch 5 let jsem se setkala se spoustou zajímavých lidí a dost jsem si jako zapisovala nějaké věci a byly pro mě důležité třeba hry nebo nějaké jako cvičení, které můžu použít na nějakou aktivizaci těch žáků při té hodině a trvalo mi docela dlouho, než jsem jako našla třeba někoho, kdo mi seděl jako úplně na 100%, což mi přijde, že je taky jako důležité zjistit, co chci a co nechci. A byla jsem na různých školách v různých ročnících, v různých třídách. Pak jsem si i v rámci matematiky vedla

matematickej kroužek ve čtvrtáku, takže jsem si konečně mohla na tu matematiku jako sáhnout.

A ve škole si pak sehnat hodně dobrýho kolegu, kdo pomůže při tom provádění a možná se někdy ptát nebo bavit s těma lidma o těch věcech, proč to dělají tak, jak to dělají. Protože třeba na souvislý praxi, když se o tom se mnou učitelé bavili, tak na mě to bylo hrozně jako přehřšel informací, tak mi to vlastně pomohlo to vysvětlení a myslím si, že jsou tomu lidi hodně otevřený se o tom bavit, protože už k tomu mají ten důvod, proč to tak dělají.

Příloha 7

1. Jak dlouho učíte?

M: 2 roky, teď budu učit 3.rok.

K: 3 roky, teď budu učit 4.rok.

2. Jakou funkci momentálně zastáváte: třídní učitel, párový učitel, asistent a kolik hodin máte týdně?

M: Jsem třídní učitelka první třídy, teď půjdu do 2.třídy. Hodin jsem měla 20, teď budu mít 22.

K: Jsem třídní učitelka první třídy. Mám 21 hodin, ve druhé třídě budu mít 22 hodin.

3. Jak dlouho jste začali po ukončení studia učit?

M: Hned po ukončení.

K: Učit jsem začala v 5.ročníku.

4. Škola, na které momentálně učíte, je vaše první?

M: Ano.

K: Ano.

5. Jak vás fakulta připravila na výkon učitelské profese?

M: Tak za mě asi hodně, co třeba můžu i porovnat jako s kolegyněma, co jsou z jiných fakult, tak hodně takový ty jako třeba RWCT metoda a taky hejného metodu, že už to vlastně

umíme, tak ono se to dost hodí do té praxe. Protože asi je to složitější než ta klasická metoda, takže to třeba i záviděj ostatní kolegyně, že to umíme, takže různý tyhle, nový metody, takže vlastně jsme si prošli i genetickou metodou, tak i AS... a mám výhodu, že to znám a já jsem si jako sama mohla i vybrat, co budu učit, nebo s kolegyní jsme se dohodly, takže myslím si, že co mi dala, tak je hodně jako nakouknutí do hodně různých těchle metod a způsobů vyučování. A i to, že jsme měli těch praxí dost, ačkoli se to nezdálo během toho studia, tak jsme mohli jako nakouknout na dost škol a čerpám třeba tady z toho. Já jsem byla na praxi, hned to byla ta asistentská praxe, tady na waldorfu, kde bylo spoustu dětí s různějma diagnózama, takže to mi třeba dalo hodně, že z toho furt čerpám, nebo že tam ty zkušenosti jsou. Takže ty praxe, ačkoliv byly takový nějaký, že nás asi trošičku chránily od tím reality, což teď, když já třeba mám u sebe studentku, tak taky jí vlastně neukazuju všechno, nejde jí to ukázat úplně všechno. Tím, že ona tam je od 8 do 12 a pak jde pryč, tak ten čas na nějakou reflexi není. Takže vlastně asi v tomhle by to mohlo bejt lepší, že by nám to ukázalo mnohem víc tu realitu, ale na to ten prostor asi během těch praxí není. Ale těch praxí bylo fakt hodně oproti jiným, třeba školám, co se dá jako srovnat, tak jsme jich měli dost a zase, ale byly to pouze pražský školy, což mě asi vyhovuje, protože v Praze učím, ale pro holky, co jsou mimopražský, tak tam ta realita je pak asi úplně jiná zase.

K: No já si myslím, že mě moc nepřipravila. Jako dala mi asi tu hejného matematiku, i když ji neučím, tak občas tam prostě přidám nějaký prostředí, konkrétně třeba autobus, ten používám pořád...

Takže si myslím, že nám jako ty nakouknutí do těch různých metod, to jako jo, že třeba, když nám teďka řeklo vedení, že máme dělat ty tripartity, tak jsem věděla jako jediná, o co jde a musela jsem tam s tím radit i ostatním. Ale prostě si myslím, že by fakulta měla víc poukazovat jako na běžný problémy, ne jenom nás na obláčku nosit, že je všechno úžasný, že si máme připravovat prostě hodiny na týden dopředu, pořád na nich pracovat, když to prostě tak v reálu ani nejde, že jo.

M: Ale je pravda, že takový ty moderní teď ty prvky, co jako jdou do těch škol, jako třeba slovní hodnocení, tak to my jsme jako se potkávali s těma na těch praxích docela dost, takže ty zkušenosti máme a zatímco třeba kolegové teď fakt musí chodit na nějaký školení, tak já to vlastně umím a ty školení jako nejsou potřeba tolik pro mě, takže se můžou vzdělávat

třeba v jiných věcech. Takže myslím, že ta fakulta jako je moderní, nebo se drží těch moderních trendů, že je aktuální. Ale když bydlíš v jiném kraji, tak je to pak horší.

K: Jsem ještě fakultě vděčná za své kamarádky.

M: To je hodně důležitý, že to máme s kým sdílet, protože vlastně všichni jsme začínající učitelé a můžeme to všechno sdílet. Ikdyž nás na fakultě učili, ať učitelský učitelský kamarádky nemáme.

A ještě teda, že teď jsem něco řešila ve škole a nebála jsem se jako napsat své vedoucí na diplomku, tak jsem jí své problémy napsala a ona odpověděla, takže i ty kontakty tam třeba jsou trošičku v tomhle, že to taky považují za důležitý.

6. Co vám naopak při přípravě na učitelskou profesi od fakulty chybělo? Co byste ocenili navíc?

K: Tak mě nejvíc chybělo jako nějaká příprava na rozhovory s rodičema, protože to bylo úplně nulový. Já jsem neviděla ani jedny třídní schůzky za tu dobu. Ani žádný jako jak se s nima asertivně chovat. Jak si stát za svým, ale ne tak, abych je jako naštvála. Na to jsme teď měli jako spoustu školení ve škole, jakože prostě musíme zachovat chladnou hlavu, nebo co dělat, když, přeženu teďka jo, ale když přijde nějaký agresivní rodič, nebo něco prostě jako jak ochránit ty děti, sebe, cokoliv, že jo, jako vůbec nevíš, co se může stát v dnešní době.

Ještě mě teda chybělo, protože učím ve Varech, tak když jsem chtěla praxi ve Varech, jakoby tu individuální, tak mi to bylo zakázáno, protože byly prostě tady vybraný školy a když jsem napsala, že chci ve Varech, tak to prostě nešlo, protože prostě mě chtěli chránit asi před tím, jaká je realita. Protože tady jsou prostě vybraný ty výběrový školy, na který se chodí a prostě je tam všechno úplně perfektní. Nebo pro nás, když tam přijdem, oni nám ukážou, jak se to má dělat. Ale prostě za celou tu dobu se neotevře učebnice a neřeší se tam problémy, neřeší tam mezi sebou jako ty děti žádný problémy, takže to mi jako asi hodně chybělo. Tady to a hlavně ta komunikace. Jako komunikace třeba s vedením nebo jako mezi kolegyněma.

A hlavně já jsem třeba přišla na přípravný týden a oni mi řekli, udělej si tématický plán, a já jsem jako koukala co to je, co mám vlastně dělat? Jak se mám z ŠVP udělat tématický plán? My jsme za celou dobu to nedělali vůbec jako, takže já jsem šla a pak jsem si to kopírovala od kolegyně, protože jsem vůbec nevěděla, jak jsem to měla udělat a stejně furt i

po tom roce jsem byla jako zmatená, protože jako vybrat z toho klíčový slova, který tam máš jako napsat, to si myslím, že by mělo být spíš než to, že u státnic máš umět, co je ve 3. třídě je v ŠVP. ŠVP si otevřeš na internetu, doma, můžeš ho mít vytisknutý a kdykoliv ho potřebuješ, tak se podíváš, ale jako takovou tu praktickou věc no, to nás prostě nenaučili.

M: Ty rodiče, to je jako první věc, ale i takový to, jak si nastavit ten vztah, že vlastně do jaký míry nějak jako mít to kamarádství, bejt jako milej, přistupovat na nějaký věci, ale kde jako je ta hranice? Nevím, jestli to dá naučit, nebo se každěj musí nějak objevit sám, ale jako to je pro mě hodně velkej boj, protože vlastně chci bejt jako milá, chci bejt ochotná, ale zároveň se z toho nesmím zbláznit a ta hranice jako hledat si jí... třeba jsem byla na praxi, kde si učitelka s rodičema tykala. Což bylo hrozně fajn, jako hezký, ale představa, že to udělám, tak mě sežerou ty rodiče podle mě teďkom, protože už jim tu ruku prostě okpodáváš. Jsme ještě moc mladý na to asi no. Takže vlastně jako nějaká ta hranice, ale možná si to musím najít jako sama, nevím, jestli se to teda dá naučit.

Na další problém, co narážím, že by mě fakulta měla nějak naučit, že mám 28 dětí a jsem tam sama na ně. Ani já jsem nikdy nebyla na praxích sama ve třídě. Vždycky tam byly prostě další 4 studentky, ty mi kdykoliv pomohly. Byla tam ta jejich učitelka a byla tam ještě fakultní učitelka. Najednou tam prostě bylo spoustu lidí, který jsem mohla využít a vždycky jako pomohli. Když byla skupinová práce, tak u každé skupinky byla nějaká studentka najednou, takže jsme tam nikdy nebyli sami v té třídě a teď se vyžaduje po nás nějaká individualizace a já vůbec netuším, jak na to. Děti jsou ve třídě hrozně rozdílný, zvláště u tým první třídy, tam fakt přijde jeden, co umí číst a druhej, co ani nepozná písmenko a nikdo mi neřekl, jak vlastně mám tohle řešit. Jaký je účel nějaký gradovaný úlohy, kterou jsem si připravila, už mi nikdo neřekl a jak je mám zavádět do té výuky, jak je mám kontrolovat v té první třídě. Zase ve čtvrtý nebo pátý třídě už to bylo něco jinýho, tam byli samostatní. Takže to myslím si, že je další věc, kterou by nám mohli ukázat určitě nějak.

A ještě podle mě narážím trošku na problém, jakože jestli by se taky dalo nějak naučit, a to je autorita. Jak přistupovat k těm dětem, tykání, vykání, tak my když jsme byli na praxích, tak tam se většinou učitelům tykalo. Ale zase jestli to vhodný u všech dětí na těch školách? No jakože jsme mohli něco vidět, ale aby nám někdo řekl, jak by to mělo fakt jako být, to ne.

Ale asi je to o tom, jako ono se to asi naučíme i víc, když si to hledáme sami, no jsme prostě hozeni do vody. Takže si myslím, že ta fakulta nám dala hodně po teoretický stránce, ale praktický věci se musíme naučit sami.

Nevím, no možná prostě nás zavřít na rok do školy pod nějakým dohledem a fakt jako bejt po ruce tý učitelce přímo celý den. Nebo si zažít první rok párovou výukou, to by bylo dobrý a v rámci školy, na který bys třeba chtěla pracovat.

K: No a mě ještě teda napadlo, že jako jsem nezažila na těch školách žádnýho problémovýho žáka a to mám teď ve třídě dva. Jako jak k nim přistupovat nebo jak to těm ostatním dětem říct, že máme 28 dětí a 2 potřebuju prostě mít neustálý dohled, ale totálně jako, úplně nemůžeš odejít od nich. A když jako nechceš je úplně eliminovat od těch ostatních, ale musíš prostě, protože ta 1 holčička nám třeba mlátila ty ostatní děti a prostě jako musíš chránit ty ostatní děti. Tak jak to máš dělat, když tam máš 27 dětí a 1, tak to musíš upřednostňovat většinu, že jo, i když nechceš, tak stejně to tak je. A jako když pak musíš jednat s rodičema, ať jí dají na zvláštní školu nebo na speciální, tak oni nechtěj, tak co s tím. Takže aby tam bylo více speciální pedagogiky na fakultě, té bylo opravdu málo. Abychom věděli, které děti třeba posílat do poradny, to já vůbec nevím, podle čeho to mám určovat, jaké musí být důvody. A pak jak k doporučením z poradny přistupovat, jak moc je dodržovat, když dostanu chlapečka a že má adhd a ať má třeba míň úkolů, tak o kolik míň, kde je ta míra a hranice oproti ostatním dětem. Takže více speciální pedagogiky, tý tam chybělo hodně.

7. Co vás v praxi překvapilo, co jste třeba nečekali?

M: Mě překvapilo, jak jsem rychle spadla z nároků udělat si přípravy. Myslela jsem si, jak prostě přijdu a budu dělat přípravy furt furt furt a najednou to prostě jako nejde a chodím a improvizuju, protože představa, že po celým dnu, co řešíš, jako co učíš dopoledne, pak sedneš počítači a řešíš veškerou administrativu a řešíš rodiče a děti a teď prostě furt je něco, akce různý, porady a všechno, to bych se k tomu dostala až večer vlastně, sednout si k těm přípravám. Takže jako takový ty přípravy, co jsme si dělali na vejšce a trávili jsme tím fakt třeba 2 dny v kuse, přípravu na jednu hodinu, tak to není, takže jsem ráda, že si občas udělám jako kde budeme v učebnici a jaký budu mít aktivity k tom. Sem tam samozřejmě, když mám jako náladu a sílu a je nějaký volnější týden, tak si uděláš něco víc, ale fakt mě jako překvapio, že během září jsem jako chodila bez příprav no a ono se to dá. No takže to, kolik

je toho kolem no, že to není jako ve 12 doučím a můžu jít domů, ale že řešíš emaily, řešíš rodiče, voláš, řešíš třídnici, neustále něco zapisuješ. Zapisuješ akce, teď fakt se musí zapisovat každá kravina. Teď ti neustále posílají třídnici nazpátek, že to poučení, že máš jako poučit děti před prázdninama, že to tam chybí. Teď ti řeknou, dopiš to, nebo se ti někdo zraní a budeš to mít jako problém. A takovýchle věci, že to jsou vlastně jako maličkosti, ale důležitý a časově náročný. Teď přesně na začátku roku, tak mít tématický plán, do toho musíme projít téma školením a kde máme já nevím hasičáky a tyhle věci, takže toho je hrozně moc a pak na tu jako přípravu zbývá jako úplně minimální čas. A když chci mít ještě svůj osobní život nějaký, že jo, abych se, což je asi důležitý, abychom se z toho nezbláznili úplně no. Takže vlastně to učení je někdy fakt minimální část z toho dne a je víc věci kolem, než přímo ta výuka.

M: Já si myslím, že by na fakultě nemuseli klást takový nároky na tu přípravu, aby to byla úplně perfektní hodina podle papíru a pak, když tam něco nesedělo, tak ti prostě vynadali, proč to tam nemáš. Pak jsem se bála, abych u všeho měla cíl, každá hodina, každá aktivita musela mít nějaký cíl a prostě v realitě nad tím tolik nepřemýšlíš už jakoby trochu improvizuješ, víš, jak to na sebe jako navazuje, takže to mě překvapilo, že jakoby umím improvizovat. Ale překvapilo mě i jako to, co prostě všechno ten učitel musí dělat, protože nám to fakt nikdo takhle prostě neřekl, že jako ráno musíš přijít udělat to a to, tohle pak odpoledne, tohle před akcí, támhle musíš napsat něco, támhle zase musíš vypisovat IVP, tam musíš vypisovat vyhodnocení IVP...jako vůbec nikdo mi k tomu nic neřekl a teď prostě tam sedím v té práci a někdo mi řekne, už to máš hotový a já vůbec nevím, jako co.

Ještě mě překvapily rozdílný názory těch učitelů, jak jsou prostě mladý, starší a hlavně u nás jako ve Varech, kde prostě já jsem přišla s něčím, jak jsme se třeba učili výtvarku a prostě jsem dostávala jako hrozně naloženo od ostatních učitelů, že prostě ty obrázky nejsou hezký na výstavu, přitom my jsme se prostě učili, že každý to dítě má mít svůj obrázek a že se nesmí používat, že jsou obrázky hezký...tak jsem taky musela slevit z nároků na tohle a prostě taky si otevřu pinterest a děláme všichni stejný obrázek, protože s 28 dětma ve třídě prostě radši ukážu postup a dělejte si to, protože prostě, i když tam mám jako pomoc, tak to nejde jako ta individualizace, teda jako někomu bych ráda dala něco navíc, ale co když on to bude mít zase rychleji? A taky doteď nevím, jestli když nebude mít něco někdo hotový v

sešitě a ostatní mají, jestli jako je to špatně nebo ne, jestli jako mi za to někdo něco může jako vyčíst, nebo jestli když támhle někomu to dám a někomu to nedám jako, jestli to je jako chyba, nebo ne? No prostě protože každá škola má své nároky a myslím si, že by si každý v pátáku měl vybrat, kam chce jít učit na školu a tam trávit ty praxe a ne prostě na výběrový škole v Praze.

M: A no asi jakoby i ten tlak těch ostatních učitelů je jako zajímavý, že to jsem vůbec nečekala, jakej najednou to bude tlak, abys měla hezkou třídu. Někdo mi přijde do třídy, a pak slyším od těch lidí, jak to jako pomluví, tak vlastně jak se vypořádávat s tím, jakože ty máš nějaký svůj styl a věříš tomu, že to děláš dobře, jako necháš si poradit a jako jasně, nějak to vyhodnotíš, ale že prostě jako nemáš hotovou nástěnku, že máš prostě o Vánocích ještě jako podzim na nástěnce, a takovýhle věci se jako řeší a hrotí, když prostě jsem 1.rok ve škole a mám toho takhle nad hlavu. Tak to jako není vůbec nápomocný to prostředí...

K: A taky teda jako jsme měli 1 specializaci, že jo a já učím všechny. Takže učím hudebku, výtvarku a tělocvik. A když jsme šli třeba na tělocvik, tak jako já vůbec nevěděla, co s těma dětma mám dělat, jak je mám učit třeba kotoul. To jsme se třeba vůbec neučili, jak to máme učit, my ho měli jen na gymnastice udělat a měli jsme splněno. A stejně, jak mám učit kotoul 28 dětí. 1 tam kontroluješ, 27 stojí ve frontě a nestojí prostě v klidu, nemáš tam ten prostor to naučit. Takže jako ten tělák byl podle mě hodně málo, no. Fakt byl hodně málo.

Ale to stejně hudebka, taky jako naplánuj hudebku jako od začátku do konce. No prostě jako myslím si, že jako plánovali jsme si matiky, češtiny, to umíme perfektně, ale specky vůbec.

M: Jo a co určitě chybělo, je angličtina, tu jsme měli jen v 1.semestru a to byla čistá teorie jen. Angličtinu teď taky učím a třeba didaktiku angličtiny jsme vůbec neměli, takže toho bylo hodně málo tenkrát no. Prostě jsme měli jen naší specku a z ostatního skoro nic.

Co mě ještě hodně překvapilo, celkově jakoby jak je takový, jakoby to prostředí učitelský, že je hodně jakože ježiš ty děláš tohle navíc, to je zbytečný. Konkrétně třeba dělám tripartity a ne že by mi kolegové řekli to je super, tak já se na tebe někdy přijdu podívat, to mě zajímá, to mi třeba řekla jen jedna, ale ostatní se div nerozčilovali, jako proč to děláš, to je úplně zbytečný a takhle. Tak jak si to třeba nemam brát k srdci tohle. Tak já už přemejšlim, že to příští rok nebudu dělat, že nikdo to tady nedělá, odměny za to taky nemám, že jo. Takže by

bylo fajn se naučit nějakou jako i psychohygienu. A jak tohle jako nechat po sobě jako sklouznout tyhlety řeči, abych si je jako nebrala k srdci, aby mě to fakt jako neovlivnilo? Jako furt slyšet, jojo, jseš tam mladá, nová. Všichni si myslej, že si něco vymejšíš, že tě to po čase přejde tyhle novoty. Takže prostě ta psychohygiena by taky mohla bejt víc na té fakultě no.

K: Taky můžeme snadno vyhořet taky. To nám říkali na fakultě furt, hlavně nevyhořet. Ale vlastně se o tom jen mluvilo ve smyslu, ať hlavně nevyhoříme, ale jako že by nám řekli nějakou prevenci nebo co dělat proti tomu, to ne.

8. Co je pro vás v praxi náročného?

K: Ta individualizace, práce s těma speciálníma dětma a komunikace s rodičema...komunikace s rodičema je jako asi úplně na vrcholu ledovce pro mě.

M: Jo ta komunikace, přesně...ono se to hrozně přenáší do té třídy pak. Teda to bych se taky chtěla naučit, aby mě ty rodiče, se kterýma si třeba nesednu, nebo se kterýma je nějaký problém, aby se to jako nepřenášelo na ty jejich děti. A když oni pak jako s tebou nesouhlasí, ty rodiče, tak to doma říkají, že jo a ty děti si to nosí do té školy a odráží se to. No, takže vlastně i to, když je nějaký konflikt, tak máš nějakou blbou náladu a taky se to přenáší do té třídy.

Ale tak to není jenom po komunikaci s rodičema, ale jakmile máš blbou náladu, tak jak to nepřenést do té třídy? Jak prostě to ze sebe zase před tou třídou smést a jít tam jako s dobrou náladou, a jako celkově i když jako doma se něco stane, nebo třeba řešíš nějaký osobní problém, tak jak jako máš udělat, aby to ty děti jako na tobě nepoznaly, že jo? Nebo i poznaly, ale nějak jako prostě s tím pracovat. To je taky pro mě těžký.

9. A co se týče administrace, třídnice a tak, měli jste v tom nějakou podporu?

M: Hele my máme školu online a mám pocit, jakože pro mě je to hodně intuitivní a že mi to jde jakoby všechno, to naopak já občas jako pomáhám, protože oni to zavedli nově, když jsem přišla a nikdo s tím neuměl a já se to naučila tak nějak rychle, takže s tím spíš pomáhám ostatním já.

Ale jako chybí mi tam, že nevím třeba to zapsat. Neznám všechny ponaučení, co se musí zapisovat, tak to jako nevím, kdy jsem neponaučila a takovýhle jako kravinky.

K: No takže my máme bakaláře a já jsem se v tom absolutně nemohla vyznat ze začátku. Nevěděla jsem jaký známky zapisovat do bakaláře, jaký známky zase nezapisovat, protože tam máš jenom určitéj počet políček, že jo, víc jich nemůžeš přesáhnout. A v tý 1. třídě zrovna jako se dávalo za všechno, že jo, takže prostě to jsem vůbec nevěděla, co psát. Hned jsem potom v 1. třídě měla ty speciální žáky, takže na to je ta administrativa fakt velká. Furt něco vypisovat, vyplňovat dotazníky, vypisovat vyhodnocení, takže to jako je náročný a hlavně to jako napsat na všechny ty žáky. Jako chodila jsem vždycky prostě vedle za kolegyní, ať mi řekne, co tam napíše, co tam dá, ať to dám stejně, ať mi něco nechybí a spíš jako jsem si tam našla kamarádku, která mi vždycky řekne, hele, nezapomeň tohle udělat, ale kdybych tam neměla nikoho, tak prostě nevím nic. Takže to je jako blbý. I když jsme měli školení, ale to bylo úplně k ničemu.

10. Co se vám v praxi daří, na co jste pyšné, z čeho máte radost?

K: Já si myslím, že mi jde ta komunikace s těma rodičema, že prostě jim odepíšu stručně jasně, což u mě, já jsem hrozně vykecávací typ, takže to je pro mě jako překvapivý, že to umím s těma rodičema a že i jsem měla od začátku schůzky kvůli třeba těm dětem se speciálníma potřebama. A že s těma rodičema jsem to docela zvládala, jakože na mě nikdo ještě nevyběhnul, no to se divím, ale já se neumím jako takhle pochválit, protože v tý škole mě taky nikdo, nebo u nás na škole, nikdo nikdy nikoho nepochválí. Jo, že vedení za tebou přijde a řekne, hele, dobrá práce, nebo tohle je špatný, udělej to takhle...nemáme tam zpětnou vazbu, takže já vlastně ani nevím, jestli to dělám dobře nějak.

M: Zase to nás trošku fakulta naučila tu reflexi sebereflexi. To jsem jako před nástupem na fakultu vůbec netušila, že bych se já měla sama pochválit, zhodnotit. A tohle si myslím, že k tomu vedeme ty děti.

K: Takže za mě teda ta komunikace, i když jakoby jsme se ji moc nenaučili, ale tak je to intuitivní.

M: Za mě asi, že se děti nebojí chodit do školy, protože k nim jako přistupuju tak, že se úplně jako neboje a vytvářím to bezpečný klima.

Což jako oceňují právě i ty rodiče jako taky často, že prostě tam chodí, jakože beze strachu. A že mají ve mě důvěru, jak ty děti, tak i rodiče, že když je nějaký problém, tak prostě za

mnou přijdou a vyřešíme to. Jakože mě neobchází přes vedení třeba nebo tak, nebo aspoň o tom nevím. Možná mě vedení od toho chrání.

A že jsem ještě nevzdala tripartity, i když je u nás prostě nikdo nedělá...a že se snažím to slovní hodnocení prostě používat, že v tom vidím ten smysl a že fakt jako i když bych se na to mohla vykašlat, protože to po mně prostě nikdo nechce, tak se to snažím vydržet, takže za to se asi můžu pochválit. Že se fakt jako držím, když je to všechno fakt těžký.

11. Máte ve vaší praxi nějaké obavy?

K: Jo obavy o tom, co se zase dneska stane, co budu muset zase řešit. Postě jako co se stane, jestli se zvládne podařit to, co jsem si naplánovala a tak.

M: Já si přijdu teď v té třídě trochu pod tlakem, protože v té mojí první třídě jsou děti, který doma vykládaj úplně všechno, co se stane v té třídě a když jsou ony ty děti ve škole, tak se cítím mnohem víc pod tlakem, co říkám, protože se to všechno dostane k těm rodičům, takže to mi vadí, to jsem jako trošku ve stresu a že se jako hlídám občas až moc, protože prostě ta jedna holčička si třeba doma stěžuje, že děti ostatní děti zloběj. Ačkoliv mě to tak třeba ani nepřipadá, jako já jim to trošku nechám třeba volnější, jsou to děti, jsou živý a ona to pak jako takhle vykládá, takže se teď cítím pod tlakem, když je tahle holčička ve třídě třeba. A mám teď problémovýho chlapečka ve třídě, brzo k němu bude asistentka, a prostě ten každou přestávku jde a někoho zbouchá. Prostě mu dá třeba facku a tak. Tak to taky musím furt řešit, to je velkej tlak, ty máš bejt v té třídě, máš to řešit, takže z tohodle jsem taky pod tlakem trošku, že se někdo zraní a bude to na mě, že jo.

Ta přesně prostě, co se stane, co nastane, co budu muset jako dneska zase řešit, protože jako každý den řešíš něco, každý den, a na to tě taky nikdo nepřipraví.

K: Prostě pořád řešíš, co se stane, protože jako každý den se něco řeší, na to nás nikdo nepřipravil, že se pořád něco výchovně řeší. Třeba na těláku, furt někdo padá, furt řešíš vztahy, hádky, že pořád někdo podvádí a tím pak prostě zabijeme klidně celou hodinu.

M: A nebo, když třeba někdo spadne, že jo? Jak rozeznat, jestli je to vážný nebo ne, protože fakt, jako jsou děti, který nebrečí, když je fakt to bolí hodně a pak jsou děti, který brečí, když se jako odřou malinko. Jo, takže jakoby na tělocviku jsem asi nejvíc nervózní, protože je to

čím dál tím horší. Dřív jsem to vůbec jako neměla ze začátku, než jsem měla tábory a tak. A teď je to čím dál tím prostě horší no.

Řešit třeba zlomenou rukou. Tak to se musí zapsat do knihy úrazů. Teď to popsat přesně, že jo, aby náhodou, kdyby fakt to byl velkéj průser, tak to pak bude na tebe, žes to špatně zapsala. Ale přece když někdo furt padá, tak to tam prostě nebudu všechno psát. Každý odřený koleno.

12. Jaký byl nebo je druh podpory pro vás, jakožto začínající učitelé, u vás ve škole? Měli jste někoho na začátku? Nebo nějaké třeba podporující schůzky?

K: My nic. Já se teda po roce dozvěděla, že jsem měla nějakýho uvádějícího učitele a ten mi to řekl až po roce, jo já jsem byla tvůj uvádějící učitel. Takže jsem chodila za mojí kolegyní, která byla vedle ve třídě, a ta mi se vším pomáhala. Neptala jsem se všech, protože by to někdo mohl brát jako mojí slabost třeba, takže jsem se ptala jen těch mně blízkých kolegů o pomoc.

M: Já měla uvádějící učitelku, která vlastně byla se mnou v paralelce - jak vloni ve čtyřce, tak letos v jedničce, ale třeba taky to byla pro ní první jednička, takže vlastně jsme byly hodně jako na stejno, spíše jako jsme si radily navzájem a to bylo super, protože jsme prostě byly furt spolu. Sedíme spolu v kabinetě, takže kdykoliv cokoliv je potřeba a jakože máme ten vztah fakt fajn, že se jako nebojíš čehokoliv zeptat a celkově jako kolegyně v kabinetě byly jako vždycky jako nápomocný a ptaly se a mohla jsem se zeptat na cokoliv.

A ještě jsme byli přihlášení na nějaký jako kurz vzdělávací pro začínající a uvádějící učitele právě, bylo to jako online. Nevím, jakože co nám to mělo úplně dát, ale ta škola se evidentně snažila nás nějak jakože připravit trochu.

13. Je něco od té vaší školní podpory, co vám chybělo? Zlepšili byste nějak tu podporu?

M: Mně by vyhovovalo, kdyby třeba, prostě když máme takový to jako infocentrum, kde je vedle ředitelna, tak tam je i tiskárna a tak. A kdyby tam byl prostě papír a tam napsáno, tohle teď musíte udělat, přesně to a to. Bylo by tam prostě 10 bodů, co musím do týdne udělat. Já bych si to vyfotila, postupně si odškrtaovala, protože já nevím, tam vždycky je toho hrozně moc potřeba udělat a to jako zapadne všechno a pak tě třeba zastaví někdo na chodbě, rychle

tohle udělej, a já nevím, co mám dělat. Takže prostě třeba nějaký týdenní plán povinností by mi určitě moc pomohl.

M: To bych brala taky. Ale hlavně bych brala nějakou větší reflexi, jakože kdybychom si třeba my kolegové chodili do tříd a vzájemně se pozorovali a říkali si co a jak. Nebo i vedení, že to prostě nedělá a já žádnou zpětnou vazbu jak učím vlastně od nikoho nemám, to mi chybí.

U nás je to třeba hrozně špatně nastavený. Že jako hospitace znamená strach, stres. Ke mně třeba přijde naše metodička a říká, hele mám u tebe hospitaci, ale neboj, budu tam jen 5 minut, něco sepíšeme, žádný strach. A já jí říkám, ale já tě tam chci celou hodinu, chci od tebe nějakou zpětnou vazbu. Pro mě to je důležitý.

Ale my máme super takový schůzky s vedením, každý 2 měsíce třeba, že je tam ředitel, zástupkyně a učitelky, který s tebou učí v paralelce, a bavíme se co se nám daří, nedaří, jaký máme poznatky atak. A já jsem tam právě přišla s tím, že by mi tady chybí nějaká jako hospitace, nebo že já vlastně nevím, jestli učím dobře, nebo co bych mohla změnit. Já to prostě nepoznám, že jo. A ředitel mi řekl, tak já přijdu a pak začal chodit úplně jako v pohodě. Vždycky si spolu pak sedneme, řekneme si v klidu co a jak, on řekne, že tohle bylo třeba super, to já zkusím použít v tý své chemii a tak, jakože to bereme jako oboustrannou inspiraci vždycky. Takže jako vedení je k tomu jako hrozně dobře nakloněný, ale ty učitelky mezi sebou to ne, to by mi nikdo do hodiny nepřišel a neporadil, nebo já že bych k někomu měla jít.

K: No tak to u nás zase není, to když by k nám mělo přijít vedení, tak to by bylo spíš jenom kvůli nějaký negativní věci a nikdy vlastně jako tě nikdo nepochválil. No takže bych jako radši brala, kdyby za mnou chodily všechny učitelky a řekly mi i jako co si myslí.

14. Jaké je jednání s rodiči vašich žáků? Jak se vám daří s nimi jednat? Je něco, co vás při jednání s nimi překvapilo?

M: Že jsou schopní mi napsat v neděli brzo ráno kvůli blbosti třeba. Nebo i v noci, že nemaj žádný respekt vůči času mimo práci. A jako že když už píšou, tak že by napsali dobrý den, moc se omlouvám, že ruším v neděli, ale potřeboval bych tohle akutně vědět, něco děje, bla bla, bla, ale oni napíšou dobrý den, řekněte mi tohle a tohle a hned. Takže tohle mi jako vadí.

Protože si myslím, že se fakt snažím nastavit nějaký ten jako vztah, protože máme třeba jako společnou whatsappovou skupinu a tak, ale že pak oni toho začnou využívat. Ale samozřejmě ne všichni, je to minimum, ale i to minimum tě dokáže pěkně naštvat.

A ještě to, že jsou třeba jako neslušný. Že třeba neumí pozdravit. Občas je potkám na ulici a ani nepozdraví, zase jako jen pár, většina je jako slušnejch, ale pak se divím, že jo, že děti neumí poděkovat a pozdravit když to neumí ani rodiče.

Ale pak je spousta milých rodičů, to jako zase jo a to jako pak tě hrozně nabije, když potkáš někoho na ulici a není první otázka, tak co ten můj Pepíček v té třídě ale první otázka je jak se máte, jak to zvládáte? Tak to je vlastně hrozně jako hezký.

15. Jaké máte problémy při plánování hodin? Překvapilo vás při plánování něco?

K: Neumím si určit, jaký bude cíl té hodiny. Jako ikdyž se nás to snažili naučit, tak já prostě nevim, jaký bude cíl. Fakulta nás to učila až moc na sílu teda, že musíte mít nějaký cíl a jinak to nejde, ale tak to v realu vůbec není. Já si jako řeknu, musíme se naučit tyhle íčka, to třeba do konce měsíce, ale není to jako na každou hodinu. Já prostě vím, co mám naučit a proč si to konkretizovat jakoby úplně do minimálních těch cílů?

Ještě mě teda překvapilo to, že reflexe na konci hodiny absolutně nestíháš. Ty jseš ráda, že doděláš učivo, ještě přes přestávku občas jedeme a není to vůbec jak na praxích, že na každý hodině musí být na konci reflexe. Já dělám maximálně na konci týdne, že si s těma dětma projdem co nám šlo, co nám nešlo, ale to je všechno. Prostě to nestíháš.

M: Tak to je spíš teď můj cíl do budoucna, udělat si nějaký týdenní plány a každé páte s dětma třeba všechno projet a ať si každé udělá smajlíka, co se jako naučil, že tohle splnil a tak. Je to ale prostě všechno práce navíc. Za kterou tě nikdo nepochválí, nedostaneš žádnou odměnu a bojujeme s volným časem, protože prostě to nestihnou v pracovní době.

16. Máte nějaký svůj osobní cíl nebo výzvu, v čem byste se chtěli zlepšit, jak třeba zlepšit svoji praxi?

M: Ty cíle zlepšit no. A prostě aby to ty děti viděly, co všechno se naučily, protože oni pak za mnou vždycky přijdou a že se nic nenaučily, tak abychom si to třeba otevřeli a koukli se, hele tohle jste se naučili, tohle jste na začátku neuměli a teď už umíte. A to se dá právě na

těch reflexních hodinách a cílech a tak dobře ukázat. No tak na to se víc zaměřit, aby oni viděli ten pokrok sami, protože to oni jako neviděj no.

K: Já možná ještě nějakou sebereflexi svojí a ještě jako sama si říct teď už zastav a nedělej něco na úkor něčeho jinýho, protože si myslím, že to tak často je. Jak jsme mladý, chceme to dohnat, všechny ty ostatní kolegyně, tak toho děláme občas víc, než bychom měli.

Třeba veškerý kartičky a serepetičky jsou občas úplně zbytečný. Jo jako laminuješ se s tím celej víkend a pak to využiješ 1, takže fakt jako je lepší najít materiál, který jako využiješ celej rok hezky.

17. Uvažovali jste někdy o odchodu ze školství a jestli ano, tak proč?

K: Já jsem si říkala, jestli to vydržím jako dlouho. Teď ne, teď jako odchod ne, ale jako jestli fakt celej život budu učit. Jakože ta otázka tam asi jako proběhla v můj hlavě, protože je to prostě náročný. Ale zase potom jako si myslím, že to je zase ideální s dětma jako práce vůči těm prázdninám. A takhle, sice je to naše dovolená, ale prostě je to ve stejnou dobu. Takže takhle, ale pak si říkám, jestli to prostě zvládnou až do důchodu, protože je to prostě hodně vyčerpávající.

M: Já jsem chtěla skončit celej tenhle školní rok, protože jsem si říkala, že jsem mladá, že právě jako učitelství je super, jako mít dět, tak k rodině je to úplně ideální zaměstnání. A když ještě děti nemam, tak kdy teda vyzkouším něco jiného, něco nového, než teď? Ale dala jsem si ještě rok, že je mi líto to opouštět, teď po tý první třídě hned a že uvidím, jestli se to třeba zlepší, protože teď to fakt bylo náročný ta první třída, moc dětí. A vlastně jsem uvažoval o změně školy, byla jsem i jako na soukromý škole, kde prostě by bylo 10 dětí ve třídě, 2 učitelé na ně, asistent na ně, fakt jako skvělý, úplně si na druhou stranu říkám, že tam vždycky bude dobrej učitel nějakěj. A že jako se pokusím tady, nějak to ještě zkusit jako tady. Ale jako říkám si, když něco nového zkusit, tak kdy jindy než teď? No jakože jestli se chci fakt od svejch jako pětadvaceti zabeznit jako v tý škole a dělat to celej život. To nevím, a pak ale mě nikde nevezmou, že jo, že zas nebudu mít roky praxe. A pak si zase říkám, že jsem pro ty děti hodně atraktivní. Mladá holka a pak až přijdu po mateřský, tak už budu jako většina učitelek dospělá ženská. Takže mám prostě hroznou vnitřní rozepři, no.

18. Dali byste začínajícím učitelům nějakou radu, tip do začátku praxe?

K: Hlavně nepřepálit začátek. Nedělat si milion pomůcek, milion materiálů.

M: Jo přesně, jako je to zbytečný, jako nejdřív si vyzkoušet, co všechno potřebuješ. Pak si něco dodělat, kdyžtak nebo vždycky se dá všechno půjčit od kolegů nebo prostě jsou různé pomůcky ve škole, nekupovat, neutrácet milion peněz, protože fakt je to často jako zbytečný a nemusíš mít úplně všechno.

K: Najít si taky nějaký ten čas mimo tu školu, no víte jako chodit někam cvičit, běhat, mít asi kamarády, který neučí jenom.

M: Netahat si školu domů tak po práci domů.

K: Jo to vůbec, jako když jdeš spát a myslíš na školu, to je špatně. A je to fakt těžký to nedělat, prostě se snažit unavit nějak jinak, aby sis lehla a spala no. A nedělat si nic z toho, že kolegyně má úplně dokonale vyzdobenou třídu a úplně všechno skvělý.

A nějak jako víc věřit sobě a jako myslím, že ta škola nám dala tolik, abychom se nebáli tam si jít stoupnout a odučit, nějaký základy prostě máme, takže jako bych se toho nebála a nechat si poradit, ale mít i svoji hlavu furt no.

M: A že je důležitý si najít s rodičema, co každému vyhovuje. Jako jaký vztah si nastavit, že každé učitel je jinej, někdo chce být prostě odtažitej a vůbec se s nima nebavit nebo napsat je nějaký email maximálně a tím jako skončit a někdo chce mít jako blíž ty rodiče. No, tak to se taky každé musí najít sám.

A nedělat si z toho hlavu, když se najde nějaký rodič, kterej tě pošle do háje občas, to tak prostě je.

Příloha 8

1. Jak dlouho učíte?

Ted' v září jsem začala třetí rok.

2. Jakou funkci momentálně zastáváte (třídní učitel, párový učitel, asistent)? Kolik hodin máš týdně?

Jsem třídní v 5.třídě a mám 22 h týdně. Začínala jsem jako párová učitelka a po půl roce dostala svojí třídu.

3. Jak dlouho jste začal/a po ukončení studia učit?

Začala jsem učit hned po státnicích a ještě jsem při prvním roku ve škole dodělávala diplomku.

4. Škola, na které momentálně učíte, je Vaše první?

Ano, je to škola, kde jsem plnila své souvislé praxe a po nich tam hrozně chtěla učit.

5. Jak Vás fakulta připravila na výkon učitelské profese?

No, co se asi týká třeba didaktiky matematiky, tak to jsme probírali docela dopodrobna. Teda Hejnýho matematiku, normální matematiku vlastně moc ne. A pro toho, kdo to pak nešel učit, to moc nemělo smysl se učit 5 let jen Hejnýho matiku a nic jinýho. No každopádně jak mě připravila...třeba z portfolia, co jsme museli vytvářet pro asistentský praxe, jsem v prvním roce čerpala aktivity pro děti ve škole, tak to bylo fajn, že jsem jako měla kam sáhnout. Ale vyloženě jak mě připravila, to nevím, nejvíc inspirace jsem načerpala během svých souvislých praxích od paní učitelky, která mě vedla a která se stala mým profesním vzorem. Takže nejvíc mě asi fakulta připravila, když nás vyslala na praxe a následky.

A co ještě určitě zpětně oceňuju, byla výuka na mojí specializaci, výtvarný výchově. Tam to bylo super a tam nás fakt připravili do praxe. Zažívali jsme si všechno na vlastní kůži, všechno jsme společně tvořili, navštěvovali galerie a tak. A na vyučujících bylo vidět, že je to baví a hlavně to byli učitelé, kteří sami na základních školách učili, takže to bylo hodně znát a hodně nám to dalo. Takže mého výběru specializace si moc cením, tam to bylo skvělé.

6. Co vám při přípravě na učitelskou profesi chybělo?

Víc praxí. Víc reálnějších situací...všechny modelové situace, na kterých nám během seminářů vyučující něco modelovali, byli buď úplně ideální nebo úplně přehnaný. Když to vidím teď z pohledu učitelky, tak to tak v praxi vůbec není.

Nebo nějaká příprava na komunikaci s rodičema. Jak si to v začátcích, když prostě vůbec netušíte jak na to, třeba nastavit nebo jak si najít tu svojí cestu. Ne že nás do toho vhodí a nauč se sám. Nějaký třeba simulace rozhovorů s rodičema nebo prostě o tom aspoň mluvit, protože to dá hodně zabrat a je to pro nás hodně těžký.

A ještě mě napadá nějaká IT příprava. Jako jak vyplňovat online třídnici, kolik je všemožnejch BOZP opatření, který tam musej bejt napsaný, jak i třeba zapisovat různá hlášení a tak. Každá škola má jinej systém, ale jsou hodně na podobný bázi, takže prostě nějakěj, já nevim, tutoriál, jak na to. A vůbec nějakěj seminář na to, jak třeba psát ŠVP. Ve škole nám řeknou, ať si to na celej rok sepíšem a my vůbec netušíme, jak to má vypadat, jak na to, co se od nás očekává a tak.

A pak třeba jak na nějakou psychohygienu. Jak nevyhořet. Celý studium nám jenom říkali, bacha ať nevyhoříte, jak je to hrozně častý a tak, ale žádný jako co je proti tomu a co dělat, aby to nenastalo. Taky nám vždycky doporučovali nemít učitelský kamarádky. Ale nemít moje kamarádky, tak si ani nemůžu postěžovat, posdílet, nikdo mimo učitelskou brandži tomu nerozumí, takže pravidelný setkávání s učitelským kamarádkama mě hodně drží nad vodou. Takže třeba míň takovejch tipů a víc tipů jak bojovat proti vyhoření.

7. Co vás během praxe nejvíce překvapilo?

Že se těch 45 minut, co má vyučovací hodina, nevyužije celejch na učení. Prostě ještě jsem nezažila, že by se to celý věnovalo učivu. Minimálně nějaká část se pořád zdržuje výchovným opatřením. Pořád řešíme nějaký nežádoucí chování, pořád ty žáky musím usměrňovat a mluvit jim do duše. To zabere fakt hrozně času a člověk pak prostě má nějak naplánovanou tu hodinu, před hodinou se ale třeba žáci porvou nebo pohádaj a samozřejmě pak nemůžeme začít se zvoněním počítat, ale musíme vyřešit tu situaci. Tak z toho jsem byla na začátku fakt špatná, kolik času to sežere a zdrží.

A taky mě překvapilo jak moc narvaný třídy jsou. Aby se v ročníku sešly 3 třídy, kde je 31-33 žáků, to je fakt šílený. To je pak úplně jiná práce, než ve třídě s 25 žáky, i to je obrovskej rozdíl. Takže to mě překvapilo, že nejsou nějaký rozumný maxima a že prostě v třídě s takovymhle počtu žáků se pracuje fakt náročně a většinou na úkor těch rychlejších dětí, protože to tempo je taky hodně rozdílný a jiný. A taky kolik dětí s PLPP ve třídě může být a jak to má pak člověk všechno stíhat, připravit aktivity pro rychlíky, připravit pro střed třídy, pak speciální cvičení pro všechny požadavky dětí s PLPP, to je fakt náročný.

8. Co je pro vás v praxi náročné?

Držet všechny možný dozory, to je hrozný. Ale jinak to je asi skloubení pracovního a osobního života. Prostě jak jsme ještě učitelé v začátcích, tak nemáme tolik materiálu z dřívějších, který bychom mohli využívat, většinou si všechno ještě tvoříme nanovo, všechny možný pracovní listy, aktivity, testy a tak. A to pak zabere strašně času. Skončím s vyučováním, jdu se naobědvat a pak jsme s kolegyní třeba do 4-5 v kabinetu a připravujeme následující den. A když se pak píšou nějaký větší práce nebo třeba v dílně psaní, když napíše všech 33 dětí příběh, tak si to беру domů a přes celý víkend čtu, opravuji, hodnotím. Takže nějaká časová rovnováha se mi moc nedaří dodržovat. Ale cítím, že se to teda od začátku hodně lepší, jen pomalu.

A jak už jsem říkala v předchozí otázce, práce s dětma s PLPP. To bych vlastně taky na fakultě moc ocenila, kdyby se tam tomu více věnovalo. Kde třeba najít tu hranici, kde končí porucha a kde začíná jen to, že je to dítě nevychovaný. To mi dělá docela potíže a s tím bojuju. Protože dítě je pak drzý, nepracuje, dostane špatnou známku a rodič se odvolává, že přece za to ale nemůže, že je to ta jeho porucha...tak to je taky náročný na to to nějak uchopit, že jo.

9. Co se vám v praxi daří? Z čeho máte radost?

Asi z toho, že mám přirozenou autoritu a je to i vidět ve fungování v tý třídě. Děti mi důvěřují, takže za mnou s čímkoliv přijdou. Bavíme se i dost přátelsky, o přestávky si povídáme, máme dokonce i whatsappovou skupinu, kde si třeba posíláme fotky z dovolených a tak. Ale pak když to už v hodině přehánějí, mi stačí nahodit pohled nebo trochu houknout a už je pořádek.

10. Jaké jsou vaše největší obavy v průběhu výuky?

Občas se bojím vlastně sama sebe, jak dlouho ještě budu mít trpělivost. Přitom učím vlastně chvíli...ale nikdy jsem si nemyslela, že se dnešní děti chovaj tak, jak se v tý hodině chovaj. A myslim si, že mam docela velkou trpělivost, ale že už to ty děti občas docela přeháněj a vůbec se nevidim těm učitelům, komu už třeba přetečou nervy a fakt zařvou nebo vybuchnou. To, co si ty děti dneska dovolujou, to bych si nedovolila v životě k žádnýmu dospělákovi.

Ale jinak jako v průběhu výuky přímo jsem se už třeba odnaučila se hroutit ze své chyby. Že prostě není ostuda, když učitel udělá před dětma taky nějakou chybu, nebo že učitel taky něco neví a vezme si na pomoc internet. Myslím si, že to těm dětem ukazuje realitu, že je prostě dělat chybu v pořádku a že i ten učitel jí udělat může. Takže to mě trochu stresovalo na začátku, když jsem nastoupila, ale naučila jsem s tím hezky pracovat.

11. Jaký byl/je druh podpory pro vás jakožto začínajícího učitele u vás na škole?

Já nastoupila k nám na školu v první školní den, takže jsem přišla o takový ten přípravný týden, kdy se člověk všechno dozvídá. Začala jsem jako párová paní učitelka u jedné paní učitelky v 1. třídě, takže ta mi byla velkou oporou a do všeho mě ponořila a vše mě naučila. Když jsem poté poznala více lidí ve sboru, tak jsem se mohla koholiv na cokoliv zeptat a vše mi řekli, vysvětlili, ukázali. Takže to jsem se cítila dobře, že když jsem něco nevěděla nebo neuměla, tak jsem se mohla koholiv zeptat a hned se to naučit a dozvědět. Jinak jsme prý měli i uvádějícího učitele, ale jak jsem asi nastoupila za pět dvanáct, tak jsem ho při mém nástupu nedostala nebo co.

12. Je něco od školy a její podpory, co vám chybí?

Asi jenom nějaký přehled deadlineů a tabulek, co všechno a do kdy má bejt vždycky vyplněný. Protože jako nověj učitel prostě nemáte šanci tohle vědět a pak akorát přijde email, když už je pozdě, že něco nemáte a ať to koukáte dodělat. Tak v tom jsem občas na černý listině, že mi něco chybí a přitom jak to mám vědět.

13. Jaké je jednání s rodiči vašich žáků? Jak se vám daří s nimi jednat? Co tě při jednání s rodiči překvapilo, vyvedlo z míry?

Musím zařukat, že jsem měla doted' obří štěstí na rodiče. Jak už jsem říkala, že mam s dětma skupinu, kde si píšeme, tak mám skupinu i s rodičema žáků, pro nějakou rychlou konverzaci nebo třeba když máme ve třídě třídní Vánoce, tak posílám vždycky společnou fotku s děkováním a přejeme si tam všichni krásný svátky a tak. Tak to je hrozně příjemný, takový hodně lidský. Někdo se teda občas najde, že to zneužije. Třeba když mi prostě večer v neděli přijde zpráva, jaktože má Pepíček z matematiky trojku, když doma mu to tak hrozně jde. Tak to jsem se musela naučit ignorovat a odepisovat jen v pracovní době. Taky nepíšete o víkendu do banky nebo nevoláte svému doktorovi, tak by prostě rodiče neměli psát ani

učitelům. Tak to mě jen někdy překvapí, že se někdy najde někdo, kdo nemá zábrany a očekává okamžitou odpověď kdykoliv mi napíše.

14. Jaké jsou vaše nejčastější problémy při plánování a přípravě vašich hodin?

Asi ta práce s časem no a že jsem pak z hodin ovlivněná i po zbytek dne. Prostě něco si naplánuju, pak to tolik nevyjde třeba a celá hodina se mi překope. Nebo asi tím, že nejsem v praxi tak dlouho, tak nemám tolik aktivit v zásobě. Že prostě občas tápu, když všechno, co jsem měla připraveno a i v záloze, tak vyčerpáme, a já musím najednou narychlo něco vymyslet, tak to doufám, že se mi časem zlepší, když budu zkušenější.

15. Co byste chtěl/a vylepšit pro vaši budoucí praxi? Jak zlepšit výuku? Osobní cíl/výzva.

Bejt menší bordelář...já jsem hroznej schraňovač všemožnejch dokumentů, starejch testů atd, takže na začátku roku mám vždycky uklizenej stůl a na konci pak úplný hory papírů, který stejně většinu vyhodim. Takže bejt systematictější přes celý rok a tolik nepapírovat nebo mít v tom nějakej řád a pořádek.

16. Uvažoval/a jste někdy o odchodu ze školství? Proč?

Uvažovala jsem maximálně třeba na odchod na mateřskou. Občas mám slabou chvíli, protože se člověk prostě strašně snaží, připravuje hodiny jak blázen, věnuje tomu hrozně času, a pak se to třeba nepovede, nedostane žádnýho ocenění jak od dětí, tak i třeba od jejich rodičů, že to berou prostě jako samozřejmost, a občas mě ta frustrace z toho hodně unavuje. Ale beru tuhle práci jako svý poslání, fakt cejtím, že jsem se pro tuhle práci narodila a moc mě baví, takže bych ráda, kdybych v ní ještě nějaký léta pokračovala.

17. Jaké doporučení byste dal/a začínajícím učitelům v úplném začátku praxe?

Aby si vyzkoušeli a obešli co nejvíc škol, než si vyberou tu svojí. Každá je škola je opravdu úplně jiná a je potřeba, aby vám sedla. A na začátku praxe aby hned nešli do třídnictví, ale vyzkoušeli si nejdřív aspoň jedno pololetí párovou výuku. To beru jako obří plus a ulehčení začátku praxe, protože si všechno v tý párový výuce okoukáte, vyzkoušíte a neleží to všechno přímo na vás, takže tam ještě není ta velká zodpovědnost za třídnictví, máte prostě daleko víc času se zajet a vše se naučit, než se jede ve třídnictví naostro.

Příloha 9

1. Tak jak dlouho učíš?

Tak teď kon jsem začala 3. rok.

2. A jakou funkci momentálně zastáváš: třídní, párová učitelka, asistent a kolik hodin máš týdně?

Třídní učitelka a plný úvazek, takže 22 hodin.

3. A jak dlouho jsi po ukončení studia začala učit?

No, já jsem začala učit jako v průběhu. Už jsem měla hotový všechny předměty, ale pak jsem si dodělávala státnice, když už jsem učila a teď mě ještě čeká diplomová práce.

4. Škola, na které momentálně učíš, je tvoje první?

Ano.

5. Jak tě fakulta připravila na výkon učitelské profese? Co bys z fakulty ocenila?

Tak určitě ta didaktická část, jakoby teorie, tak ta byla dostatečná. A jako oceňuju jakoukoliv praxi, kterou jsme měli, že to určitě jako nějaký přínos byl.

A třeba v češtině si převážně myslím, že byl hlavně velkej důraz na pedagogiku. A i vlastně na matematiku. Předtím jsem o Hejného matematice nevěděla v podstatě nic. Ale zase teď nevím, jak bych úplně učila klasickou matematiku, kdybych šla někam jinam, protože tu jsme zase vůbec nebrali.

Co se týče specky, měla jsem výtvarku, tak tam teda jako na mě bylo hrozně moc teorie. Zase bylo skvělý, že nás brali na ty výstavy, že tam to mi přišlo jako skvělý, že vlastně jsme si to vždycky rozebrali. Přišli jsme tam, ukázali nám třeba jak a co, protože ne vždycky bych třeba na to měla takovýhle pohled a oni nám to jako nastínili a trošku navedli.

6. A co ti při přípravě na učitelskou profesi chybělo? Co bys ocenila, aby se třeba přidalo?

No, za mě jsou to prostě zkrátka praxe. Protože jako ten nástup do té práce a ta realita je pak jako šok hroznej a já jsem docela stresář a ráda se teda na ty věci fakt připravím a vlastně

potom, co jsem nějak jako dokončila všechny ročníky, tak mě to hrozně jako děsilo a měla jsem pocit, že jsem si toho nezažila tolik abych jako naostro učila.

A nevěděla jsem přesně prostě co a jak. Ani vlastně i z těch pár praxí. Třeba si pamatuji, že z matematiky jsme snad za ten semestr odučili jenom jednu hodinu, protože jsme se všichni museli vystřídat a kolikrát se to třeba ani nepovedlo. Takže ty profesorky nám řekli spoustu věcí, co třeba bylo špatně, takže sis odučila třeba jednu hodinu za ten semestr a vlastně si z toho měla akorát ještě hrozný pocit, že kdyby to bylo fakt třeba jednou tejdne nebo jednou za 14 dní, tak se z toho můžeš poučit a příště to vyzkoušet znovu, ale takhle to prostě nevíš. Ten prostor pro to byl až na těch souvislých praxích, jako naopak to bylo zase skvělý, ale přišlo mi to vlastně málo a už jako docela pozdě, že až v tom páťáku. Takže za mě mít víc praxí.

Ještě bych ocenila něco na téma komunikace s rodičema. Protože oni nám tam řekli jak učit, co učit a vlastně vůbec ne to, s čím my se tady každý den potýkáme. Opravdu bych řekla, že dennodenně řešíme konflikty mezi dětmi, kolikrát řešíme konflikty s rodičema. A to ti na fakultě nikdo neřekl, jak třeba reagovat, nebo prostě nějakou tu pomoc, protože teď je to takovej pokus omyl, že jo, jestli to teda jako vyjde, nebo ne. Někdy třeba něco nedomyslím, tak příště už se jako poučím a příště už to udělám jinak, ale kdyby přece jenom jako na tý fakultě řekli i nějaký zkušenosti z jejich života, třeba osobního. Já vím, že jednou jsme měli nějakou profesorku, která učila na základce, a ta nám říkala různý zkušenosti, že tady se mi stalo třeba to a to s jedním tatínkem a my jsme to jako studenti hrozně hltali a hrozně nás to bavilo. Ale bylo to fakt jako jednou za semestr a vlastně byla jediná.

7. Co tě během praxe, co učíš, nejvíc překvapilo, z čeho jsi byla třeba v šoku?

Asi celkově, jak je to hrozně komplexní zaměstnání, jakoby ta profese, že je toho strašně moc. A co všechno se jako ten den nebo o jednu hodinu stane, na co všechno musím myslet? Co všechno musím jako zkombinovat, že to mě prostě předtím vůbec nenapadlo. A přesně, že to není jenom o tom učení o odučím si tady hodinu českýho jazyka, ale že furt řešíme nějaký problémy, třeba kdo co nemá, pořád jedeme nějaký poučování, vysvětlování, výchovu...to podle mě málokomu dojde, kolik práce kolem toho je, že to není jen to samotný učení.

A asi jakoby největší šok, než si na to ten člověk jako zvykne a začne v tom jako nějak teda fungovat. Vždycky, když je nějaký klidnější den, tak si řeknu jako skvělý, ale bojím se, že to zakřiknu, protože druhý den prostě bude zas něco jiného.

8. A co je pro tebe v praxi náročné?

Já jsem toho měla hodně jako úplně ten první rok. Teď už jsem trochu se v tom jako zlepšila, ale já vždycky cejtila hroznej tlak na to, jak sestavit tu přípravu tak, abych to stihla. Třeba že občas jsem na sebe dávala tlak, jako že to potřebuju stihnout a nebo jsem si tam toho radši dala vždycky víc, protože zase jsem jako ráda být na vše připravená. To mě hodně jako stresovalo, abych náhodou tam neměla 10 minut volna a teď bych jako nevěděla. Takže jako ten time management, jak si to celý časově rozvrhnout, s tím jsem na začátku fakt hodně bojovala.

9. Co se ti naopak v praxi daří? Z čeho máš radost?

Já jako obecně mám ráda tu práci s těma dětma. Že ikdyž jako kolikrát jsem třeba naštvaná, nebo řešíme prostě furt něco, tak vždycky mám úplně hroznou radost, že jsem třeba buďto situaci zvládla, že jsem si vlastně řekla, ty jo, a teď jsem to krásně zvládla, to šlo úplně samo ze mě a vyřešila jsem třeba nějakou situaci s dětma fakt dobře.

Protože mám pocit, že hodně jsme pracovali s dětma třeba na těch vztazích a všem a že je teďkon hrozně vidět, jak se to vyplácí. Jakoby i tak furt něco řešíme, ale ty děti s tím uměj pracovat. Pochopí to, přiznají to a že už jako vidím, že se to vyplácí a že vlastně to úsilí, které do toho dávám, že to prostě jako je hrozně znát a to je pak jako hezký no.

10. Máš nějaké obavy v průběhu výuky?

No, často mě třeba stresuje, jak jsem si ještě žádný ročník neodučila dvakrát, tak jak mám každý rok učit něco nového, tak z toho mám obavy. Že se mi často stává třeba to, že vím, že něco není moje úplně parketa. Ve 4. třídě je to teď třeba dějepis. Vlastně si to ještě nastuduju před tím, abych teda jako jim neřekla nějakou blbost, ale nikdy nevím s čím ty děti jako přijdou. Takže mám často takový to, jako že bych jim to chtěla říct, ale bojím se vlastně jestli to třeba budu znát, že to je takový jako nejistý. A já v tom sama nejsem jistá a ještě to mám učit, tak to je takový jako pro mě trochu stresující.

11. A jaký byl nebo je druh podpory pro tebe jakožto začínajícího učitele?

Tak určitě v ročníku jsem hodně konzultovala. To jsem mohla i přijít zaučitelkama, co byly obě hodně zkušený a kdykoliv jsem za nima přišla, tak mi jako poradily, daly svůj názor. Pak jsem měla uvádějící učitelku. A vlastně tady u nás na škole byly schůzky nováčků, kam jsme teda jako chodili všichni noví učitelé a asistenti jednou měsíčně. Tam jsme se mohli vždycky na něco zeptat, nebo prostě řešit cokoli nás jako trápilo a zase to vedli zkušení učitelé, kteří nám jako poradili s čímkoliv, nebo nás naopak jako přesměrovali k někomu, za kým jít, co zjistit a nebylo to jenom ohledně učení, ale i celkově chod školy přesně, že to vysvětlili, řekli, jak to funguje, protože přece jenom každá škola je trošku jiná a ještě na začátku to prostě jsem netušila vůbec, co a jak.

12. No a je něco od školy a její podpory, co ti chybělo, nebo chybí doteď? Co bys ocenila, aby se jako změnilo?

Já jsem teda první rok byla jako párovka, kde tě teda vede ten učitel třídní nějakým způsobem. Ale pak když jsem začala učit já sama, tak bych třeba ocenila hospitace od vedení. Že by se na mě měli jít podívat a pak mi dát třeba nějakou zpětnou vazbu. Když pak přijde nějaký nespokojenej rodič třeba, že se mu nelíbí, jak učím nebo cokoli a vedení by u mě bylo a třeba to vidělo jinak, tak by mě v tom mohlo podpořit nebo prostě říct, jak to vidí oni. Na druhou stranu jsem zas hrozně nervní, když mi do třídy někdo jde, ale určitě by to bylo spíš lepší, kdyby občas přišli.

13. Jaké je jednání s rodiči tvých žáků? Jak se ti daří s nimi jednat a co ti třeba při jednání překvapilo, nebo by vedlo z míry?

Jo, tak my máme třídní schůzky triády, takže to prostě probíhá standardně, že občas se doptávají, ale nic zásadního. To bylo na začátku pro mě strašně stresující ty normální schůzky, stoupnout si jako před ty rodiče, ale teď už nejsem furt ve stresu, už je to lepší.

To komunikaci jsem dřív měla na bázi toho, že já jsem jim každý pátek posílala email s nějakýma informacema na příští týden, na což mi občas odpovídali s nějakým dotazem. Ale jinak to bylo hlavně informativní. Pak samozřejmě, pokud já jsem potřebovala něco extra, tak jsem jim to napsala emailem. Vždycky oni mně odepsali a nějak jsme si to jako vyjasnili.

Na začátku jsem jim totiž nechtěla dát ani svoje telefonní číslo. Udělala jsem si jako jinou sim kartu, ale pro mě to bylo strašný, jakože já jsem ten telefon furt někde zapomínala a

vlastně mi to nakonec vůbec nevyhovovalo. Takže jsem jim po asi půl roku řekla, že to zase změním a že jim teda to číslo dám, ale že budu ráda, když to budou využívat hlavně v nějakých nezbytných, urgentních situacích, což mi přijde, že jako většina vlastně jako dodržuje, že s tím jako problém nemají. A že preferuju teda tu každodenní komunikaci e-mailem s tím, že já třeba když i děti třeba něco provedou, tak já jim to sepišu jako do e-mailu.

14. A vyvedlo tě někdy něco z míry, jakože překvapilo tě někdy nějaké jednání třeba?

No loni na konci roku mě jedna maminka před všema rodičema na třídních schůzkách vlastně osočila, že nechce, abych pokračovala s dětma, protože tady na škole je zvykem 1.-3. ročník a 4.-5. někdo jiný a já jsem jako měla možnost s nimi pokračovat. A to jsem teda jako od vedení přijala a řekla jsem to dětem a týden na to rodičům na těch třídních schůzkách a maminka prostě asi měla jinou představu, protože chtěla jako muže učitele a dala mi to hodně sežrat a vlastně přede všemi. Takže všichni ti rodiče na mě koukali, ona vlastně jako teda říkala, jak je zklamaná a co a jak. A já jsem vlastně jim tam i říkala, já chápu, že ne každé, jako je stoprocentně spokojený, třeba má každé jako nějaký jiný preference, ale že doufám, že to prostě přijmou tak, jak to je a mě vlastně i překvapilo to, že s tou maminkou jsem nikdy neměla nějaký větší konflikt jo nebo nic, co by jako naznačovalo, že tam bude až takhle jako razantně vystupovat a já vlastně v tu chvíli jako vůbec nevěděla, jak mám reagovat. Ještě to, že na mě kouká celá třída rodičů. A já zas neumím o sobě říkat, že já jsem ta nejlepší jo, jako jsem skvělá, nevím, na co si stěžujete, takže jsem byla hodně jako v šoku. A ještě jsem ani správně nezareagovala, že jsem mohla říct, můžete to řešit s vedením třeba, nebo já jsem to možná pak i řekla, ale ona do mě furt šila a já jsem opakovala asi 2 věty furt. A vlastně jsem nevěděla, jak se z toho mám vymotat a utnout. A byla jsem z toho pak jako hodně špatná, právě jsem to právě řešila i s vedením a s těma kolegyněma, jako jak by se zachovali, co a jak, a pak jsme si s maminkou dali ještě schůzku, i s paní zástupkyní a maminka se mi vlastně omluvila, že to bylo nějak jako nával emocí. Ale měla jsem pak prostě měsíc v depresi, furt jsem se zpochybňovala, co teda dělám špatně, že ona mi ani nic konkrétního neřekla a bylo to prostě jako nepříjemný. Ale teď už jsem zase poučená, že příště už bych třeba věděla.

15. Jaké jsou tvé nejčastější problémy při plánování a přípravě tvých hodin?

No třeba v matematice je pro mě vždycky problém najít cíl té hodiny, protože jak máme Hejného matematiku, tak většinou je tam strašně moc prostředí. Tak vlastně se mi to hrozně těžko jako propojuje. Vlastně neumím se moc jako zaměřovat na ty cíle, aby to vlastně dávalo smysl. A to vím, že s tím jsem měla problém už jako i na veřejce, že vždycky, když to po nás někdo chtěl, co je ten cíl té hodiny, tak já vlastně vůbec jako nevěděla, jak to z toho vytáhnout. Prostě jsem si vždycky myslela, že to je to, čemu se věnuješ jako nejvíc tu hodinu. Ale přijde mi, že v některých hodinách se to prostě hrozně těžko hledá. Ale hlavně mám tohleto jako v té matematice.

A jinak jako často i řeším, aby je to bavilo, aby se měnily ty aktivity a jestli je to dostatečný a taky mi přijde, že ne vždycky to jde, ale jakože i v tomhleto je to pro mě takový náročný.

16. A co bys chtěla vylepšit pro svoji budoucí praxi? Máš nějaký osobní cíl nebo výzvu?

Já hodně řeším pracovní klid v hodinách. Protože třídou mám hodně upovídanou a hrozně rádi jako všechno sdělují, všechno komentují. A ještě čím jsou starší, tak tím to jako bejvá trochu umocněný a hrozně jako řeším, abych je zvládala v té hodině, a aby se mi to furt nerozjíždělo, nějaký ty diskuze tam, kam nechci. Oni jsou pak našťvaný, že je nenechám mluvit, ale prostě občas je to fakt jako často. A já se pak na ně vždycky zlobím, že zase nestíháme, protože si začali zas mezi sebou povídat, a pak jim zase vadí, že jo, samozřejmě, když já potom přetahuju do přestávky a neskončíme se zvoněním. A to na sobě trochu jako teď pracuju s tím, co pro to dělat jinak, aby k těm situacím docházelo míň a míň.

17. Uvažovala jsi někdy o odchodu ze školství a jestli jo, tak proč?

Spíš tak jako do budoucna jsem o tom přemýšlela, že jako momentálně v blízký budoucnosti ne, ale když si uvědomím, že teď mi 28 a jak je to vlastně náročný, tak si neumím představit, že to budu dělat třeba 60. Možná je to i tím, že tady máme těch 30 dětí. Kdyby to byla menší škola s méně dětmi, tak by to třeba bylo lepší. Nevím, nemám to srovnání, ale vlastně si myslím, že je to prostě fakt náročný. Že na to člověk musí mít nějakou tu národu, že to třeba nechá fakt ve škole, dál se nestresuje, možná k tomu má i třeba jiný přístup. Ale já pro sebe si nejsem si jistá, jestli to vlastně jako zvládnou.

18. Jakou radu bys dala začínajícím učitelům, kteří budou teď nastupovat?

Pokud je více škol, jako ta naše, kde jsou párové výuky, tak jako začít už během toho studia někde učit. Chápu, že ne každé si troufne, já bych si na to asi taky netroufla prostě ve třetáku jít jako do třídnictví. Ale pokud jsou školy, kde umožňují třeba jenom poloviční úvazek, nebo jenom jako takhle si něco učit, tak si myslím, že jeden rok dá někomu víc než celý studium pomalu. Aby si prostě okoukali, co jim přijde dobrý, co jim přijde špatný. Aby viděli jako co nejvíc prostě, než se stanou těma třídníma.